

ZE GAVLENA

ISSN 2667-9728 (Online)

RAV • art review 15.2025

შეგვიერთდით

ჩვენთან ერთად 15. 2025

--- კრთქმსთის ქალაქი - ხელმძღვანელი, როგორც წინააღმდეგობა ---

შინაარსი content

REACH PRESENTS 4

კულტურისა და ვიზუალური ხელოვნების გაერთიანებული ძალა

- კულტურა დემოკრატიისთვის 5
- არქიტექტორები სოლიდარობისთვის 7

REACH PRESENTS 8

UNITED POWER OF CULTURE & VISUAL ART PROFESSIONALS

- Culture for Democracy 9
- Architects Society of Georgia 11

REACH PRESENTS 12

ღამოუკირებადი ანთისები, გაღივსები და კულტურის პროფესიონალები პროტესტის ძარის შესახებ

- გიორგი მაისურაძე 13
- ქეთევან (ქეთი) შავგულიძე 14
- ელენე ფასური 16
- თაონა გოგიჩაიშვილი 18
- ლალი პერტენავა 20

REACH PRESENTS 22

INDEPENDENT ARTISTS, GALLERISTS AND CULTURE PROFESSIONALS ABOUT POWER OF PROTEST

- Giorgi Maisuradze 23
- Ketevan (Keti) Shavgulidze 24
- Elene Pasuri 25
- Teona Gogichaishvili 27
- Lali Pertenava 29

REACH PRESENTS 31

გამოწვევა

- FEARLESS - ხელოვნების ბაზრობა 32
- წინააღმდეგობის მუზა-უმი 34
- პროტესტის პარალელურად CLOSED 37
- WINDOW PROJECT - SOS 39
- პრევენციული კონსერვაცია 40
- შემთხვევის ადგილი 41
- პროტესტის ლექსიკონი 42

REACH PRESENTS 43

EXHIBITIONS

- FEARLESS - Emergency Art Fear Muse(um) of Resistance 44
- Parallel to the Protest 49
- CLOSED 51
- WINDOW PROJECT - SOS 52

- Preventive conservation 53
- A Scene of an Incident 54
- The Dictionary of protest 55

REACH PRESENTS 56

ისტორიული დისკურსი

- ხელოვნება და პროტესტი 57
- INDIGO 58
- მშვიდობის სახელით: საქართველოს არჩევნების შემდგომი კრიზისი და მასობრივი საპროტესტო აქციები e-flux notes - თამთა ხალვაში და ლუკა ნახუცრიშვილი 59

REACH PRESENTS 64

HISTORICAL DISCOURSE

- Art & Protest 65
- INDIGO 66
- In the Name of Peace: Georgia's Postelection Crisis and Current Mass Protests - e-flux notes - Tamta Khalvashi and Luka Nakhutsrishvili 67

REACH PRESENTS 68

ხელოვნებათმცოდნის ბლოგი

- “ამბობი - თქვა მან!” - ამბობის თეორიული საფუძვლები და სახელოვნებო პარალელები - მარიამ შერგელაშვილი 68

REACH PRESENTS 73

BLOG BY ART HISTORIAN

- “REVOLT, SHE SAID” - Overviewing Critical and Theoretical Aspects of REVOLT - Mariam Shergelashvil 73

REACH PRESENTS 77

IN FRONT OF BARRICADES - PHOTO DOCUMENTARY SELECTION

- უბ გაბერი EZZ GABER 78
- თბილისის ფოტოგრაფიის და მულტიმედია მუზეუმი 84
- Tbilisi Photography and Multimedia Museum
- Art Conference Tbilisi 88
- “გეგავლენას” გუნდი ZEGAVLENA team 90
- პუბლიკა Publika 96
- რადიო თავისუფლება Radio Tavisupleba 97

REACH PRESENTS 100

პროტესტი და შემოქმედებითი ჩაფიქსია

- ხელოვნების სხვადასხვა ფორმა 101

REACH PRESENTS 100

PROTEST & CREATIVE REFLECTIONS:

- Various forms of Artworks 101

კუდჭუნისა
და ვიზუაღუნი
ხეღოვნეების
გაერთიანეაბუდი

ქაღა

#კულტურადემოკრატიისთვის

კულტურა დემოკრატიისთვის
CULTURE FOR DEMOCRACY

ანიტაჟი შანი ხმა

კულტურა დემოკრატიისთვის

საქართველოს 30-წლიანი დემოკრატიზაციის პროცესი კრიზისშია, რაც, უპირველესად, დემოკრატიული კულტურული ღირებულებების კრიზისს ნიშნავს. სახელმწიფოს არ განუხორციელებია კულტურის საბაზოთა სისტემის რეფორმირება და დღეს ვიმკით შედეგებს: ძლიერდება ავტორიტარიზმი, რაც საქართველოს აშორებს თანამედროვე სამყაროში ყველაზე ჰუმანურ და პროგრესულ კულტურულ გარემოს – ევროპას. არადემოკრატიული ხელისუფლება მანიპულირებს საზოგადოებით, რომლის დიდ უმრავლესობას მრავალი წელია წართმეული აქვს კულტურული განვითარების შესაძლებლობა და ამიტომ სუსტია, როგორც სამოქალაქო საზოგადოება.

თანამედროვე საქართველოში ყოველდღიურად ნადგურდება კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლები, წყდება საერთაშორისო სივრცეებთან კომუნიკაციის პროცესები, უხეშად იზღუდება ინსტიტუციური დამოუკიდებლობა და ირღვევა სიტყვის, გამოხატვის, აკადემიური და შემოქმედების თავისუფლება. ყოველივე ეს დიდ საფრთხეს უქმნის ეროვნული დემოკრატიული კულტურის შენარჩუნებას, შექმნას და განვითარებას.

#კულტურაცვლილებებისთვის

სოლიდარობა რაყაყებულოებს!

გაიჟიხე!

ჩვენ, კულტურის სფეროს წარმომადგენლები, ვაცნობიერებთ კულტურის როლს სახელმწიფოს წარსულისა და მომავლის დაცვის პროცესში, კულტურის მნიშვნელობას საზოგადოებისა და ყოველი მოქალაქის გაძლიერების თვალსაზრისით; ვგრძნობთ პასუხისმგებლობას, არ დავთმობთ ჩვენი კულტურული იდენტობა და პროგრესის შესაძლებლობა.

ჩვენ ვერთიანდებით ინიციატივაში “კულტურა დემოკრატიისთვის” და ამით ვაერთიანებთ ჩვენს თეორიულსა და პრაქტიკულ გამოცდილებას. ჩვენმა ინიციატივამ კულტურული კრიზისის დაძლევის მიზნით, 2024 წლის 19 აგვისტოს წარმოადგინა დოკუმენტი “კულტურის დეკლარაცია”. ამ დეკლარაციამ უნდა ჩაუყაროს საფუძველი კულტურის სფეროს ფუნდამენტურ რეფორმას, რომლის პრინციპებსა და მექანიზმებზე ინტენსიურ მუშაობას ვგეგმავთ 2024-2025 წლებში. “კულტურის დეკლარაცია” უკვე გასაჯაროვდა. მიმდინარეობს ფართო სადისკუსიო პლატფორმის ფორმირება.

[იხ. კულტურის დეკლარაცია](#)

ჩვენ ვერთიანდებით ინიციატივაში “კულტურა დემოკრატიისთვის” არა მხოლოდ კულტურის სფეროს განვითარებისთვის, არამედ სახელმწიფოში პოლიტიკური გარემოს გაჯანსაღებისთვისაც. ჩვენ ვაერთიანებთ ჩვენს სამოქალაქო პასუხისმგებლობასა და ენერგიას ჩვენი სახელმწიფოს საკეთილდღეოდ, საქართველოში დემოკრატიის გადარჩენისთვის და საქართველოს ევროინტეგრაციის პროცესის გაგრძელებისთვის.

ინიციატივა
“კულტურა დემოკრატიისთვის”
არის დაფინანსებული აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტის მიერ და არის დაფინანსებული კროსფონდით.

სას

საქართველოს
არქიტექტორთა
საზოგადოება

#არქიტექტორებისოლიდარობისთვის

განსჯა

შეძრუნებულები ვართ ქვეყანაში მიმდინარე მოვლენებით და ძალოვანების მხრიდან მშვიდობიან მოქალაქეებზე თავდასხმის ფაქტებით!

ვგმობთ არალეგიტიმური ხელისუფლების მიერ მოქალაქეების კონსტიტუციური ნების უგულვებელყოფას და გადანყვეტილებას, გადაუხვიოს ევროინტეგრაციის მრავალწლიანი გზიდან!

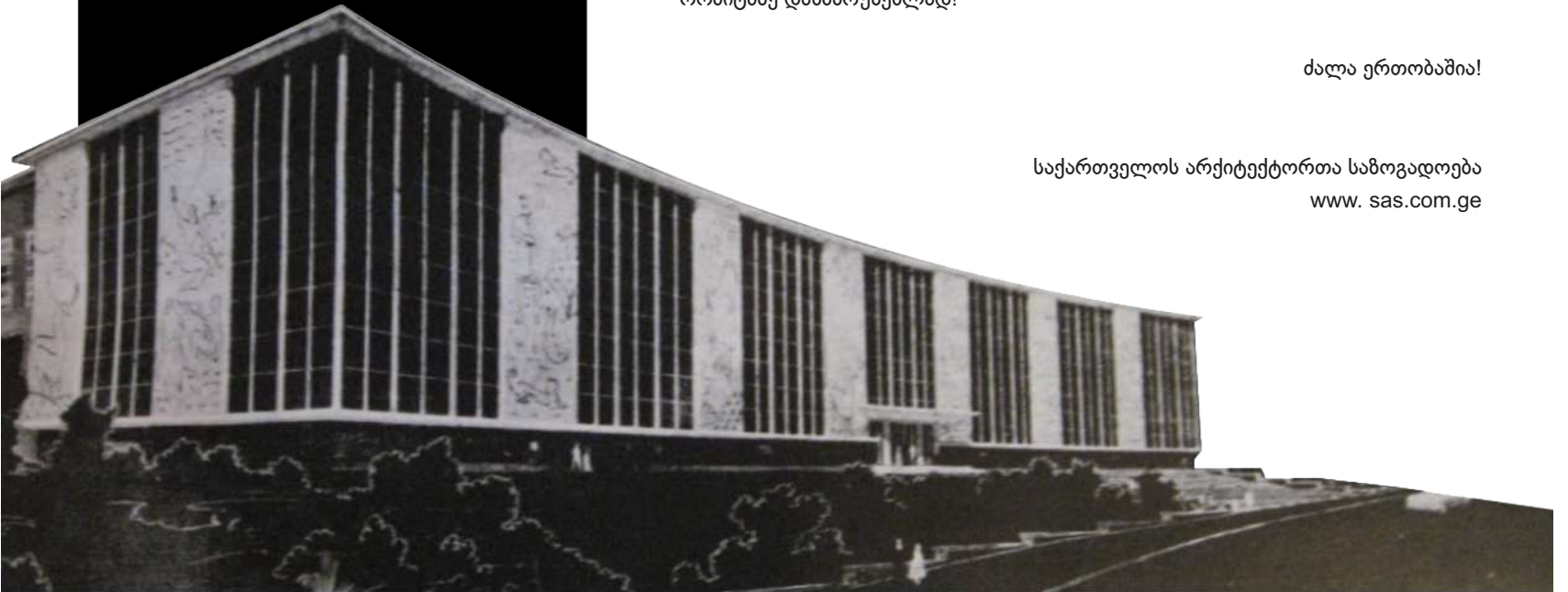
ვემიჯნებით ნებისმიერ ქმედებას, რომელიც აკნინებს დამოუკიდებელ ინსტიტუციებს და ახშობს პროფესიონალების აზრს!

ჩვენ, საქართველოს არქიტექტორები, ვდგავართ ქართველი ხალხის გვერდით, რომლებიც იცავენ კონსტიტუციით განსაზღვრულ ევროპულ მომავალს!

მოვითხოვთ დაუყონებლივ შეწყდეს ძალადობრივი ქმედებები მშვიდობიანი მოქალაქეების მიმართ და გატარდეს ყველა ღონისძიება საქართველოს ევროპულ ორბიტაზე დასაბრუნებლად!

ძალა ერთობაშია!

საქართველოს არქიტექტორთა საზოგადოება
www.sas.com.ge

კუჩიი ხელის

შინობა ქალქს

An aerial night photograph of a massive crowd gathered for a festival or concert. The scene is illuminated by a variety of colorful lights, including bright orange and red, blue, green, and white. The crowd is densely packed, filling a large open area. In the background, there are structures and trees, some of which are also lit up. The overall atmosphere is vibrant and energetic.

United Power of Culture & Visual Art Professionals

City Scenes Photography

CULTURE *for* Democracy

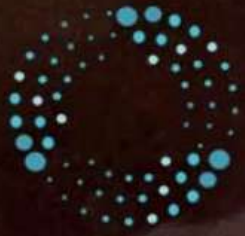
Despite years of progressive development, the democratization process in Georgia finds itself at a critical juncture, highlighting a profound crisis in democratic cultural values within its systems and society. This crisis is rooted in the fact that Georgia's cultural system has not undergone substantial reform since Soviet times.

Consequently, the society is now experiencing the repercussions: the rise of authoritarianism, which increasingly alienates Georgia from the humane and progressive cultural environment of the Western World.

The Georgian government, through various manipulative tactics, has marginalized the majority of the population, depriving them of opportunities for cultural and social development. This has fostered a regressive environment where the daily destruction of cultural heritage monuments, the interruption of communication with international partners, the severe restriction of institutional independence, and the violation of freedom of speech, academic pursuits, and creative expression have become alarmingly prevalent.

These developments pose a significant threat to the preservation, creation, and evolution of a democratic culture and society in Georgia.

კულტურა დემოკრატიისთვის
CULTURE FOR DEMOCRACY

არ დათმოვთ ჩვენი ჰერყენის ევროპულ მომავალს !
არ ვითანაუბროვლებთ დაეყრდნობა ლევიტანს !

We won't

GIVE UP OUR EUROPEAN FUTURE!

COOPERATE WITH THE INVADER
REGIME!

- We recognize that culture plays a pivotal role in safeguarding the past while ensuring the future stability of the state.
- We understand the critical importance of culture in strengthening society and empowering every citizen within it. Thus, we feel a profound responsibility to protect our cultural identity while fostering the potential for progress.
- In response to this cultural crisis, over one hundred representatives from diverse cultural fields have united to form the initiative, "Culture for Democracy". This initiative draws upon our collective theoretical knowledge and practical experience to confront the challenges facing Georgia's cultural landscape.
- To spearhead this effort, we have developed a comprehensive document - the "Declaration of Culture of Georgia". This declaration serves as a blueprint for the fundamental reform of the cultural sector, outlining the principles and mechanisms that we plan to rigorously develop throughout 2024-2025.
- The "Declaration of Culture" has been presented to all national pro-Western political parties and unions, where it has been widely accepted as a guiding document for the initial phase of cultural reform. Building on this foundation, we are committed to collaborating with these entities to sustain and advance democratic processes within the country and further Georgia's integration into the European community.

THE INITIATIVE IS BASED ON VOLUNTARY CIVIC EFFORTS AND DOES NOT REPRESENT A LEGAL ENTITY OR POLITICAL PARTY.

სას

ARCHITECTS SOCIETY OF GEORGIA Statement

We are appalled by the events unfolding in our country and the violent attacks on peaceful citizens by law enforcement officers.

We strongly condemn the illegitimate government's blatant disregard for the constitutional will of the people and its reckless decision to abandon Georgia's long-standing path toward European integration.

We firmly reject any actions that undermine independent institutions and silence the voices of professionals. We, the architects of Georgia, stand in solidarity with the Georgian people as they defend the European future enshrined in our Constitution.

We demand an immediate cessation of violence against peaceful citizens and call for all necessary measures to restore Georgia to its rightful place in the European orbit.

Strength in unity!

www.sas.com.ge

Architects Society of Georgia

EZZ GABER PHOTOGRAPHY

დამოუკიდებელი
არტიტები
გალერისტები და
კულტურის
პროფესიონალები
პროტესტის
ძაღვის
შესახებ

Small Talks

გიორგი ბაკურაშვილი

კორტესტი და საპროტესტო განგოილება

28 ნოემბერს პროტესტი სპონტანურად დაიწყო, როცა ირაკლი კობახიძის განცხადება გავრცელდა, რომ საქართველოს მთავრობა 2028 წლამდე ევროინტეგრაციის პროცესს აჩერებს. ეს იყო ერთგვარი სპაზმური რეაქცია, როდესაც ყოველგვარი წინასწარი დაგეგმვისა და ორგანიზების გარეშე, ათეულობით ათასი ადამიანი აღშფოთების გამოსახატავად სახლებიდან გამოცვივდა. იმავე დამეს დაიწყო მშვიდობიანი დემონსტრანტების დარბევა, რამაც მნიშვნელოვანწილად განაპირობა საპროტესტო ტალღის აზვირთება უკვე არა მხოლოდ თბილისის ცენტრში, არამედ მთელ საქართველოში. ქართულმა ოცნებამ საბოლოოდ ჩამოიხსნა ყველანაირი ნიღაბი და ღიად აჩვენა საკუთარი სახე, არა მხოლოდ ქვეყნის საგარეო კურსის მიმართულებით, არამედ საშინაო კუთხითაც, რომ ის ფაქტობრივად აუქმებს ისედაც არამყარ დემოკრატიას და რეპრესიულ სისტემაზე აგებული ავტორიტარიზმს ამყარებს. საერთაშორისო არაღიარებას და სანქციებს ქართული ოცნება სრულ დემინფორმაციისა და შეთქმულებების თეორიებს უპირისპირებს, რომლის მიხედვითაც ქვეყნის საერთაშორისო იმპლაციაში მოქცევა თავად ოცნების პროპაგანდისტების მიერვე შეთხზულ „გლობალური ომის პარტიისა“ თუ Deep State-ის შეთქმულებაა. მმართველი პარტია ფაქტობრივად გასულია საკონსტიტუციო ჩარჩოებიდან და ხელისუფლების შენარჩუნებას გენოციდითა და ძალადობით ცდილობს. ივანიშვილის რეჟიმის მხრიდან საპროტესტო აქციების დაწყებისთანავე მშვიდობიან დემონსტრანტებზე განხორციელებულმა ძალადობამ და დაკავება-დაპატიმრებებმა მნიშვნელოვანწილად დააჩქარეს საზოგადოებაში მიმდინარე საპროტესტო განწყობა, რომელმაც დაუმორჩილებლობის და ამბოხის სახე მიიღო. საქმე ეხება არა რომელიმე ცალკეულ „რუსულ“ კანონს, რომელიც ქართულმა ოცნებამ ბოლო თვეების განმავლობაში მიიღო, ან თუნდაც გაყალბებულ არჩევნებს, არამედ მთლიანად არსებული რეჟიმის არმიღებას და მისდამი დაუმორჩილებლობას. ესაა უარი ივანიშვილის ოლიგარქიული ავტორიტარიზმს. თუმცა აქ კიდევ უფრო მეტიც ხდება, რასაც საერთო-ეროვნული სხეულის რეგენერაცია, ხელახალი დაბადება შეიძლება ეწოდოს. თავდაპირველი სპონტანურობიდან, ქაოტური მორევებიდან, უსამართლობის, ძალადობისა და გენოციდის პირობებში თანდათანობით სრულიად ახალი საზოგადოება იბადება, თვითორგანიზაციის განსაცვიფრებელი უნარით და სოლიდარობის ფუნდამენტური გრძნობით.

კრიზისი და სვლილებების საჭიროება

კრიზისი უკვე თავისთავად ნიშნავს, რომ არსებული სისტემა ვეღარ მუშაობს და ჩიხშია შესული. ივანიშვილის მცდელობამ, საქართველოში დიქტატურა დაამყაროს, ქვეყანა იმდენად ღრმა და ყოვლისმომცველ კრიზისში შეიყვანა, რომ აქედან ერთადერთი გამოსავალი მხოლოდ არსებული სისტემის სრული ჩამოშლა და საფუძვლიანი დემონტაჟია, ისეთი, რომ აღარასდროს ავტორიტარიზმი, ოლიგარქია თუ კლექტოკრატია აღარ აღმოცენდეს. ეს შესაძლებელია. ქართულმა ოცნებამ არც თვითონ დაიტოვა უკან დასახევი გზა და არც სხვას დაუტოვა: თუ ოცნება ძალაუფლებას დაკარგავს, რომელსაც ის ამჟამად მხოლოდ ძალადობითა და მასობრივი დემინფორმაციით ინარჩუნებს, მას უკვე იმდენი მძიმე დანაშაული აქვს ჩადენილი, რომ ამ რეჟიმის გასამართლება გარდაუვალი იქნება. თუ ამბოხებული მოქალაქეები დათმობენ, მათ საკუთარი თავისუფლების, საკუთარი მოქალაქეობრივი უფლებების, საკუთარი ქვეყნის დათმობა მოუწევს, რომელსაც დიქტატურა, როგორც ავთვისებიანი სიმსივნე, სიკვდილამდე, სრულ მოშლა-განადგურებამდე მიიყვანს. ამიტომაც, რეალობა ასეთია: ან ივანიშვილი, ან საქართველო. ეს ორი ცნება ერთად ვეღარასდროს იარსებებს.

ხელოვნება და აქტივიზმი

თვალში საცემია ამ საპროტესტო აქციებში სახელოვნებო და აკადემიური სფეროს წარმომადგენლების განსაკუთრებული აქტივობა. ამას, ერთი მხრივ, შეიძლება კონკრეტული მიზეზები მოეძებნოს, რაც პირდაპირ უკავშირდება თეა წულუკიანის კულტურის მინისტრობას, რომლის უგუნურმა და დამანგრეველმა საქმიანობამ ისეთი მიანი მიაყენა მთლიანად ქართულ კულტურას, რომ მის გამოსწორებას მრავალი წელი დასჭირდება. ამასთანავე, წულუკიანის რეპრესიული და თვითნებური პოლიტიკა კულტურის სფეროში, ფაქტობრივად, ექსპერიმენტი აღმოჩნდა, რომელიც ქართულმა ოცნებამ მთელ ქვეყანაზე გადაიტანა. მეორე მხრივ, რუსული ყაიდის კანონები, რომლებიც ბოლო თვეებში ოცნებამ მიიღო, პირველ რიგში, კულტურის სფეროს ურტყამს. ქართული სახელოვნებო სფერო, მეცნიერება, უმაღლესი განათლება - მნიშვნელოვანწილად საერთაშორისო დაფინანსებით არსებობს, რომლის გარეშეც ის უბრალოდ ჩამოიშლება. ასევე დაწესებული ცენზურა სწორედ ამ სფეროების წარმომადგენლების დევნა-შევიწროებას, ხელოვნების და აზროვნების დამახინჯებას და გაპრიმიტიულებას ისახავს მიზნად. ამდენად, კულტურის სფეროს წარმომადგენლების აქტივიზმი ლოგიკურიცაა და სწორად გაცნობიერებული ეგზისტენციალური საფრთხის შედეგიც.

სამი სიტყვით თქვენი მესიჯი – სხვა გზა არ გვაქვს!

ქათი შავზუდიძე

მოკლე შეფასება: მიმდინარე პროცესის განზომილება

როგორც რიგით მოქალაქეს მხოლოდ ასე შემოიძლია არსებული ვითარება შევამო, რადგან მიმაჩნია რომ ამ პროტესტში ჩვენ ჩვენი პროტესტების მიღმა ვიბრძვით ახალ ველზე. ხელოვანის სხეული, მისი ხმა ხდება თავად პოლიტიკური და ამგვარად გასვლა გვიწევს ჩვენი პერსონალური, პროტესტული ან გენდერული სივრცედანაც კი.. ეს არის ის განზომილება, როდესაც პროტესტი არ ტოვებს იმის საშუალებას რომ ინდივიდუალურ ჭრილში განვიხილოთ მოვლენები. ხელოვნებას ამ პროცესში არის შევიდეთ მდგომარეობაში, რადგან ვითარება არის კრიტიკული - ეს არის სასტიკი რეალობა, რომელიც დგას უსამართლობასა და, ძალადობაზე, სადაც ადამიანის ფუნდამენტური ღირებულებების შეურაცხყოფა ხდება.

ფოტო - დათო შალიკაშვილი

კრიზისი და ცვლილების საჭიროება

კრიზისი აქ და ახლაა. ამიტომ ვფიქრობ, სანამ გარდაუვალ ცვლილებებზე ვისაუბრებთ, აუცილებელია მდგომარეობის შეფასება. მეორეს მხრივ, დროის სიმცირე ითხოვს სწრაფ, დაუყოვნებლივ რეაგირებას. შესაბამისად, ამ პირობებში თავად წინააღმდეგობა, როგორც პროცესი იძენს უდიდეს ძალას და ამ წინააღმდეგობრივ ბრძოლაში ვლინდება თვითონ ხელოვნებაც, როგორც ფორმა. ამ პროცესს აქვს თავისი განვითარების ეტაპები, გამოვლინების სახეები და ის თავად შემოქმედებითია თავისი არსით.

ბოლო პერიოდში ჩემთვის პასუხებს ხშირად უძველეს ხელოვნებაში ვეძებ, რომელსაც ვაკავშირებ თანამედროვეობასთან და თანადროულ ხელოვნებასთან. მაგალითად, კრიზისი თავისი ეტიმოლოგიით ბერძნული სიტყვიდან მომდინარეობს და გადაწყვეტ ფაზაში შესვლას ნიშნავს. გავიხსენებ ასევე ჟან პოლ სარტრის მოსაზრებას, რომლის თანახმად ადამიანი გადაწყვეტილებას ყოველდღიურად იღებს და ეს არის მისი არჩევანი - თუ როგორი იქნება მისი პასუხი რეალობაზე. ამ შემთხვევაშიც ასეა, ეს არის ბრძოლა, რომელშიც ყოველდღიურად ახლიდან იღებ გადაწყვეტილებას, ამდენად ცვლილება არა ფაქტი, არამედ ყოველდღიური პროცესია.

ხელოვნება/კულტურა და აქტივიზმი

ხელოვანისთვის საკუთარი მე, მისი პერსონა განსაკუთრებული მნიშვნელობისაა და ასეთ კრიტიკულ სიტუაციაში კი, ის ძალიან დიდი, უზარმაზარი კოლექტივის ნაწილი ხდება. შემთხვევითი არაა რომ ხელოვნების ის დარგები, რომელიც გუნდურ სამუშაო პროცესს გულისხმობს - მაგ. კინო, თეატრი, პროტესტის ავანგარდში აღმოჩნდნენ და აქტიური პოზიცია აქვთ, ვიდრე ვიზუალურ ხელოვნებს, რომელთა შემოქმედება ხშირად ინდივიდუალურად სახელოსნოში ვითარდება. აქედან გამომდინარე, სიმბოლურია რომ სწორედ თეატრალური უნივერსიტეტი გახდა პროტესტის ერთ-ერთი კრიტიკული კერა. თუმცა როგორც უკვე აღვნიშნე, ყოველი ხელოვანის ხმა და სხეული იძენს ამ პროცესში მნიშვნელობას, რადგან ეს პოლიტიკური ხმა და სხეულია. ამ მხრივ განსაკუთრებულია სამხატვრო აკადემიის სტუდენტების თავისუფალი სახელოსნო, რომელიც ბრძოლის პარალელურად, პროტესტის ახალ ფორმებს ქმნის.

ხელოვნება თავისი არსით კომპლექსური და მრავალმრიანია და ის ძიების პროცესი და ვითხვია, ვიდრე მზა პასუხი. ეს მდგომარეობა ხელოვნების ბევრი ფორმისთვის ძალიან მტკივნეულია, რადგანაც ხელოვნების განუმეორებლობა ინტერპრეტაციის თავისუფლებაშია. ასეთ სასტიკ რეალობაში კი, სადაც ვითხვების და ინტერპრეტაციის დრო არ არის და როდესაც უკიდურესობამდე დაყვანილი ყველაფერი, ხელოვნებას იძულებულია დათმოს თავისი რთული, მრავალმრიანი ბუნება.

რა შეუძლია ხელოვნებას შესთავაზოს საზოგადოებას, როდესაც რეალობა ესოდენ საშიშია? ესოდენ ბრუტალურია? რა შეუძლია ხელოვნებას, როდესაც მდგომარეობა წარმოსახვის და მეტაფორისთვის ადგილს არ ტოვებს? ის ფოკუსირებას აკეთებს ამწუთიერზე და ეს პრობლემატური ხდება მისთვის, რადგან როგორც წესი ჩვენ შემოქმედებითი ხედვისგან განსხვავებულს მოვიტოხოვთ.

მაგალითისთვის, მე-20 საუკუნეში ძალიან ცოტა ნამუშევარში ჰპოვა პირდაპირი ასახვა სისასტიკემ, ომმა.... ამიტომ დიდი დილემაა ბრძოლის აქტიური ფაზის დროს როგორ უნდა გააგრძელოს მხატვარმა მუშაობა?

არსებობს შემოქმედებითი ფორმები სადაც უფრო მყისიერად ხდება რეაგირება, ასეთია პლაკატი, კარიკატურა, გრაფიტი... ცალკე განხილვის საგანია ფოტოგრაფია, რადგან აქ და ახლა აფიქსირებს რეალობას და ეს მისი უდიდესი ძალაა, რომელსაც ამ პროტესტისთვის შეუცვლელი დატვირთვა აქვს.

ვფიქრობ, ასეთ რთულ მოცემულობაში ხელოვანი ხიდების მშენებელია. ის სცდება საკუთარ, ინდივიდუალურ გამოცდილებებს და მაკავშირებლად იქცევა. ხელოვნებას არ შეუძლია ბოლო მოუღოს ამ მდგომარეობას, ან შეაჩეროს, მაგრამ მას აქვს პოტენციალი ჩართოს ადამიანები პროცესში. სახელოვნებო სფეროს პროფესიონალებს – კურატორებს, მხატვრებს აქვთ დიდი გავლენა და ეს ძალა თანამგობრობის, ინდივიდთა ქსელის შექმნაში შეიძლება იყოს გამოყენებული.

სამართლიანობისთვის ბრძოლა დღეს კოლექტიურ განზომილებაშია და ამ დიდი კოლექტივის ნაწილი ხდება სახელოვნებო მიმართულებებიც. შესაძლოა ისინი კარგავენ თავის მრავალშრიან ბუნებას, რეფლექსიურობას, მაგრამ რეალობა და კონტექსტი იმდენად ბრუტალური და ცვალებადია რომ ეს გამართლებულია.

ბერძნულ ბრძოლის ციხით რომ შევაჯამოთ:

“**ბნელ დროში იქნება კი სიბღერა? დიახ, იქნება სიბღერა. ბნელ დროში.**

– ბერძნულ ბრძოლი, „სვენბორგის პოეზიები“

დიახ, ბნელ და სასტიკ დროშიც “იბღერებენ” ადამიანები და ეს მათი პასუხი იქნება იმ მდგომარეობაზე რომელშიც მათ უნახვით ბრძოლა...

**თქვენი მესიჯი სამი სიტყვით –
თავისუფლება
პოლიტიკურ
პატიმრებს.**

სტატიის
გამოყენებულ
საბასტიან კანონ
ფოტოები.

აღენა ფასური

პროტესტის და საპროტესტო განზომილების შესახებ

ბოლო პერიოდში, მიმდინარე პროტესტებში ბევრად უფრო ფართო და საყოველთაო კონსოლიდაცია გამოიკვეთა, ვიდრე ოდესმე ყოფილა. ყველაზე მნიშვნელოვანი ისაა, რომ არჩევნების შემდეგ ბევრი ფიქრობდა, თითქოს ხალხმა აირჩია ქვეყანა, სადაც ძლიერი სუსტს ჩაგრავეს, ეროვნული თვითმყოფადობის სახელით ყალბდება ტრადიციები და მისაღებია მილიტარისტულად აგრესიული და ფაშისტური ნარატივები. გვეგონა, რომ ამაზე საერთო შეთანხმება არსებობდა, მაგრამ შემდეგ დავინახეთ, რომ მთელი საქართველო გამოვიდა ქუჩაში.

თუ ჩვენ, როგორც საზოგადოება, ვიღებთ ევროპას და ევროპის დროშას ხელში, ეს ნიშნავს, რომ ღია საზოგადოებრივ ცხოვრებასა და დემოკრატიის ღირებულებებზე ვთანხმდებით. განსაკუთრებით თვალშისაცემია ის, რომ პროტესტი გამოხატეს ისეთ ადგილებში, სადაც ადრე მიგვაჩნდა, თითქოს ხალხს ეს საკითხები არ აღელვებდა – მაგალითად, ახმეტასა თუ თუშეთში. ეს ილუზიები დაიმსხვრა და პირადად მე, საკუთარ თავზე, კრიტიკულად დავინყე ფიქრი. წარსულში არსებობდა ნარატივი, თითქოს “ცენტრიდან” უნდა გვესწავლებინა რეგიონებისთვის რაღაცები, მაგრამ ნათელი გახდა, რომ ეს ადამიანები თავად არიან კრიტიკულები. მაგალითად, ერთი ადამიანი ტელევიზორში ამბობდა, რომ ფეხით ჩამოვიდა რეგიონიდან თბილისში, რათა საკუთარი თვალთვინი ენახა, რა ხდებოდა და გავგო სიმართლე. ასეთი კრიტიკულობა სამაგალითოა.

ამავე დროს, აღსანიშნავია, რომ პროტესტს ნაწილობრივ დააკლდა საყოველთაო გაფიცვის პოტენციალი და იმ ადამიანების სრული მობილიზაცია, რომლებიც რეალურად თანაგრძნობით არიან განწყობილნი ძალადობის მსხვერპლების მიმართ. თუმცა, ეს მხოლოდ მიუთითებს იმაზე, რომ ჯერ კიდევ გვაქვს სამუშაო გასანევი.

ამ ყველაფრის ფონზე, უნდა გავიაზროთ, რომ კრიზისი ყოველთვის მან-სია საზოგადოებრივი გარდაქმნისთვის. თუ ამ ბრძოლაში გამარჯვებას შევძლებთ, მაშინ ის ცვლილებები, რაც მოხდება, გაუმჯობესებისკენ გადადგმული ნაბიჯი იქნება, მსოფლიოშიც და საქართველოშიც.

კრიზისი და ცვლილების საჭიროება

თუ სახელგნებო კონტექსტში ვსაუბრობთ, ვფიქრობ, ჩვენმა სახელგნებო სივრცემ უნდა დაინყოს ფიქრი ახალ ტრადიციებზე. რა არის ახალი ფოლკლორი ჩვენთვის? როგორ შეიძლება ჩვენი ტრადიციული იდენტობა, რომელიც მუდმივად ხდება მანიპულაციის საგანი, ახალი კუთხით ვიპოვოთ? ეს თვითმყოფადობა, რაც არის ქართული, ჩვენთვის განსაკუთრებულია, რადგან საქართველო ძალიან სპეციფიკური ქვეყანაა. ჩვენზე პირდაპირ გადმოღებული თანამედროვე ხელოვნება, ვიზუალური აქტები ან ფორმები არასდროს იმუშავებს, მით უმეტეს იმ რეალობაში, სადაც ამ ყველაფრის მიმართ ზიზღის გაღვივება მიმდინარეობს.

ბოლო 12 წლის მანძილზე ჩვენ დავინახეთ, რამდენად ადვილია ტრადიციებითა და ეროვნული იდენტობით მანიპულირება. პროპაგანდამ აჩვენა, როგორ მარტივად შეიძლება ასეთი ნარატივების დანერგვა იმ საზოგადოებაში, სადაც აქტიური ადამიანები ან სიღრმისეულად არ იცნობენ მსგავს თემებს, ან მათთვის ევროპისკენ სწრაფვა და პოლიტიკურად კორექტული პოზიციების დაკავება პრიორიტეტულია. თითქოს ამაზე ცოცხალი მუშაობა არ ხდება.

ეს არ ნიშნავს, რომ ტრადიციები არ გვიყვარს. პირიქით, ეს სიყვარული განსაკუთრებით გამოჩნდა პროტესტებისა და მარშების დროს, მაგალითად, ქალების ხორუმში. თუმცა, სწორედ ეს ქალების ხორუმი მახსენებს იმას, თუ როგორ შეიძლება ინოვაციური ნარატივი უფრო კრიტიკული და ღრმა რეფლექსიის საგანი გახდეს ხელოვნებაში. ახალი თანამედროვე ფოლკლორის შექმნა არის ყველაზე საჭირო ამჟამად. ის, რაც დღეს გვიყვარს და რაც ტრადიციად მიგვაჩნია, თავის დროზე ხალხის შინაგანი გამოძახილი იყო – იქნება ეს მუსიკა, ვიზუალური ხელოვნება თუ ფორმალური გამოსახულებები.

ვეფირობ, რომ ამ ძიებაში მთავარი უნდა იყოს არაეგზოტიკური იდენტობის დამკვიდრება – ის, რაც ჩვენს რეალობასა და ისტორიას ასახავს და არა გარედან თავს მოხვეული იდეები. სწორედ ხელოვნებმა და კულტურამ უნდა მოგვითანონ ეს ახალი თვითმყოფადობა, რომელიც მომავალს უფრო ძლიერს და მრავალფეროვანს გახდის.

ხელოვნება, კულტურა და აქტივიზმი

დემოკრატია, ეკონომიკა, პოლიტიკა და სამართალი ზედმეტად ძვირფასია, რომ მხოლოდ ეკონომისტებს, იურისტებსა და პოლიტიკოსებს მივანდოთ. ეს არ ნიშნავს, რომ მათ საქმიანობაში ხელი უნდა შევეშალოთ, არამედ იმას, რომ ჩვენ, როგორც საზოგადოება, უნდა გავერკვეთ, რა გვინდა და რისთვის ვიბრძვი. თუ ხელოვნება და კულტურა ამ საკითხებში გაარკვევს საკუთარ როლს, ისინი უფრო შემოქმედებითად მიანვდიან საზოგადოებას საკუთარ ხედვებს, პრობლემების ანალიზსა და გამოსავალს.

უკვე ნათლად ჩანს, რომ სახელოვნებო საზოგადოება იცვლება. თუ ადრე, განსაკუთრებით 90-იანებში და 2000-იანების დასაწყისში, ხელოვნები აპოლიტიკურები იყვნენ ყვითელი პოლიტიკის გამო, ახლა სრულიად სხვა სურათია. ახალგაზრდა ხელოვნები დღეს გაცილებით მეტად გამოხატავენ რეფლექსიას მიმდინარე მოვლენებზე. პროტესტებში მათი მონაწილეობა ამ პროცესის გამოხატულებაა.

პოლიტიკა ზედმეტად ძვირფასია, რომ ის მხოლოდ დღევანდელ პოლიტიკოსებს მივანდოთ. ხელოვნების ენაც ძალზე ძლიერია, რომ მისი პოტენციალი სათანადოდ არ გამოვიყენოთ. სწორედ ხელოვნებასა და კულტურას შეუძლია სიღრმისეული ცვლილებების მოტანა ქართულ საზოგადოებაში, რაც უფრო სამართლიან და თანასწორ მომავალს უზრუნველყოფს.

თქვენი მესიჯი სამი სიტყვით –

“ ყველაფერი უნდა შეიხვედროს

**We are fighting
for Georgia's
European future!**

Photo by Dato Kevidze

ქოლგა

თ ბ ი ლ ი ს ი ფ ო ტ ო

ინტერვიუ თეონა ბობიჩაიშვილი

(თანაორგანიზატორი & კურატორი)

მოკლე შეფასება: მიმდინარე პროექტის განხორციელება

ქოლგა, როგორც ყოველთვის, თავიდანვე იყო და არის თავისუფალი დემოკრატიული საქართველოს მხარეს. ჩვენ ჩვენი მხრიდან ყველანაირად ხელს ვუწყოთ ფოტოგრაფებსა და ჟურნალისტებს თავიანთი თავისუფალი აზრის გამოხატვას. რაც პროტესტები დაიწყო მე ჩემს მოვალეობად მიმაჩნია, რომ აქ, გერმანიაში და ზოგადად ევროპაში, ფართო საზოგადოებას ვაჩვენოთ ფოტოებით თუ ტექსტუალური სახით, ის თუ რა ხდება საქართველოში. რა თქმა უნდა, აქ (ევროპაში) ბევრი მედია აშუქებს, მაგრამ ვფიქრობ არ არის წინა პლანზე საქართველოზე სიახლეები, იმიტომ, რომ ლოკალური პოლიტიკა უფრად მეტად განიხილება. ამას ემატება ზოგადი პოლიტიკური რთული სიტუაცია მსოფლიოში, შესაბამისად, სამწუხაროდ საქართველო არ არის ყურადღების ცენტრში, უშუალოდ გერმანიის მედიის მაგალითზე. სწორედ ამიტომ ჩვენი დავალება, როგორც ფესტივალის და ჩემი, როგორც ერთი დამოუკიდებელი ინდივიდის და მოქალაქის არის ის, რომ მაქსიმალურად მხარი დავუჭიროთ ჩვენს პროტესტს და ვაჩვენოთ აქაურ საზოგადოებას, თუ რა ხდება საქართველოში.

კრიზისი და ცვლილებების საჭიროება

მნიშვნელოვანი და აუცილებელია კრიზისის გადალახვა და ცვლილების მიღწევა იმ გაგებით, რომ არავითარ შემთხვევაში არ უნდა წავიდეს საქართველო უკან (ჩემი 90-იანების ბავშვობა, ახალგაზრდობა, 9 აპრილი და ყველა უბედურება, რაც მაშინ გამოვიარეთ). იმის მერე საქართველოში დიდი პროგრესი იყო ბევრნაირი გაგებით. მასხენდება დოკუმენტური ფილმები, რომლებშიც ქოლგა იღებდა მონაწილეობას. მაგალითად, Arte-ს, ძალიან ცნობილი გერმანულ-ფრანგული ტელევიზიის ფილმის გადაღებაში მივიღეთ მონაწილეობა. მეტროპოლი თბილისის 2018 წელს ადარებს თბილისს ბერლინს. ამით იმის თქმა მინდა, რომ არ შეიძლება საქართველომ, რომელიც აქამდე მოვიდა, არამხოლოდ განვითარების, არამედ ხელოვნების მხრივაც, ასეთი უკან მიმავალი ნაბიჯები გადადგას და ვაკუუმში მოექცეს. ჩვენმა ახალგაზრდებმა, ამ გულანთებულმა ახალმა თაობამ არ უნდა იცხოვროს განუვითარებელ, ბნელ სამყაროში, სადაც ტოტალიტარული ძალები მეფობენ.

აუცილებელია ჩატარდეს ახალი არჩევნები დემოკრატიული საშუალებით. პოლიტიკატიმრების გათავისუფლებაა მნიშვნელოვანი, იმიტომ რომ არავის უნდა იჭერდნენ თავისი თავისუფალი აზრის მშვიდობიანად გამოთქმის გამო. ასე, რომ ყველამ გაერთიანებული ძალებით უნდა ვეცადოთ, ჩვენ ჩვენი რესურსებით მსოფლიოს დავანახოთ რა ხდება საქართველოში და მაქსიმალურად უნდა ვეცადოთ, რომ დავიბრუნოთ ჩვენი თავისუფალი ქვეყანა.

ხელოვნება/კულტურა და აქტივიზმი

ხელოვნებას და აქტივიზმს რაც შეეხება, ჩვენ ვიცით ისტორიულად, კერძოდ, მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ, დადაიბში თუ სხვადასხვა მიმდინარეობები, მაგ: კონ-

ცეპტუალურო ხელოვნება, ფლუქსუსი, ავანგარდული 70-იანი წლების მოძრაობა - რამდენად დიდ როლს თამაშობდა საზოგადოებასა და პოლიტიკაში.

Guerrilla Girls 80-იან წლებში, როდესაც გენდერული თანასწორობისთვის იყო ბრძოლა. მასხენდება ბენქსი, ძალიან ცნობილი ბრიტანელი არტისტი, აი ვივეი ცნობილი ჩინელი არტისტი, თუნდაც ბოლოდროინდელი Black Lives Matter მოძრაობა, კუბელი ტანია ბრიგუერა... ხელოვანებს, არტისტებს, კულტურის სხვადასხვა სფეროს წარმომადგენლებს ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვთ იმაში, რომ ეს პოლიტიკური მოვლენები ესთეტიკურად გადაიაზრონ და საზოგადოებას სხვა კუთხით მიანოდონ. ინტელექტუალური და ვიზუალური მიქსი გააკეთონ ასე ვთქვათ. რეალურად აქ (გერმანიაში) ყველა აღნიშნავს, ვინც კი ნახა სოციალური მედიის მეშვეობით, ან ჩვენი პრეზენტაციების მეშვეობით, საქართველოში პროტესტი განსხვავებულ ფორმატში მიმდინარეობს. ყველამ აღნიშნა, რომ ასეთი შემოქმედებითი აქციები ჯერ არსად არავის უნახავს. მაგალითად ეს დიდი სუფრა რომ აღვნიშნოთ, რომელიც ახალ წელს გაიშალა. ასევე მოცუვავების გამოსვლა/ცეკვა. რიგითი, ჩვეულებრივი ადამიანების, იგივე ბებიებისა და ბაბუების მარში თუ საქართველოს სხვადასხვა კუთხის მარშები - ეს არის საოცრად შემოქმედებითი, ნიჭიერი, თბილი, რაც მთავარია მშვიდობიანი მარშები. ეს არის საოცარი აქტივიზმი, რაც ვფიქრობ აუცილებლად დარჩება ფარ-

თო საზოგადოების მესხიერებაში. ასევე, დაილექება კოლექტიურ მესხიერებაში და იმედი მაქვს ამაზე წიგნებიც დაიწერება და ფილმებსაც გადაიღებენ.

თქვენი მესიჯი სამი სიტყვით -

“**წინ**
მშვიდობიანი
გამარჯვებისთვის!

Protest and Art Resistance

ლანო პინტინიანი

მოკლე შეფასება: მიმდინარე პროცესის განხილვა

პროცესის შეფასება რთულია, რადგან პროცესია და მიმდინარეა. ბევრი აქტორი იკვეთება და ბევრი განხილვა აქვს. როგორც ერთი შეხედვით ჩანს, საზოგადოება უპირისპირდება ტოტალიტარიზმისაკენ მიმავალ რეჟიმს, რომელიც ამ ეტაპზე პოლიციურ რეჟიმად იქცა. მოქალაქეებს არ მოსწონთ პრემიერმინისტრის მიერ და მისი გუნდის ერთპიროვნულად მიღებული გადაწყვეტილებები, რომელიც ეწინააღმდეგება ქვეყნის კონსტიტუციას და წყვეტს ევროინტეგრაციის კურსს. პროცესის მთავარი განხილვა საქართველოს პოლიტიკური კურსის ცვლილებაა. მაგრამ რა წინაპირობები გააჩნდა ამ პროცესს? რატომ დასჭირდათ კურსის ცვლილება? რატომ არ განსაზღვრეს რისკები, რაც ასეთ გადაწყვეტილებას მოყვებოდა? რა განხილვები გააჩნია ევროინტეგრაციის შეჩერებას? თითქოს პასუხი მარტივია, რუსეთის იმპერიალისტური რეჟიმის პოლიტიკური სვლებია და ქართული ოცნებასაც რუსული იმპერიალისტური რეჟიმის ადგილობრივი მექანიზმია. მხოლოდ არჩევნები კი არ გაყალბდა, პოლიტიკური ცხოვრება და რეალობა გააყალბა ქართულმა ოცნებამ საქართველოს ბიუჯეტის გამოყენებით. ფუნქციონირებენ ტროლები, ანდერგრაუნდ სააჩვენო კაპიტნები, მიმოქცევაშია სანქცირებული პროდუქცია, მმართველი ოლიგარქია, რომელიც დეიურე არაა ქვეყნის პირველი პირი, მაგრამ დეფაქტო პირველი პირია. თანამედროვე საქართველო იქცა ვირტუალურ რეალობად, სადაც ხელშესახებითი აღარაფერია. რეალური პოლიტიკური ცხოვრება, მიღებული კანონები ფიქციაა და მხოლოდ ერთი ადამიანის ძალაუფლების შენარჩუნებას ემსახურება. ამისათვის საჭიროა, რომ ქვეყანაში იყოს მასზე დამოკიდებული ბევრი სოციალურად დაუცველი, არ მუშაობდეს და-მოუკიდებელი მედია, არსებობდეს მორჩილი კულტურა. და ბოლოს, თავში დასმულ კითხვაზე ვცდები პასუხის გაცემას: რატომ არ განსაზღვრეს რისკები, რაც ევროკავშირთან მოლაპარაკების შეჩერების გადაწყვეტილებას მოყვებოდა? მათ იციან რომ საქართველოში 1, 200 000 ადამიანი არის რეგისტრირებული სოციალური დაცვის სისტემაში. მათზე აქვთ გათვლა, რომ მუდმივ მიძევლებად ეყოლებათ. მაგრამ, მიძევლები განრისხდნენ. ადამიანი სტატისტიკური ერთეული მხოლოდ დიქტატორულ სისტემაშია. აქ ცდება ყველა დიქტატორული რეჟიმი.

კრიზისი და ცვლილების საჭიროება

პოლიტიკური კრიზისი დღეს ერთგულ-ნაციონალური განხილვებისაა.

ჩემს თავს კითხვას ვუსვამ ხოლმე - ჩვენ კიდევ ერთხელ დავდევით სუვერენიტეტის დაკარგვის წინაშე? და სადღაც მგონია რომ არა. ჩვენს პოლიტიკურად და ტერიტორიულად

რიულად მყოფე სახელმწიფოში, სადაც საზღვრები მოძრაობენ, დღეს სახელმწიფოებრივი სუვერენიტეტის საკითხი იგივე სიმძაფრით დგას, როგორც აფხაზეთის ომის მერე. დღევანდელი კრიზისის სათავე კი არის ქვეყნის პოლიტიკური კურსის ცვლილება, მაგრამ რეალური კრიზისი სოციალური და ეკონომიკური პრობლემებია. ქვეყნის რესურსები ელიტის ხელშია. ელიტა პრაქტიკულად რამდენიმე ადამიანია, რომელიც ერთი ადამიანის სანათესავო წრეა. ელიტური კორუფცია უმღლეს მაჩვენებელზეა. შესაბამისად, ისედაც მცირე ე.წ. საშუალო ფენამ დაკარგა რესურსები და მექანიზმები. 12 წელია მიმდინარეობს იმ ხალხის განდევნა საჯარო სამსახურებიდან თუ ბიზნეს სექტორიდან, რომელიც ივანიშვილს ჯახს არ ენათესავება ან ადიდებს. ქვეყანაში მძაფრი ეკონომიკური კრიზისია, რომლის დამალვასაც ყველა გზითა და ახლად მიღებული სულელური კანონებით ცდილობს ქართული ოცნება.

ხელოვნება/კულტურა და აქტივიზმი

ხელოვნების/კულტურის სფერო აქტიურად არის ჩაბმული პროტესტში, ერთგვარი ფლაგმანი პროტესტის. პრაქტიკულად 28 ნოემბრის მერე, როდესაც ირავლი კობახიძემ გამოაცხადა რომ ცვლის საქართველოს კონსტიტუციით განპირობებულ ევროინტეგრაციის კურსს, დღემდე ხელოვნების წარმომადგენლები შეუჩერებლად აორგანიზებენ და იღებენ საპროტესტო აქციებში მონაწილეობას. ამ პროცესს გააჩნია თავისი წინაპირობა. ხელოვნების და კულტურის წარმომადგენლები წლებია რეპრესიული რეჟიმის მსხვერპლნი არიან. მოხდა მათი სამსახურებიდან დაითხოვა პოლიტიკური ნიშნით. შესაბამისად წლებია ხდება წინააღმდეგობის მოძრაობის პროვოცირება, რომელიც წერტილოვნად და დიფერენცირებულად ვლინდებოდა სხვადასხვა პროცესებში, ახლა კი შეჭგუფდა და ერთ მოძრაობად იქცა. გაერთიანდნენ კულტურის სხვადასხვა სფეროს წარმომადგენლები: კინო, მუსიკა, სახვითი ხელოვნება, არქიტექტურა, თეატრი... გაიმართა საპროტესტო გამოფენა: ქოცრეალიზმი მხატვარ ეთერ ჭკადუას თაოსნობით; პროტესტის მხარდამჭერი გამოფენა გაყიდვა Fearless ფოტოგრაფიისა და მულტიმედია მუზეუმში; გამოფენა 'პროტესტის პარალელურად' თანამედროვე ხელოვნების სივრცეში „კორიდორი“. გაჩნდა გამოფენის დაცენზურების და ხელოვნების სივრცის დახურვის პირველი პრეცედენტი: გორის ხელოვნების სახლს გორის მერიამ მოსთხოვა გამოფენის დახურვა და სივრცის დატოვება. გამოფენა საქართველოში მისი დამოუკიდებლობის მანიფესტაციის გამოართული პროტესტების ლობუნებასა და სიტყვებს წარმომადგენდა. სამწუხაროდ, სიტემის მიერ დაცვევებულ ადამიანებს შორის მრავლადაა კულტურის სფეროს წარმომადგენლები: მსახიობები, პერფორმერების, ხელოვნებათმცოდნეები. მიუხედავად ფიზიკური ანგარიშსწორებისა, ხელოვნების პროტესტის გამოხატულება იზრდება. მოეწყო საპროტესტო მარშები მუსიკის, ცეკვის თანხლებით. თეატრალურმა გააკეთეს მსვლელობა თეატრის დღეს 14 იანვარს. უამრავი პოსტერი თუ გრაფიკული ნოველა შეიქმნა. პოლიტიკური კრიზისი პროვოცირებს შემოქმედებით პროცესს. თუმცა მთავარი შემოქმედი მაინც ხალხია. უპირატესი ხელოვნება კი ხალხის ერთიანობა და ერთიანობის გამოხატულების ფორმები. გარე პერსპექტივიდან საპროტესტო აქციები საჯარო სივრცის შექმნისა და საჯარო ხელოვნების ნიმუშებს ქმნის.

თქვენი ბესიჭი სამი სიძყვიო -

თავისუფლება ჩაუიმიის პატიონებას!

INDEPENDENT

ARTISTS,

SHORT TALKS

GALLERISTS AND

CULTURE

PROFESSIONALS

**ABOUT
POWER OF
PROTEST**

GIORGI MAISURADZE

Short evaluation: Dimension of the ongoing protest

On November 28, the protests erupted spontaneously following the announcement by Irakli Kobakhidze that the Georgian government was suspending the European integration process until 2028. This statement sparked an immediate, visceral reaction, with tens of thousands of people leaving their homes without prior planning or organization to voice their indignation. That same night, the peaceful demonstrators faced violent dispersal, which only amplified the protests, spreading the wave of resistance from the center of Tbilisi to other regions across Georgia. With these actions, Georgian Dream dropped its façade, revealing its true nature – not only in foreign policy but also domestically. It became clear that the government was dismantling the fragile remnants of democracy, replacing them with an authoritarian regime built on repression. Georgian Dream responded to international criticism and sanctions not with reflection or reform but with a barrage of disinformation and conspiracy theories. The regime's propagandists fabricated narratives about a supposed "Global War Party" or "Deep State," claiming these forces were behind the country's international isolation. In reality, the ruling party has abandoned constitutional principles, clinging to power through coercion and violence. The violent repression of peaceful demonstrators, coupled with the arrests and detentions orchestrated by the Ivanishvili regime, has only intensified the public's resolve. The protests have evolved into a movement of disobedience and rebellion, rejecting not just individual "Russian" laws or rigged elections but the entirety of the existing regime. This is a decisive rejection of Ivanishvili's oligarchic authoritarianism. However, something deeper is unfolding. This is not merely a protest against a regime – it is a regeneration, a rebirth of the national collective. From the initial chaos and spontaneity, amidst injustice, violence, and oppression, a new society is emerging. This society demonstrates remarkable self-organization and an unwavering sense of solidarity, signaling the birth of a fundamentally transformed collective spirit.

The crisis and the need for change

A crisis, by its very nature, signifies that the existing system has failed and reached an impasse. Ivanishvili's attempt to establish a dictatorship in Georgia has plunged the country into a profound and all-encompassing crisis. The only way forward is the complete collapse and dismantling of the current system to ensure that authoritarianism, oligarchy, and kleptocracy can never reemerge. This is not only necessary – it is possible. Georgian Dream has left no room for retreat, neither for itself nor for the country. If the Dream loses power – which it currently sustains solely through violence and mass disinformation – it will face inevitable prosecution for the numerous grave crimes it has committed. Conversely, if the rebellious citizens relent, they will forfeit their freedom, civil rights, and the very essence of their country. Under a dictatorship, Georgia would be led down a path of destruction, akin to a malignant tumor consuming its host. The stark reality is this: either Ivanishvili or Georgia. These two entities are fundamentally incompatible and cannot coexist. The survival of the nation hinges on choosing freedom and dismantling the authoritarian system that threatens its very existence.

Art / Culture and activism

The remarkable activism of artists and academics in these protests is striking and deeply significant. On one hand, this can be traced to specific causes, notably the actions of Minister of Culture Tea Tsulukiani. Her reckless and destructive policies have inflicted such severe damage on Georgian culture that it will take years to repair. Furthermore, Tsulukiani's repressive and arbitrary approach to cultural policy has served as a testing ground for broader authoritarian practices that Georgian Dream has since applied to the entire country. On the other hand, the adoption of laws resembling those in Russia's constitution has disproportionately targeted the cultural sphere. In recent months, these laws have directly threatened Georgian art, science, and higher education – sectors that largely rely on international funding for survival. Without this external support, these institutions would face collapse. Additionally, the censorship imposed by the regime is aimed at silencing, persecuting, and discrediting cultural and intellectual figures while distorting and trivializing both art and critical thought. Given this context, the activism of cultural figures is not only logical but also a response to an existential threat. It is driven by an acute awareness that their fields – and by extension, Georgia's intellectual and cultural identity – are under siege. Their resistance embodies a defense of the very foundations of freedom, creativity, and independent thought against a regime intent on their suppression.

3 Your message in words

“**No other way!**”

Photo by: Justyna Mielnikiewicz

Keti Shavgulidze

Short evaluation: Dimension of the ongoing protest

As an ordinary citizen, I can only interpret the current situation this way: in this protest, we are fighting on a new front, beyond the boundaries of our professions. The artist's body and voice inherently become political, compelling us to step beyond our personal, professional, or even gender-defined spaces. This is a dimension where the protest prevents us from viewing events through an individual lens. Art, too, finds itself in a state of suspension, as the critical nature of the situation demands it. This is a harsh reality, rooted in injustice and violence, where fundamental human values are being violated.

The crisis and the need for change

The crisis is here and now. Therefore, before discussing inevitable changes, I believe it is essential to assess the current situation. At the same time, the urgency of the moment demands a swift, immediate response. In such conditions, contradiction itself becomes a powerful force, and in this conflicting struggle, art emerges as a form of expression. This process unfolds through various stages of development and forms of manifestation, remaining inherently creative in its essence.

Lately, I have often sought answers in ancient art, drawing connections between it, modernity, and contemporary art. For instance, the word "crisis," rooted in its Greek etymology, signifies entering a decisive phase. I am also reminded of Jean-Paul Sartre's view that every day, a person makes a choice, deciding how to respond to reality. In this context, the struggle requires us to make new decisions daily, highlighting that change is not a singular event but an ongoing, dynamic process.

Art/Culture and activism

For an artist, their self – their persona – holds particular significance. Yet, in such a critical situation, they become part of a vast, collective whole. It is no coincidence that collaborative art forms like cinema and theater have taken the forefront in protests, adopting a more active role compared to visual artists, whose work often unfolds individually in the solitude of their studios. This makes it particularly symbolic that the Theater and Film University has become one of the critical centers of protest. However, as I have mentioned, the voice and body of every artist gain profound importance in this process, as they transform into political instruments – a political voice and body. In this respect, the free studio of the students of the Academy of Arts is special, which, in parallel with the resistance, creates new forms of protest.

Art, by its nature, is complex and multi-layered, serving as a process of questioning and searching rather than offering ready-made answers. This critical moment is deeply painful for many forms of art because art's uniqueness lies in its freedom of interpretation. In such a brutal reality, where there is no space for questions or interpretation, and everything is pushed to the extreme, art is also forced to relinquish its intricate, multi-dimensional essence.

What can art offer society when reality is so dangerous? So brutal? What role does art play when the situation stifles imagination and metaphor? In such times, art focuses on the present, which becomes problematic because we usually expect creative vision to transcend the immediate. For instance, in the 20th century, very few works directly depicted cruelty or war. This raises a profound dilemma: how should an artist continue their work during the active phase of a struggle?

There are creative forms where reactions are more immediate, such as posters, caricatures, and graffiti. Photography, however, deserves special attention because it captures reality in the here and now, giving it immense power and a unique, irreplaceable role in this protest.

In such a difficult situation, I see the artist as a bridge builder – someone who transcends their individual experiences to become a connector. Art may not have the ability to end or stop the crisis, but it holds the potential to engage people in the process. Professionals in the art world – curators, artists – possess significant influence, and this power can be harnessed to build networks of solidarity and connect individuals.

The fight for justice today exists in a collective dimension, and artistic movements are becoming part of this larger collective. While they may lose some of their multi-layered nature and reflexivity, the brutality and rapid changes of the current reality make this shift not only inevitable but also justified.

To summarize with a quote from Brecht:

“ In the dark times
Will there also be singing?
Yes, there will also be singing.
About the dark times.”

– Bertolt Brecht,
“Svendborg Poems”

Yes, even in dark and cruel times, people will "sing" – and this will be their response to the challenges and struggles they face in such moments.

3 Your message in words

“ for **Freedom** political prisoners.”

Photos by
Sébastien Canaud

ON

PROTEST & THE DIMENSION OF RESISTANCE

ELENE PASURI

In recent times, ongoing protests have demonstrated a broader and more universal consolidation than ever before. The most significant aspect is that, following the elections, many believed that people had chosen a country where the strong oppress the weak, traditions are falsified in the name of national identity, and militaristic aggression and fascist narratives are accepted. We thought there was a general consensus on this, but then we saw the whole of Georgia take to the streets.

If we, as a society, accept Europe and hold the European flag, it means we agree on open civic life and democratic values. What stands out the most is that protests emerged in places previously thought to be indifferent to such issues—such as Akhmeta and Tusheti. These illusions have been shattered, and I have personally begun to think more critically. In the past, there was a narrative that “the center” should educate the regions, but it has become clear that these people are already critical thinkers. For instance, one person on television said he walked from his region to Tbilisi just to see for himself what was happening and understand the truth. Such critical thinking and are particularly important.

However, it is also worth noting that the protest partially lacked the full potential of a general strike and the complete mobilization of those who genuinely empathize with victims of violence. But this only indicates that we still have work to do.

Amid all this, we must recognize that crisis always presents an opportunity for societal transformation. If we manage to win this struggle, the changes that follow will be steps toward improvement, both globally and in Georgia.

CRISIS AND THE NEED FOR CHANGE

If we talk in an artistic context, I believe our artistic space must begin to reflect on new traditions. What is our new folklore? How can we reclaim our traditional identity, which is constantly subject to manipulation, in a new light? This uniqueness of Georgian identity is special to us because Georgia is a very specific country. Simply adopting contemporary art forms, visual acts, or formats from elsewhere will never work, especially in a reality where efforts are being made to incite hatred toward them.

Over the past 12 years, we have seen how easily traditions and national identity can be manipulated. Propaganda has shown how effortlessly such narratives can be instilled in a society where active individuals either lack deep knowledge of these topics or prioritize European aspirations and politically correct positions without active engagement. It seems that there has not been a truly living discourse around these issues.

This does not mean we do not love our traditions—on the contrary, this love was especially evident during the protests and marches, for example, in the women's Khorumi dance. However, this same Khorumi dance reminds me of how an innovative narrative can become a subject of more critical and profound reflection in art. The creation of a new, contemporary folklore is now essential. What we cherish today and consider tradition was once the inner response of the people—whether in music, visual art, or formal expressions.

I believe that the key to this search should be the establishment of a non-exotic identity—one that reflects our reality and history rather than being externally imposed. It is precisely artists and cultural practitioners who should bring us this new sense of identity, making the future stronger and more diverse.

ART, CULTURE, AND ACTIVISM

Democracy, economics, politics, and law are too valuable to be left solely in the hands of economists, lawyers, and politicians. This does not mean we should interfere with their work, but rather that we, as a society, must understand what we want and what we are fighting for. If art and culture clarify their role in these matters, they can creatively communicate their perspectives, analyze problems, and propose solutions to the public.

It is already evident that the artistic community is changing. If in the past—particularly in the '90s and early 2000s—artists were apolitical due to widespread political disillusionment, today we see an entirely different picture. Young artists are far more engaged in reflecting on current events. Their participation in protests is an expression of this shift.

Politics is too important to be left solely to today's politicians. The language of art is also too powerful to remain underutilized. It is through art and culture that profound changes can be brought to Georgian society, ensuring a fairer and more equitable future.

3 Your message in words

“ Everything must change

KOLGA TBILISI PHOTO

INTERVIEW WITH TEONA GOGICHAISHVILI

(CO-ORGANIZER & CURATOR)

Short evaluation: Dimension of the ongoing protest

Kolga has, from the very beginning, always stood firmly on the side of a free, democratic Georgia. We have consistently supported photographers and journalists in every way possible to help them express their free opinions. Since the protests began, I have considered it my duty to inform the wider public—both here in Germany and across Europe—through photos and text about what is happening in Georgia. While many media outlets in Europe are covering the events, I believe news about Georgia often gets overshadowed by the intense focus on local politics. This is compounded by the overall challenging political situation worldwide, which, unfortunately, pushes Georgia out of the spotlight—something I have observed in German media. For this reason, our mission, as both a festival and as independent individuals and citizens, is to amplify the message of the protests and ensure that the local public sees and understands what is unfolding in Georgia. Supporting and sharing this movement is not just our responsibility but our contribution to the fight for freedom and democracy.

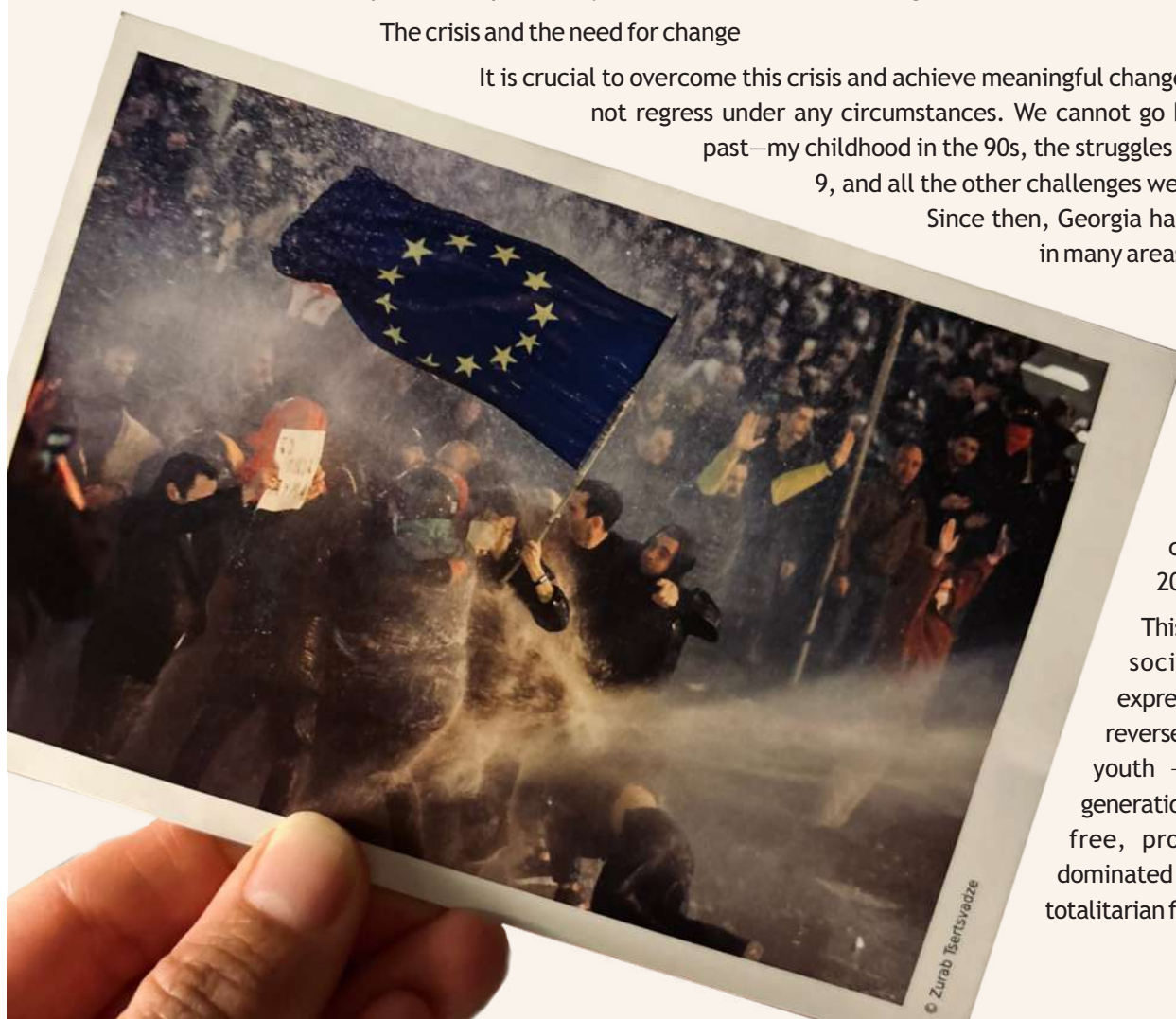
The crisis and the need for change

It is crucial to overcome this crisis and achieve meaningful change, ensuring that Georgia does not regress under any circumstances. We cannot go back to the hardships of the past—my childhood in the 90s, the struggles of youth, the tragedy of April 9, and all the other challenges we endured during those times.

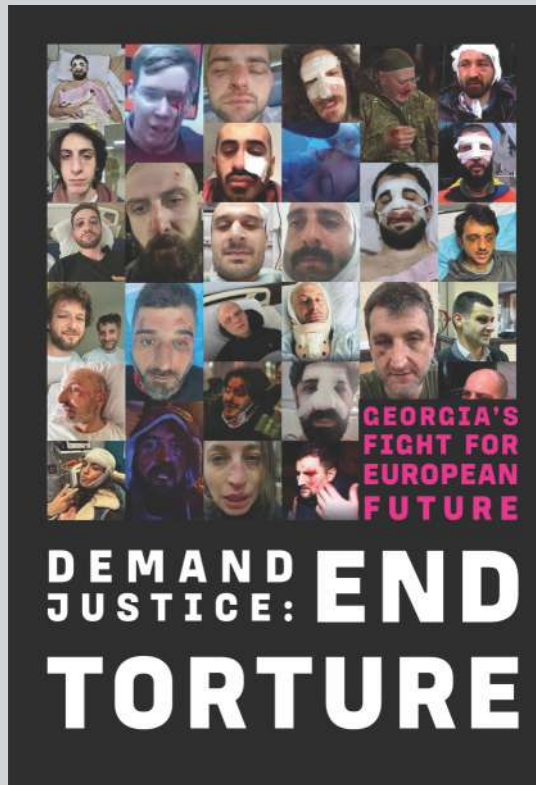
Since then, Georgia has made tremendous progress in many areas.

I recall the documentaries Kolga participated in, such as the one we contributed to for Arte, the renowned German-French television network. *Metropole der Gegensätze* compared Tbilisi to Berlin in 2018.

This progress, both in terms of societal growth and artistic expression, is too significant to be reversed, leaving us in a vacuum. Our youth — this vibrant, bright new generation — deserves a future in a free, progressive society, not one dominated by underdevelopment and totalitarian forces.

New elections must be held through democratic means, and the release of political prisoners is essential. No one should be arrested for peacefully expressing their free opinion. We must unite, pool our resources, and work to show the world what is happening in Georgia. Together, we must do everything in our power to reclaim and protect our free country.

Art / Culture and activism

Art and activism have historically played pivotal roles in shaping society and politics. After World War II, movements like Dadaism, conceptual art, Fluxus, and the avant-garde of the 70s profoundly influenced public discourse. In the 80s, the Guerrilla Girls fought for gender equality through provocative art, while renowned artists like Banksy in Britain and Ai Weiwei in China used their work to challenge power structures and highlight pressing issues. More recently, movements like Black Lives Matter and Cuban artist Tania Bruguera's activism have demonstrated the enduring power of art to rethink political events and present them to society in a fresh, impactful way—creating, as one might say, an intellectual and visual mix.

Here in Germany, many who have witnessed the protests in Georgia through social media or our presentations have been struck by their unique, creative format. People have remarked that they've never seen such innovative and imaginative protest actions elsewhere. For instance, the large New Year's feast, the performances by dancers, and the participation of ordinary citizens—including grandmothers and grandfathers marching alongside others from different parts of

Georgia—have stood out as deeply creative, warm, and, most importantly, peaceful demonstrations. These actions radiate talent and thoughtfulness, creating a form of activism that is both inspiring and memorable.

This extraordinary movement, filled with artistic and cultural expression, is sure to leave an indelible mark on the collective memory. I believe it will not only be remembered by those who witnessed it but also documented for future generations. Books will be written, and films will be made, preserving this remarkable chapter of activism and creativity for years to come.

3 Your message in words

“Towards a peaceful victory!”

PROTEST AND ART RESISTANCE

LALI PERTENAVA

Short evaluation: Dimension of the ongoing protest

It is challenging to fully analyze the process because it remains ongoing, involving numerous actors and unfolding across multiple dimensions. At first glance, society appears to be confronting a regime shifting toward totalitarianism, now manifesting as a police state. Citizens strongly oppose the unilateral decisions made by the Prime Minister and his team – decisions that blatantly contradict the country's constitution and disrupt Georgia's course toward European integration. The central dimension of this process is the shift in Georgia's political trajectory. But what were the

prerequisites for this shift? Why was it deemed necessary to alter the course? And why were the risks associated with such a decision not foreseen? The answer seems straightforward: these are political maneuvers driven by the Russian imperialist regime, with Georgian Dream serving as a local mechanism of that regime. Beyond rigging elections, Georgian Dream has manipulated political life and reality, exploiting the national budget to maintain its grip on power. Troll networks and underground election captains operate openly; sanctioned products circulate unchecked. Meanwhile, the country is controlled by a ruling oligarchy whose de facto leader wields power without holding de jure authority. Modern Georgia has effectively become a virtual reality – where tangible political life, legislative processes, and governance exist only as facades designed to sustain the rule of one person. To achieve this, the regime ensures that a significant portion of Georgia's socially vulnerable population – over 1,200,000 people registered in the social security system – remains dependent on it. Independent media is stifled, a culture of submission is cultivated, and dissent is suppressed. This explains why the risks of halting negotiations with the European Union were deliberately ignored. The regime relies on its ability to hold these people as permanent hostages to its system of control. However, the hostages have reached a breaking point. In a dictatorial system, individuals are reduced to statistical units – dehumanized and stripped of agency. And this is where all authoritarian regimes ultimately falter: they fail to recognize that people are not numbers. They underestimate the collective outrage of those they oppress. This miscalculation is their fundamental error.

The crisis and the need for change

The political crisis in Georgia today has reached a national scale. I find myself asking: are we once again on the brink of losing our sovereignty? And, in some ways, I believe the answer is no. In our politically and territorially fragile state, where borders remain in flux, the question of sovereignty feels as urgent today as it did in the aftermath of the war in Abkhazia. At the root of the current crisis is the shift in the country's political course, but the true crisis lies in its social and economic dimensions. The nation's resources are concentrated in the hands of a small elite – practically a few individuals, all closely tied to a single figure. Elite corruption has reached unprecedented levels, leaving the already diminished middle class stripped of its resources and mechanisms of support. For the past 12 years, those who are not part of the Ivanishvili family circle or who refuse to glorify him have been systematically excluded from public service and the business sector. This exclusionary system has only deepened the country's severe economic crisis, a reality the Georgian Dream government desperately tries to obscure through superficial measures and the adoption of absurd

new laws. The crisis we face is not merely political but deeply intertwined with systemic corruption, economic inequality, and the erosion of public trust. These issues reveal the extent to which the current regime prioritizes its grip on power over the well-being of the nation and its people.

Art / Culture and Activism

The sphere of art and culture has taken on a leading role in the ongoing protests, acting as a kind of flagship for resistance. Since November 28, when Irakli Kobakhidze announced the decision to change Georgia's constitutionally stipulated course toward European integration, representatives of the arts have continuously organized and participated in protest actions. This active involvement is not coincidental – it stems from years of systemic repression. Artists and cultural figures have long been victims of the regime's repressive policies, with many dismissed from their jobs on political grounds. Over time, this has provoked a resistance movement, initially fragmented and sporadic but now fused into a unified force. Representatives from various cultural spheres – cinema, music, fine arts, architecture, and theater – have come together in solidarity. Several impactful protest exhibitions have emerged, including *GD Realism* under the leadership of artist Eter Chkadua, *Sale Fearless* at the Photography and Multimedia Museum, and *In Parallel with Protest* at the Contemporary Art Space 'Corridor.' The repression has extended to censorship, exemplified by the Gori Art House being forced to close an exhibition and vacate its space by the Gori City Hall. This exhibition featured slogans and messages from protests held throughout Georgia's independence, making its closure a chilling precedent of cultural censorship. Despite the systemic constraints, physical repression, and co-optation of some cultural figures by the regime, the artistic expression of protest continues to grow. Protest marches accompanied by music and dance have become a hallmark of resistance. Theater artists organized a march on Theater Day, January 14. Visual art has also flourished, with numerous posters and graphic novels created as symbols of resistance. The political crisis has undeniably fueled the creative process, transforming it into a powerful tool of expression. However, at the heart of this movement is the collective spirit of the people. The most significant form of art arising from these protests is the unity of the people and the myriad ways this unity is expressed. Viewed from the outside, these protests not only create public spaces but also shape a form of public art—art that embodies the voice of a nation striving for justice, freedom, and self-determination.

3 Your message in words

“Freedom for political prisoners.”

EMERGENCY ART MARKET TO SUPPORT VISUAL ARTS IN TIMES OF CRISIS

FEARLESS

JAN 11-14
TBILISI PHOTOGRAPHY
& MULTIMEDIA MUSEUM

11-14 იანვარი
თბილისის ფოტოგრაფიის
& მულტიმედიის მუზეუმი

საგანგებო სახელოვნებო ბაზრობა ვიზუალური ხელოვნების მხარდასაჭერად

2025 წლის 11-14 იანვარს გაიმართა ხელოვნების მხარდამჭერი საგანგებო სახელოვნებო ბაზრობა - FEARLESS.

FEARLESS სახელოვნებო პასუხია იმ საგანგებო მდგომარეობაზე, რომელშიც მთელი ქვეყანა და, მათ შორის, ვიზუალური ხელოვნება, იმყოფება.

მაშინ, როცა დაკეტილია სახელოვნებო სივრცეები და იმ ადამიანების უმრავლესობა, ვინც ვიზუალური ხელოვნების განვითარებაზე ზრუნავს, დღეებს და ღამეებს ქუჩაში, საპროტესტო აქციებზე ატარებს, FEARLESS ცდილობს შექმნას შეხვედრის ადგილი სფეროს წარმომადგენლებისა და მათი გულშემატკივრებისთვის.

თბილისის ფოტოგრაფიისა და მულტიმედიის მუზეუმმა, რამდენიმე დღით, საკუთარი სივრცე აქტიურ გალერეებსა და სახელოვნებო გაერთიანებებს დაუთმო. ამ დღეების განმავლობაში, დამთვალიერებელს საშუალება ჰქონდა ენახა ერთ სივრცეში გაერთიანებული თანამედროვე ქართული ვიზუალური ხელოვნება და ნამუშევრების შექმნით, მხარი დაეჭირა როგორც ცალკეულ ხელოვნებისათვის, ასევე, ზოგადად, ვიზუალური ხელოვნების სფეროსთვის.

FEARLESS ერთგვარი სოლიდარობის აქტი და ერთობის ვიზუალური მანიფესტია, რომელიც ხელოვნების გარშემო ადამიანების თავმოყრას ისახავს მიზნად.

სახელოვნებო ბაზრობაზე მონაწილე გალერეები, სახელოვნებო ჯგუფები და პლატფორმები:

- თბილისის ფოტოგრაფიის & მულტიმედიის მუზეუმი
- კუნსტჰალე თბილისი
- გალერეა ართბითი
- DÉDICACE GALLERY
- WINDOW PROJECT
- გალერეა 4710
- ხელოვნების სახლი
- KONA BOOKS
- ობსკურა
- LC QUEISSER
- კატარა გალერეა
- კორიდორი
- კურორტი
- ე.ა. საგამოფენო სივრცე
- გალერეა კონსტიტუციური
- ყველაფრის მაღაზია
- თანამედროვე ხელოვნების ცენტრი - თბილისი
- გალერეა Beyond
- გოლიანი კატა

გარდა სახელოვნებო ინსტიტუციებისა, FEARLESS-ზე სივრცე დაეთმო სხვადასხვა თაობისა და სხვადასხვა მედიუმებში მომუშავე არტისტებსაც:

საბა გორგოძე, მიშიკო სულაკაური, თიკო იხნაძე, ოთო შენგელია, ანდრო დადიანი, თეა გვეთაძე, ანა ქორქია, გიორგი ვარდიაშვილი, გიორგი კართოზია, მაია სუმბაძე, დავით აფაქიძე, ლევან მინდიაშვილი, ლეილა შელია, მასუ მწარიაშვილი, ნიკა ხაბაღაშვილი, ლია ბაგრატიონი, ტაბო ახალკაციშვილი, უდა ბეჟანია, შოთიკო აფციაური, სანდრო ანთაძე.

ფოტოგრაფებს:

გიორგი შენგელია, თათია ცერცვაძე, გურამ ნიბახაშვილი, მარია გიუნაშვილი, გიორგი ჩათიაშვილი, ლადო ლომიძეაშვილი, გიორგი ნაკაშიძე, ირმა შარიქაძე, ლევან ხერხეულიძე, ელენე შენგელია, შაკო დავდარიანი, სანდრო ხუციშვილი, სანდრო თაყაიშვილი, თამარ კალანდაძე, თაკო რობაქიძე, დათო მესხი.

FEARLESS-ში მონაწილეობა მიიღეს თბილისის ფოტოგრაფიისა და მულტიმედიის მუზეუმის მეგობარმა საერთაშორისო ფოტოგრაფებმაც, როგორებიც არიან: ანტუან ღაბატა, ტომას დვორჟაკი, გრეგუარ ელუა, იუსტინა გელნიკევიჩი, რენა ეფენდი.

ნამუშევარი ქავერის ფოტოზე: STREETDEFAULT

წინააღმდეგობის მუზა-უმი

უწყვეტი პროტესტის პარალელურად სახელოვნებო სივრცე ამარჯორდმა ქართველი ხელოვანების ჯგუფურ გამოფენას “წინააღმდეგობის მუზა-უმი” უმასპინძლა. გამოფენაზე წარმოდგენილი იყო კარიკატურები, ინსტალაცია, ობიექტები, ფერწერული ნამუშევრები. ახალგაზრდა ხელოვანებთან ერთად გამოიფინა ამერიკაში მოღვაწე ქართველი ხელოვანის, გამოფენის თანაორგანიზატორის, ეთერ ჭვადუას ინსტალაციები. ეთერის ნამუშევარი მონაშტერი კრიტიკულად გაიაზრებს პოლიტიკურ კრიზისს, ჩარჩოში მოქცეულ რელიგიურ ფანატიზმს და ძალაუფლებრივ მეთოდებს.

ზეგავლენას სარედაქციო გუნდი გამოფენის თანაორგანიზატორს და მონაწილე ხელოვანს, ანა დედაბრიშვილს ვაგესაუბრა.

გამოფენა მიმდინარე მოვლენებზე სახელოვნებო პასუხია. პროტესტის ირგვლივ ხელოვანების გაერთიანება რამდენიმე ხნით ადრე მქონდა დაგეგმილი, როდესაც ეთერ ჭვადუა გავიცანი. ჩემ მიერ შერჩეულ ხელოვანებს ეთერის ხედვა და იდეები დაემა-

ტა. შემდეგ ერთობლივად ამარკორდის სივრცეში, ამავე სივრცის ხელმძღვანელის, მწერალ თეონა დოლენჯაშვილის, დახმარებით გავაერთიანეთ მხატვრები, რომლებმაც პროტესტის იმპულსით წინააღმდეგობრივი ნამუშევრები შექმნეს.

წინააღმდეგობის მუზეუმი ეფუძნება ზოგად იდეას - წარსულის, საბჭოთა რეჟიმის გააზრებას, აწმყოს განალიზებას და აწმყოსთან წინააღმდეგობას. არ გვსურს რომ წარსულის გადმონაშთი დაბრუნდეს და გვაქვს მომავლის რწმენა, რომ ჩვენ შევცვლით არსებულ რეჟიმს. ამას შეიძლება დასჭირდეს ერთი ან ორი წელი. ამიტომაც ძალიან უნდა გავუფრთხილდეთ ჩვენს რესურსებს. ხელოვნება მთავარი იარაღია ამ ბრძოლაში. ვინაიდან ხელოვანი ძალიან მგრძობიარე ადამიანია, როცა ამ ყველაფერს უყურებს, ის ვერ გაჩერდება. ამავე დროს ხელოვნება საშუალებაა, რომ ერთმანეთი გავამხნევოთ, საზოგადოებას მივანოდოთ ნამუშევრები ისეთი ფორმით, რომ მათ ცვლილება დაინახონ, გადაიზარონ ის თუ რეალურად რა ხდება.

ამ დღეებში დიდი, ისტორიული, საკრალური ბრძოლისუნარიანობა და გამძლეობა გამოვავლინეთ, როგორც ვრმა. ამიტომაც, საპროტესტო აქციაზე ასეთი ძლიერი მუხტია, ისმის მრავალფეროვანი მუსიკა, ირგვლივ მხატვრობაა, ყველა ჩართულია, მათ შორის მსახიობები შეიძლება ითქვას ყველაზე მეტად. ეს წინააღმდეგობა აყალიბებს ახალ საზოგადოებას, რომლის ნაწილიც ჩვენც ვართ - მხატვრები.

ვფიქრობ, ამდენი ნიჭიერი ადამიანის გაერთიანება ნამდვილად არ ჩავლის უკვალოდ. ასეთი წინააღმდეგობა აუცილებლად გამოიწვევს საზოგადოებაში იმ სამღვრების რღვევას, რომელიც საბჭოთა ვავშირმა მოგვისაზღვრა, რომელმაც ფაქტობრივად პირადი ცხოვრებიდან დაწყებული ყველაფერი ჩარჩოში მოაქცია და უკან დაგვხია. ჩვენ რა გვინდა, რა ვართ ეს თითქოს დაგვავინცა. წინააღმდეგობის მუზეუმში ვუპირისპირდებით სწორედ იმ იდენტობებს რომლებიც მოგვანებეს. მგონია, რომ ჩვენი ენა, რომელსაც ადამიანებთან ურთიერთობისას ვიყენებთ, ეპატაურად შეიძლება მოეჩვენოს ვინმეს, თუმცა ჩვენ - ამ მუზეუმის წარმომადგენლები, ღირსეული პატრიოტები ვართ, უბრალოდ ამავედროულად ძალიან თავისუფლად ვუყურებთ რაღაცებს, რაც ჯერ კიდევ არ არის ამ საზოგადოებაში ფართოდ მიღებული.

მჯერა აუცილებლად გავთავისუფლდებით და ახლა უშუალოდ ამ პროცესში ვართ. ეს არ არის უაზროდ დახარჯული ენერჯია. ეს გააზრებული ქმედებაა, რომელიც ხელოვნებაში გადასვლით უფრო მეტად კეთილშობილი, უფრო მეტად აზრიანი, უფრო მეტად ვიზუალურად აღქმადი და დასამახსოვრებელი ხდება. ეს გზა, რომელსაც ახლა გავდივართ რთულია, მაგრამ აუცილებლად ერთხელ და სამუდამოდ ბოლომდე ერთად გასავლელი.

16 იანვარი – 9 თებერვალი. 2025

პროფესუსის

პარადუზარ

50 დღეზე მეტია, საქართველოს საზოგადოების უდიდესი ნაწილი, მათ შორის სა-ხელოვნებო სივრცე გაერთიანებულია სამართლიანობისა და ცვლილებებისთვის ბრძოლაში.

მიუხედავად იმისა, რომ ბრძოლა გრძელდება ქუჩებში, საჭიროა ქმედებების დაწყება ყველა მიმართულებით. სახელოვნებო და საგანმანათლებლო სივრცე კორიდორი დაუბრუნდა სამუშაო განრიგს ჯგუფური გამოფენით სახელწოდებით "პროტესტის პარალელურად" რომელიც წარმოადგენს კორიდორის და მასში მონაწილე არტისტების პოზიციას. გამოფენა გამძლეობის ძლიერი მანიფესტია, სივრცე, სადაც მონაწილე არტისტები ეხმიანებიან ქვეყანაში პოლიტიკურ დაძაბულობას და შემოქმედებით წარმოაჩენენ ჩვენს კოლექტიურ პოზიციას.

“პროტესტის პარალელურად” აერთიანებს ხელოვანებს, რომლებიც საკუთარ ნამუშევრებში იკვლევენ ტრანსფორმაციის გზაზე მდგარი საზოგადოების გასაჭირს, იმედებს და ერთობას. ექსპოზიცია ქუჩაში მიმდინარე პროტესტის ანარეკლია და პატივებს დამთავალიერებელს მონაწილეობა მიიღოს ცვლილებებისთვის დიალოგში. ხელოვნება არა მხოლოდ სარკვე საზოგადოების არამედ მუხტი ცვლილებებისთვის.

ჩვენ ერთად ვდგავართ - პროტესტში, სოლიდარობასა და შემოქმედებაში.

კურატორი: სოფო კოლხიდაშვილი

CLOSED

“

თითქმის ერთწლიანი პაუზის შემდეგ, მაინც თვეზე მეტი დამჭირდა, რომ პროტესტის პარალელურად, აწყობილი გამოფენა გამეხსნა.

გამოფენა ნოემბრის ბოლოს უკვე მზად იყო, თუმცა მერე პროტესტის ახალი ტალღა დაიწყო და რა თქმა უნდა, ისევ მთელმა გალერეამ ქუჩაში გადავინაცვლეთ.

ნინი ღარჩია

CLOSED

გალერეაში წარმოდგენილია თეზი გაბუნიას რიგით მეორე სოლო შოუ “CLOSED”, რომელზეც ავტორმა თითქმის ერთი წელი იმუშავა. ეს არის ფერწერული ნამუშევრების სერია, რომელიც არტისტის პირად გამოცდილებას დღიურით აღწერს. ის ასევე ერთგვარი თვითრეფლექსიაა, როგორც შინაგან სამყაროზე, ისე მიმდინარე მოვლენებზე.

ზღვარზე ყოფნა ამ სერიის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საზიმა, გარდამავალს და მყოფადს, ფიგურას და აბსტრაქციას, გამოსახულებას და ნეგატივს შორის.

გამოფენა სივრცე სპეციფიურია და მისი მნიშვნელობა მიმდინარე მოვლენების დროს საგრძნობლად შეიცვალა, რადგან მისი თავდაპირველი იდეა იზოლაციის ერთგვარი ილუსტრირება იყო. დღეს კი დამთვალეიერებელი ხვდება სივრცეში, სადაც გისოსების პრიზმიდან უწევს გამოფენის ნახვა.

ასევე მნიშვნელოვანია იმის აღნიშვნაც, რომ მე, როგორც კურატორს, პროტესტის ყველაზე კრიტიკულ იარაღად საკუთარი პროფესიის გამოყენება შემიძლია, ყველაზე მნიშვნელოვანი პლატფორმა კი ამ დროს, ჩემთვის საკუთარი გალერეა - გალერეა 4710-ია. ამიტომ, ეს ერთგვარი პროტესტის ფორმაა, რომ ჩემი დამოკიდებულება მიმდინარე მოვლენებზე ხელოვნების ენითაც დაფიქსირდეს. ვფიქრობ ყველა შესაძლო სივრცე და პლატფორმა უნდა გამოვიყენოთ ჩვენი პროტესტის პროცესში.

SOS

WINDOW PROJECT

გალერეა Window Project-ი წარმოადგენს ჯგუფურ გამოფენას სახელწოდებით SOS, რომელიც სხვადასხვა თაობის ქართველ ხელოვანებს აერთიანებს და 1989 წლიდან დღემდე, მიმდინარე პოლიტიკურ და კულტურულ გამოწვევებს ეხმიანება.

ხელმძღვანელი:

ნიმო აღაპიძე

აღაპიძე ნინო (სანდრო) ანთაძე

თათო ახალკახიშვილი

უშა ბეჟაია

ანდრო ღაღიაძე

ანი თოიძე

თამარა კ.კ.

მია ოქრიაშვილი

კოკა ჩაიშვილი

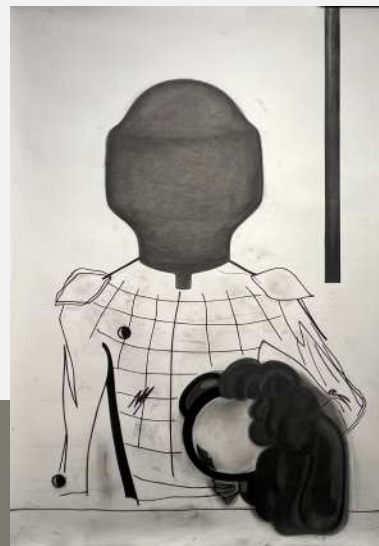
დათო ქორიძე

ვახტანგ ქოქიაშვილი

ოთო საგანიშვილი

გუჩამ წიგანაშვილი

ნუსუღან ხიზანიშვილი

პრაქტიკული პონსერვაცია

პრაქტიკული სამყაროს არსებობა ბევრისთვის დღემდე ფანტასტიკის ფანრია, თუმცა მხატვარი ფალოსის არ იქნება უცხო, თუ ვიტყვით, რომ 21-ე საუკუნე, სწორედ, პარალელური
საზოგადოებრივი ცხოვრების და მონეტარული მართვის საფუძველზე წარმოქმნილი ადამიანების გაჭირვების ცეცხლში
ჩნდება პორტალი, საიდანაც ჭეშმარიტების ხმა ისმის.

სამხატვრო კლასის დასრულებული კლასების სტუდენტებმა სწორედ ეს პორტალი გახსნეს - თავისუფალი სახეობის, ადგილი სადაც ხელოვნება ჯერ კიდევ იწყებდა თავისუფლებით.

გამოფენაზე წარმოდგენილია დაკონსერვებული ობიექტები, რომლებიც ამ სივრცეში მდებარე სტუდენტების ყოველდღიური ნაწილი იყო. ეს საერთო უბნით ხელოვნებაში შეიქმნა -
იხილი წინააღმდეგობის, ეროვნული და დაუმორჩილებლობის სლოგანის ნიშნები. თითოეულ ამ ობიექტს საკუთარი ხმა აქვს, რომელიც ვედლებში, იატაკში, ცარიელ სივრცეში
თუ ვხედავთ კლასებშია ქმნილი. აკადემიის ქობილი გამოფენილი ნივთები კი ამ მუდმივ ობიექტების ექვსად გაიხსნა.

დაკონსერვება არ არის მოჩივრების აქტი - ეს ხელახალი დანაშაულის შესაძლებლობაა. ობიექტები წარსულში არსებობდა გაიხსნა და დაიბრუნოს ფუნქცია,
რადგან ბრძოლა ჯერ არ დასრულდა.

ეს გამოფენა არის ეროვნობის და მახატვრობის ქობილი, რადგან ამ სივრცის დაკონსერვების სახეობითაა ქობილი მასშტაბით სხვა პორტალები იხსნება.

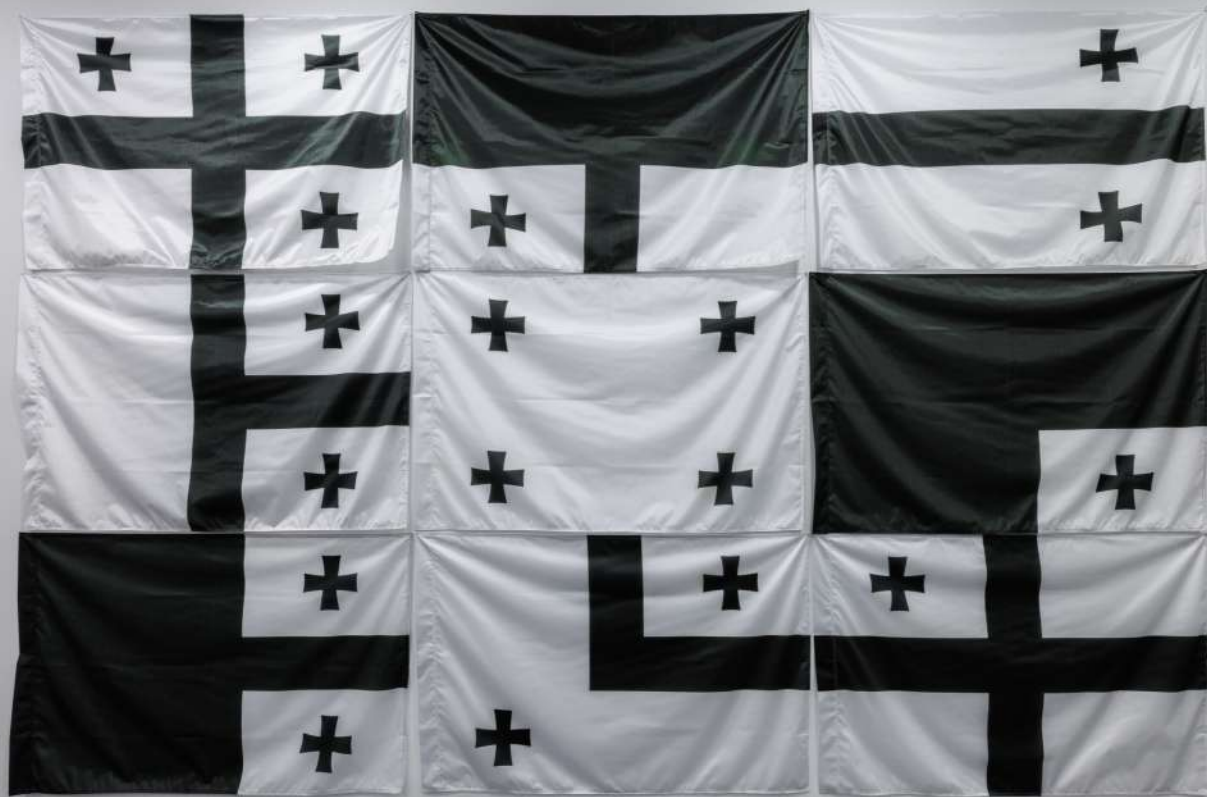
პრაქტიკული პონსერვაცია

პარალელური სამყაროს არსებობა ბევრისთვის დღემდე ფანტასტიკის ფანრია, თუმცა მხატვარი ფალოსის არ იქნება უცხო, თუ ვიტყვით, რომ 21-ე საუკუნე, სწორედ, პარალელური
საზოგადოებრივი ცხოვრების და მონეტარული მართვის საფუძველზე წარმოქმნილი ადამიანების გაჭირვების ცეცხლში
ჩნდება პორტალი, საიდანაც ჭეშმარიტების ხმა ისმის. სამხატვრო აკადემიის და-
მუნჯებულ ვედლებში სტუდენტებმა სწორედ ეს პორტალი გახსნეს - თავისუფალი
სახელობის, ადგილი, სადაც ხელოვნება ჯერ კიდევ იწყებდა თავისუფლებით.

გამოფენაზე წარმოდგენილია დაკონსერვებული ობიექტები, რომლებიც ამ სივრ-
ცეში მცხოვრები სტუდენტების ყოველ-დღიურობის ნაწილი იყო. ეს საგნები უბრა-
ლო ნივთებზე მეტია - ისინი წინააღმდეგობის, ერთობისა და დაუმორჩილებლო-
ბის ხსოვნის ნიშნებია. თითოეულ ამ ობიექტს საკუთარი ხმა აქვს, რომელიც ვედ-
ლებში, იატაკში, ცარიელ სივრცეშია თუ განათებულ კუთხეებშია შენახული. აკადე-
მიის ეზოში გამოფენილი ბანერები კი ამ მეტყველი ობიექტების ექვსად გაიხსნა. და-
კონსერვება არ არის მორჩილების აქტი - ეს ხელახალი დაბადების შესაძლებლო-
ბაა. ობიექტები ნებისმიერ დროს შეიძლება გაიხსნას და დაიბრუნოს ფუნქცია,
რადგან ბრძოლა ჯერ არ დასრულდა!

ეს გამოფენა არის დროებითობა და მარადიულობა ერთად, რადგან ამ სივრცის
დაკონსერვების პარალელურად ქალაქის მასშტაბით სხვა პორტალები იხსნება.

შემთხვევის ადგილი

ISAW YOUR
DREAM
BASTARD

"შემთხვევის ადგილი" ჯგუფური გამოფენაა, რომელმაც ქართველი არტისტების ის ნამუშევრები გააერთიანა, რომლებიც იკვლევენ საქართველოსთვის მტკიცეულ ფაქტებს და კულტურულ დარღვევებს.

მონოქრომულ გამოფენაზე წარმოდგენილი სიმბოლოები/გამოსახულებები არის ჩვენი ცხოვრების ყოველდღიური გამოცდილება, დიალოგი გარემოსთან, ნეგატიური სიახლეები და ინციდენტები, რომელიც დაუსრულებლობის ციკლშია.

ხელოვანებისთვის სენსიტიური სურათები, რომელიც საქართველოში შემთხვევის ადგილებზე ხდება, ხშირ შემთხვევაში დროსთან ერთად სიცარიელედ რჩება, რომელსაც არავინ არ აცხებს.

ტოქსიკური ურთიერთობა*

*ჩვენი და საქართველოს ურთიერთობა გადამიზარდა დამამიანებელ, არაჯანსაღ კავშირად. მთავრობა ყოველდღიურად ტაქტიკურად გვატყუებს და მომავლის უკან გვტოვებს. ასეთ პროცესებს ხელს უწყობს, ჩვენი, კოლექტიური უმოქმედობაც.

დღეს მზიანი დღეა*

გუშინდელი დღესავით, გავიღვიძე, და არაფერი შეცვლილა.

მონაწილე

ხელოვანები:

ანდრო დადიანი

ანა ჭიბლაძე

საბა გორგოძე

Quemmekh

თიკო იმნაძე

თემო ჭავჭავაძე

მიშიკო სულაკაური.

კურატორი:

მიშიკო სულაკაური

21/07- 10/09 2023

პროტესტის დექსიკონი. გამოთენა

ხან მრავალრიცხოვანი, ხან მცირე. გადაკეტილი ქუჩებით, ზოგჯერ მხოლოდ ერთი ადამიანით. ჩუმად, ხმაურით. მსვლელობით, კონცერტით. წვიმაში, ყინვაში, ქარში. ხან სიციხეში, ბაფხულის ცხელ დღეს. ხან შესრულებული, ხშირად კი შეუსრულებელი მოთხოვნებით. რევოლუციებით, დარბევებით, მსხვერპლით, მშვიდობიანად, ზოგჯერ კი შეუმჩნეველად ჩავლილი აქციები.

რა იწერება ქუჩაში? როგორ იცვლება მოთხოვნები? რა რჩება იგივე?

რა სიტყვებით დაიწყო და სად ვართ ახლა?

რას ვითხოვდით 30 წლის წინ და რას ვითხოვთ დღეს?

აქ 100 წინადადებით დაწერილი პროტესტი შეგიძლიათ წაიკითხოთ.

ლექსიკონი ბოლო 30 წლის მანძილზე აქციებზე დაწერილი მოთხოვნების ნაკრებია. 100 ლოზუნგი, წინადადება, მოთხოვნა, რომელიც სხვადასხვა დროს, სხვადასხვა აქციაზე დაიწერა. ამ სიტყვების განმარტება, ამ სიტყვების შედეგი ჩვენი სინამდვილე, ჩვენი ყოველდღიურობაა. ამ სიტყვებით დაწერილი ისტორია არის თქვენს წინაშე. ქუჩაში დაწერილი ისტორია.

პროექტის ავტორები:

მარიამ ნატროშვილი და დეთუ ჯინჭარაძე

პროექტის მხარდამჭერი: **ინდიგო**

მასალა მომზადებულია “ინტერნიუს საქართველოსთან” და “ინტერნიუსთან” თანამშრომლობით, პროექტის “დამოუკიდებელი მედიის გაძლიერება ევროპასა და ევრაზიაში” ფარგლებში.

პროექტის შესახებ: <https://indigo.com.ge/transmedias/a/protestis-leqsikoni>

FEARLESS

Emergency Art Fear

During January 11-14, 2025 FEARLESS an emergency art market was organized by Tbilisi Photography & Multimedia Museum to support visual arts in times of crises.

FEARLESS is an artistic response to the state of emergency affecting the entire country, including the field of visual arts.

While art spaces remain closed and many individuals dedicated to the development of visual arts spend their days and nights protesting in the streets, FEARLESS sought to create a meeting point for representatives of the field and their supporters.

The Tbilisi Photography and Multimedia Museum dedicated its space to active galleries and art associations for several days. During this time, visitors had the opportunity to experience contemporary Georgian visual art brought together in one space. By purchasing artworks, they could support both individual artists and the broader visual arts community.

FEARLESS is an act of solidarity and a visual manifesto of unity, aiming to bring people together through art.

Participating galleries & platforms:

- Tbilisi Photography & Multimedia Museum
- Kunsthalle Tbilisi
- Gallery Artbeat
- Dédicace Gallery
- Window Project
- 4710 Gallery
- Art House
- Kona Books
- Obscura
- Patara Gallery
- LC Queisser
- Corridor Space
- Kurorti
- Gallery Container
- E.A. Shared Space
- Shop for everything
- Center of Contemporary Art - Tbilisi
- Gallery Beyond
- Zoliani Kata

In addition to art institutions, FEARLESS dedicated space to artists of different generations and working in various mediums, including:

Saba Gorgodze
Mishiko Sulakauri
Tiko Imnadze
Oto Shengelia
Andro Dadiani
Tea Gvetadze
Ana Korkia
Giorgi Vardiashvili
Giorgi Kartoza
Maia Sumbadze
Davit Aphakidze
Levan Mindiashvili
Leila Shelia
Masu Mtsariashvili
Nika Khabelashvili
Lia Bagrationi
Tato Akhalkatsishvili
Uta Bekaia
Shotiko Aptsiauri, and
Sandro Antadze.

Photographers included

Giorgi Shengelia
Tatia Tsertsvadze
Guram Tsibakhashvili
Mariam Giunashvili
Giorgi Zatiashvili
Lado Lomitashvili
Giorgi Nakashidze
Irma Sharikadze
Levan Kherkheulidze
Elene Shengelia
Shako Devdariani,
Sandro Khutsishvili
Sandro Takaishvili
Tamar Kalandadze
Tako Robakidze, and
Dato Meskhi.

FEARLESS also featured participation from international photographers, friends of the Tbilisi Photography & Multimedia Museum, such as:

Antoine d'Agata
Thomas Dworzak
Grégoire Eloy
Justyna Mielnikiewicz, and
Rena Effendi.

**Artwork on cover image
by STREETDEFAULT**

EXHIBITION
„KOTSREALIZM“

27 DECEMBER

17:00 - 21:00

AMAROD
ART SPACE

3 GIZO NISHNIANIDZE STREET (3 KOJORI STREET)
TBILISI

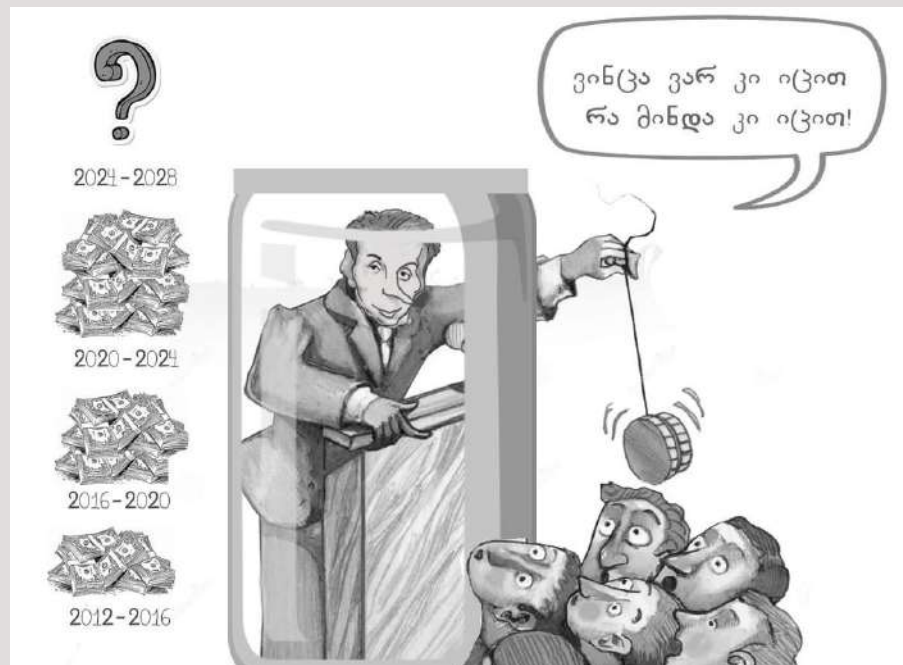
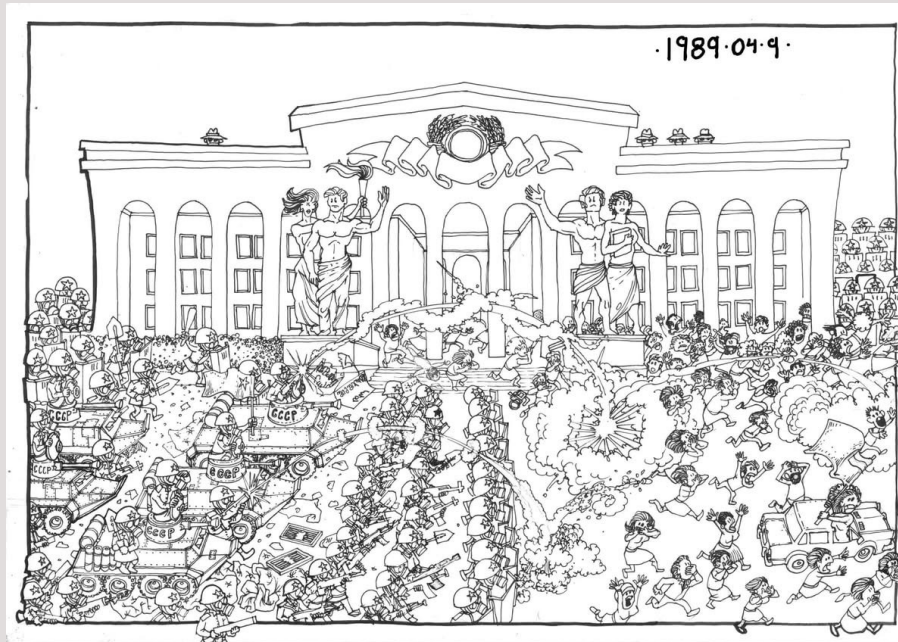
MUSE - U M O F R E S I S T A N C E

ETERI CHKADUA
KOTE KUBANEISHVILI
ANA DEDABRISHVILI
GAGOSHA
LUKA KIKNADZE
ANZOR BERIASHVILI
TEKLA MELADZE

GIO MARCHAVARIANI
GEMA (ANI GEMAZASHVILI)
LUKA PATARKALASHVILI
NONA KOKAIA
MARIAM TSIKLARI
IRAKLI KUNCHILIA
DAVIT MATCHAVARIANI
ANA BOTKOVILI

Koka Ramishvili
Irakli Toklikishvili
Tamara Kechxoveli
Mikheil Makharadze
Giorgi Qorqia
Uta Beqia

Taso begiashvili
Qeti Tevzadze
Tabu
Gela Lekishvili
Gocha Chkadua
Alexandre Todua

In parallel with the continuous protests, the art space Amarcord hosted a group exhibition of Georgian artists titled **"Muse(um) of Resistance."** The exhibition showcased a diverse range of works, including caricatures, installations, objects, and paintings. Alongside contributions from young artists, the exhibition featured installations by **Eter Chkadua**, a Georgian artist based in the United States and co-organizer of the event. Eter's work, **"MONASHTERI,"** offered a critical examination of the political crisis, religious fanaticism, and the methods of power wielded by the regime.

The editorial team of **Zegavlena** spoke with **Ana Dedabrishvili**, co-organizer of the exhibition and a participating artist.

The exhibition is an artistic response to current events," Dedabrishvili explained. "I had been planning to unite artists around the protest for some time, and the opportunity arose when I met Eter Chkadua. Eter's vision and ideas enriched the collective of artists I had in mind. Together, in collaboration with the

Amarcord space and its director, writer **Teona Dolenjashvili**, we brought together artists who channeled the impulse of protest into controversial and thought-provoking works. This collaboration between artists and the Amarcord space underscores the critical role of art in times of social upheaval, serving not only as a reflection of dissent but as a powerful vehicle for collective expression and resistance.

The Museum of Resistance is built on a fundamental idea: understanding the past, particularly the Soviet regime, critically analyzing the present, and resisting it. We reject any return of remnants from the past and hold faith in a future where we can transform the current regime. While this change may take a year or two, it is essential to carefully manage our resources. In this struggle, art serves as our most powerful weapon. An artist, as a deeply sensitive individual, cannot turn away from what they witness. At the same time, art provides a way to inspire one another and to present works to the public in a form that encourages them to recognize change and reconsider what is truly happening.

In these days of resistance, we have demonstrated extraordinary, historic, and sacred resilience as a nation. This energy is evident at the protest rallies, where diverse music fills the air, art surrounds the movement, and participation is widespread. Among the many contributors, actors stand out as some of the most actively involved. This resistance is forging a new society – one in which we, the artists, play an essential role.

I believe that the unification of so many talented individuals will leave a lasting mark. Such resistance will undoubtedly shatter the societal boundaries imposed by the Soviet Union – restrictions that framed every aspect of life, including the personal, and held us back. Over time, it seems we have forgotten what we truly want and who we are as a nation. In the Museum of Resistance, we confront the identities that were forced upon us. Our language and approach to communicating with the public may seem shocking to some, but we – representatives of this museum – are deeply patriotic while embracing a perspective that is freer and more progressive than what is commonly accepted in this society.

I am confident that we will achieve liberation, and we are already in the midst of that process. This is not energy spent in vain. It is a deliberate and thoughtful action that, through its transformation into art, becomes more noble, meaningful, visually impactful, and unforgettable. The path we are now walking is challenging, but it is one worth traversing together, once and for all.

For over 50 days, the majority of Georgian society, including the artistic community, has been united in the fight for justice and change.

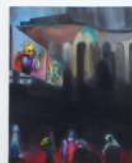
Although the struggle continues in the streets, action must also begin in all other areas. The art and educational space Corridor has resumed its activities with a group exhibition titled "Parallel to the Protest," which reflects the stance of Corridor and the participating artists. The exhibition is a powerful manifesto of resilience—a space where participating artists respond to the country's political tensions and creatively express our collective position.

"Parallel to the Protest" brings together artists who, through their works, explore the struggles, hopes, and unity of a society undergoing transformation. The exhibition mirrors the ongoing protests in the streets and invites visitors to engage in dialogue for change. Art is not only a reflection of society but also a driving force for transformation.

PARALLEL TO THE PROTEST

**WE STAND TOGETHER — IN PROTEST,
SOLIDARITY, AND CREATIVITY.**

January 16 - February 9, 2025
Curated by Sopho Kolkhidashvili

NINI DARCHIA

After an almost year-long pause, it still took me more than a month to open the planned exhibition in parallel with the protest.

By the end of November, the exhibition was already set up, but then a new wave of protests began, and naturally, the entire gallery moved back to the streets.

GALLERY

The gallery presents Tezi Gabunia's second solo show, **CLOSED**, on which the artist worked for almost a year. This is a series of paintings that narrate the artist's personal experience like a diary. It is also a form of self-reflection—both on the inner world and ongoing events.

Being on the edge is one of the key themes of this series—between transition and presence, figure and abstraction, image and negative space.

The exhibition space itself is site-specific, and its meaning has significantly shifted in light of current events. Initially, it was conceived as an illustration of isolation. Today, however, visitors find themselves in a space where they have to view the exhibition through the prism of bars.

It is also crucial to emphasize that, as a curator, the most critical weapon I can wield in protest is my own profession. My most important platform in such times is my gallery—Gallery 4710. This exhibition is, therefore, a form of protest, a way to express my stance on current events through the language of art. I believe that we must utilize every possible space and platform in our protest.

TEZI GABUNIA'S second solo show

CLOSED

WINDOW PROJECT SOS

SOS_Group Exhibition

Window Project presents SOS, a group exhibition featuring Georgian contemporary artists from different generations. The exhibition explores reflections on contemporary politics and culture from 1989 to the present.

Artists:

NINO ALAVIDZE

ALEKSANDRE (SANDRO) ANTADZE

TATO AKHALKATSISHVILI

UTA BEKAIA

ANDRO DADIANI

ANI TOIDZE

TAMARA K.E.

MIA OKRUASHVILI

KOKA RAMISHVILI

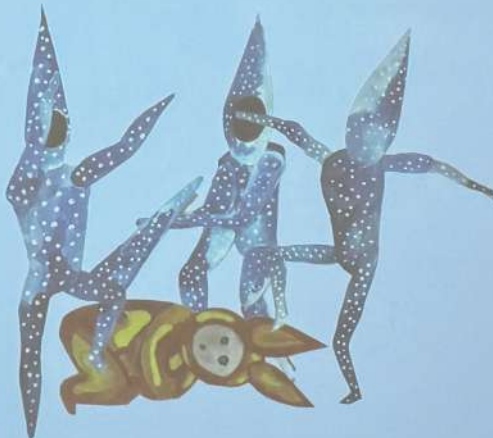
DATO KORIDZE

VAKHTANG KOKIASHVILI

OTO TSAGAREISHVILI

GURAM TSIBAKHASHVILI

RUSUDAN KHIZANISHVILI

09.02. - 20.03 2025

Preventive Conservation

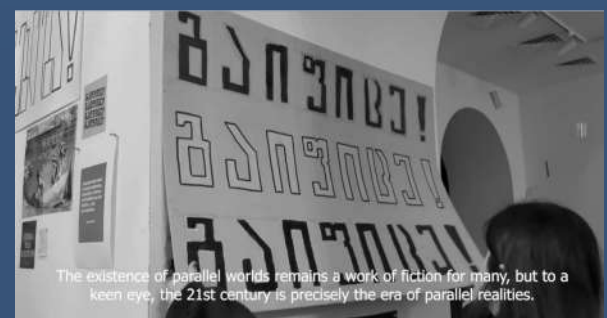

The existence of parallel worlds remains a concept of science fiction for many, yet for a keen eye, it is evident that the 21st century is, in fact, the era of parallel realities. Those ensnared by the lure of superficial brilliance and illusory peace refuse to see the bodies of those burned in the fire of hardship.

A portal emerges between these two worlds – a gateway through which the voice of truth is heard.

Within the silenced walls of the Academy of Arts, students have opened precisely this portal—a free studio, a space where art still begins with freedom. The exhibition presents conserved objects that were once an integral part of the daily lives of students inhabiting this space. These items are more than just ordinary objects; they are symbols of resistance, unity, and defiance. Each one carries its own voice, preserved within the walls, the floors, the empty spaces, and the illuminated corners. The banners displayed in the academy's courtyard resonate as echoes of these speaking objects.

Conservation is not an act of submission—it is the possibility of rebirth. These objects can be reopened and regain their function at any moment, for the struggle is not yet over! This exhibition embodies both temporality and eternity, as new portals are opening across the city while this space undergoes conservation.

The existence of parallel worlds remains a work of fiction for many, but to a keen eye, the 21st century is precisely the era of parallel realities.

A SCENE of an INCIDENT

ARTISTS:

Andro Dadiani
Saba Gorgodze
Tiko Imnadze
Temo Javakhi
Anna Jibladze
Quemmekh
Mishiko Sulakauri

CURATED BY:

MISHIKO SULAKAURI

21/07- 10/09 2023

The Why Not Gallery hosted a group show "**A Scene of an Incident**", curated by Mishiko Sulakauri. Exhibition brings together the works of Georgian artists who explore painful facts and cultural violations for Georgia. The symbols/images presented in the monochrome exhibition are the daily experience of our life, dialogue with the environment, negative news and incidents, which are in a never-ending cycle.

For artists, the sensitive pictures that take place at the accident sites in Georgia, in many cases, remain empty with time, which no one fills.

Toxic relationship*

* Our relationship with Georgia has turned into a damaging, unhealthy relationship. The government is tactically deceiving us every day and leaving us behind in the future. Such processes are facilitated by our collective inactivity.

Today is a sunny day*
Like yesterday, I woke up and nothing had changed.

THE DICTIONARY OF PROTEST – EXHIBITION

HERE, YOU CAN READ **100 SENTENCES** OF PROTEST.

Sometimes massive, sometimes small. With blocked streets, sometimes with just one person. Silent, loud. Through marches, through concerts. In the rain, in the cold, in the wind. Sometimes in the heat of a scorching summer day. Sometimes with fulfilled demands, often with unfulfilled ones. Through revolutions, crackdowns, sacrifices, peacefully, or sometimes unnoticed.

What is written in the streets?

How do demands change?

What remains the same?

What words did it start with, and where are we now?

What did we demand 30 years ago, and what do we demand today?

The dictionary is a collection of demands written during protests over the past 30 years. 100 slogans, sentences, and demands written at different times, during different protests. The meaning of these words, the results of these words, shape our reality, our daily lives. The history written with these words is before you. A history written in the streets.

PROJECT AUTHORS:

Mariam Natroshvili & Detu Jincharadze

PROJECT SUPPORTER: Indigo

This material has been prepared in collaboration with “Internews Georgia” and “Internews” as part of the project “Strengthening Independent Media in Europe and Eurasia.”

CHAIKHA
AZ

ისტორიული დისკურსი

ინფიზომ

e-flux notes

ხელოვნება და პროტესტი

ფილმის ბმული:
[ხელოვნება და პროტესტი](#)

CHAI KHANA

ხელოვნება და პროტესტი

რეჟისორი: ანნა ძიაპუიკა

მულტიმედია პლატფორმა: Chai Khana

რას ნიშნავს ქართული სახელოვნებო პროტესტი ან აქტივიზმი და რამდენად ეხმარება ის ჩვენ ტურბულენტურ უახლეს ისტორიას?

Chai Khana-ს გამოცემაში "ხელოვნება და აქტივიზმი" 2020 წელს რეჟისორმა ანნა ძიაპუიკას ფილმი "ხელოვნება და პროტესტი" გადაიღო:

ეს ფილმი ერთგვარი მცდელობაა მონიშნოს ამ პროცესის მონაწილეების ნაწილი და ინტერვიუების მეშვეობით სხვადასხვა მხრიდან შეეხოს საკითხს. ოთხი რესპოდენტი ისტორიული, კულტურული, დოკუმენტური და სახელოვნებო პერსპექტივით ლაპარაკობს არტისტულ პროტესტზე, იშველიებს მაგალითებს და პასუხების გარდა საინტერესო კითხვებსაც სვამს.

Chai Khana-ს შესახებ

Chai Khana მულტიმედია პლატფორმაა, სადაც ამბებს ვიზუალურად ვკვებით. ისტორიებს სამხრეთ კავკასიის რეგიონიდან: აზერბაიჯანიდან, საქართველოდან და სომხეთიდან გიზიარებთ.

XX-XXI

პროტესტი და წინააღმდეგობის
საქართველოში

N 0.52

ინდიგო ისტორიები პლაქარტები საზოგადოება კულტურა ქალაქი საპროტესტო პრაქტიკა

სატი მერსი, ირინა, ანასტასია

#პროტესტი

2025

იანვარი
24,
2025

კომენტარი

საზოგადოებრივი მუხუცებლის მუხუცე | თამარ მშენებელიაძე
„რეალური სივრცის“ პროდიუსერი, თამარ მშენებელიაძე საზოგადოებრივი მუხუცებლის შესახებ

იანვარი
22,
2025

კომენტარი

მზია აბალოშვილის პატიმრობის საქმე | ჯიქა თურაძე
„ბათუმელების“ მთავარი რედაქტორი, ეთერ თურაძე მზია აბალოშვილის პატიმრობის საქმის შესახებ

იანვარი
21,
2025

პოლიტიკა

სა, რომელიც არ იკარგება | ინგო ჯიქაძე

იანვარი
20,
2025

პოლიტიკა

მამუცხის ჩაობა | ჯიქა თურაძე

ფურნალი ინდიგო აქტიურად აშუქებს მიმდინარე პროტესტს სხვადასხვა ფორმით.

2018 და 2023 წელს ინდიგო სპეციალური გამოცემები მოამზადა თემაზე “პროტესტი და წინააღმდეგობა საქართველოში” თამარ ბაბუაძისა და ნინო ლომაძის ავტორობით.

ციტატა 2023 წლის ინდიგოს ნომრის წინასიტყვაობიდან:

რა აჩერებს პროტესტს და წინააღმდეგობას?

2018 წლის გამოცემის შემდეგ, რომელიც პროტესტის ბოლო ათი წლის გამოცდილებას უყრიდა თავს, ინდიგო წინააღმდეგობისა და პროტესტის ახლა უკვე ოცდაათწლიანი ისტორიის გასააზრებლად, ისევ უბრუნდება საკვანძო კითხვას:

როდის იფანტება მუხტი?

როდის ქრება, ან საერთოდ თუ ქრება პროცესი?

ინდიგო

მშვიდობის სახელით: საქართველოს არჩევნების შემდგომი კრიზისი და მასობრივი საპროტესტო აქციები

e-flux notes

თამთა ხალვაში და ლუკა ნახუსრიძე

არჩევნების შემდგომი ლეთარგია

2024 წლის გაზაფხულზე მიმდინარე უპრეცედენტო მასშტაბის, ხანგრძლივი საპროტესტო აქციების მიუხედავად, „ქართულმა ოცნებამ“ ძალით მიიღო ე.წ. უცხო ქვეყნის აგენტების ვანონი, რომელიც სამოქალაქო სექტორსა და ევროინტეგრაციის პროცესზე პირდაპირ დარტყმად აღიქმება¹. ხელისუფლებამ, რომელიც სულ უფრო მეტად ავლენს ავტორიტარიზმისა და ფაშიზმის ნიშნებს, უკიდურესად ხისტი პოზიცია დაიკავა, რამაც პროტესტის მონაწილეები იმედგაცრუებული დატოვა. ამ კოლექტიური ფრუსტრაციის შემდეგ, მოსახლეობა 26 ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნების ირგვლივ მობილიზდა, რომელიც პოლიტიკური ცვლილებების ინსტიტუციური გზით განხორციელების უკანასკნელი იმედი იყო. ხელისუფლების მხრიდან ძალაუფლების კონსოლიდაციის მიუხედავად, სამართლიანი არჩევნები სამოქალაქო სამოგადოების, პოლიტიკური აქტივისტებისა და რიგითი მოქალაქეებისათვის გამაერთიანებელ სიმბოლოდ იქცა. იყო საყოველთაო განცდა, რომ ამ არჩევნებით საქართველო ან შეძლებდა ფუნქციური დემოკრატიის შენარჩუნებას, ან საბოლოოდ გაფორმდებოდა ავტორიტარიზმისაკენ სვლა.

ეს იმედი სასტიკად ოპტიმისტური აღმოჩნდა. ხალხი ჯიუტად და დიდი შემართებით აქტიურობდა, რათა ძალაუფლების დემოკრატიული გზით გადაბარება მომხდარიყო, მაგრამ „ქართულმა ოცნებამ“ წარმატებით გამოიყენა „მშვიდობის“ რიტორიკა და ანტიგენდერული (ანტი-ლგბტ) ნარატივი. მათ მოახერხეს რუსეთთან ომის კოლექტიური ტრავმით, ასევე „გლობალისტური ძალების“ პირისპირ „ეროვნული იდენტობის“ დაკარგვის შიშით მანიპულირება. მათი სტრატეგია ოპონენტების „ომის გამჩაღებლებად“ წარმოჩენაში მდგომარეობდა, რომლებიც საქართველოს მორიგ გამანადგურებელ კონფლიქტში ჩაითრევდნენ. შიშის დასათესად, მმართველმა პარტიამ პროპაგანდით გააჭერა მედია და ბილბორდებზე ომით დანგრეული უკრაინისა და საქართველოს იდილიური, მშვიდობიანი სურათები გვერდიგვერდ გამოფინა. არჩევნების გაყალბების ბრალდებების ფონზე, ხელისუფლებამ განაცხადა, რომ დამაჯერებლად გაიმარჯვა.

არჩევნებმა ქვეყანა უცნაურ, გაურკვეველ მდგომარეობაში დატოვა, რომელიც არც გამარჯვების ტრიუმფს მოგაგონებდათ და არც - საზოგადოების უკმაყოფილებას; ეს დიდი გაურკვეველობის პირისპირ საყოველთაო ლეთარგიას უფრო ჰგავდა. რაც უფრო ცხადი ხდებოდა, რომ არჩევნები სისტემურად გაყალბდა - დაშინებით, მოსყიდვით, საარჩევნო კარუსელებით, ხმის მიცემის ფარულობის დარღვევითა და სხვა მექანიზმებით, რაშიც სახელმწიფო უწყებებიც მონაწილეობდნენ - მით უფრო ღრმავდებოდა უნდობლობა შედე-

გების მიმართ. იმის მიუხედავად, რომ „ქართული ოცნება“ ამტკიცებდა, თითქოს, ბოლო 12 წლის მანძილზე ყველაზე დიდ საარჩევნო წარმატებას მიაღწია - ხმების 54 პროცენტი მიიღო - არჩევნების დამეს მათ სავსეოდ არ ეზიზღებოდათ. აქა-იქ მანქანის რამდენიმე სიგნალიც გაისმა და ერთი-ორი ფოიერვერკიც ისროლეს. ამის შემდეგ თბილისის საზარელ სიჩუმეში ჩაიძირა, რამაც ზოგიერთი უცხოელი ჟურნალისტი და პროტესტების მომლოდინე ტურისტი იმედგაცრუებული დატოვა.

„ქართული ოცნების“ ლეგიტიმურობის მიმართ ეჭვები ვიდევ უფრო გაღრმავდა, როცა ოპოზიციურმა პარტიებმა და დემოკრატიულმა სახელმწიფოებმა არჩევნების შედეგები არ აღიარეს. ხალხის უმეტესობა არჩევნების შედეგების გაყალბებაში დარწმუნებული იყო, თუმცა ოპოზიციამ მოსახლეობის დიდი მასის ქუჩაში გამოყვანა ვერ მოახერხა. ხალხი აპათიური ფრუსტრაციით შეხვდა ივანიშვილის გადაწყვეტილებას, რომელმაც ტრავმას შეურაცხყოფაც დაუმატა და საპრეზიდენტო კანდიდატად „ქართული ოცნების“ სატელიტი პარტიის წარმომადგენელი, ოდიოზური ულტრამემარჯვენე და ყოფილი ფეხბურთელი წამოაყენა. გადაწყვეტილება ერთპიროვნული მმართველობის მორიგ აშკარა და ცინიკურ გამოვლინებად შეაფასეს ქვეყანაში, რომელიც ჯიუტად ებღაუჭება დემოკრატიას. ბევრმა მზარდი ავტორიტარიზმის წინააღმდეგ ხანგრძლივი სამოქალაქო წინააღმდეგობისათვის მზადებაც დაიწყო. იმედის ერთადერთი ნაპერწკალი საქართველოს ევროპული პერსპექტივა იყო, რომელსაც ქვეყანა სულ უფრო შორდებოდა, მაგრამ შანსი მაინც არსებობდა. 28 ნოემბერს ეს მყიდვე იმედიც დაიმსხვრა, როცა პრემიერ-მინისტრმა ირაკლი კობახიძემ განაცხადა, რომ საქართველოს ევროინტეგრაცია და ევროკავშირთან გაწევრების მოლაპარაკებების დაწყება, მინიმუმ, 2028 წლამდე ჩერდებოდა.

პარლამენტის შენობა. 2024 წლის ნოემბერი. ფოტო: გიორგი შველიძე

კობახიძის ამ განცხადებამ საზოგადოებაში მიძინებული დრტკინვა და ბრაზი გამოაფხიზლა და ლეგიტიმაციის კრიზისი სრული სიმძლავრით წარმოჩინდა. სრულიად სპონტანურად, მთელი ქვეყნის მასშტაბით, უპრეცედენტო საპროტესტო ტალღამ იფეთქა, რომე-

¹ იხ.: Tamta Khalvashi, "In the Name of Sovereignty: Georgia's Second Attempt to Pass the 'Foreign Agents' Bill," e-flux Notes, May 9, 2024. Caucasus & Central Asia, Protests & Demonstrations

ლიც ამ დრომდე არ წყდება. ამ გადამწყვეტი მომენტიდან – „ქართული ოცნების“ ძალადობრივმა რეპრესიებმა და ინსტიტუტების ჩამოშლამ, რამაც სახელმწიფო სტრუქტურები დისფუნქციურ, შერცხვნილ და პარალიზებულ მდგომარეობაში ჩააყენა – კოლექტიური მობილიზაცია ეგზისტენციურ იმპერატივად აქცია. პროტესტი და-სავლური ორიენტაციისა და ევროინტეგრაციის შენარჩუნების მიზანს გასცდა და დემოკრატიის, სახელმწიფოებრიობის, სამართლიანობისა და, უბრალოდ, წესიერებისთვის ფართომასშტაბიანი ბრძოლის სახე შეიძინა.

პროტესტი და მრავალგვარად განსვლილი პროტესტი

28 ნოემბრის საღამოს, რუსთაველის გამზირზე, რომელსაც უამრავი პროტესტი უნახავს, მომიტინგეთა სრულიად განსხვავებული სხეული გამოჩნდა. მათი სრულიად ახალი, მულტიმედიური და მულტიცენსორული ენა გახლდათ მრისხანების, იმედისა და ერთიანობის, ხმის, გამოსახულებისა და ბგერების დინამიკური ნაზავი. ერთ-ერთი ჩვენგანი იქ იმყოფებოდა, როცა მოულოდნელად, ქალაქის ყველა კუთხიდან ხალხის მასამ დაიწყო დენა და პარლამენტის წინ სასონარკვეთით შეგროვება, რაც საკუთარი ქვეყნის კოლექტიურ გლოვას მოგაგონებდათ. მალე ეს ყრუ გლოვა პოლიციის მიერ პარლამენტის ირგვლივ აღმართული ლითონის ღობეებზე მუშტების ბრაზუნის გამაყრუებელმა ხმამ შეცვალა, რომელიც სასტვენებისა და ყვირილის მჭახე ხმას ერწყმოდა. ამ გაბმულ ხმაურს მაშხალეების ხმა არღვევდა, რომლებსაც ხალხი პარლამენტის მიმართულე-ბით ისროდა. ეს შენობა ყველა იმ უბედურების სიმბოლოდ აღიქმება, რომელიც ბოლო დროს ქვეყანას დაატყდა თავს. მის კედლებზე ლაზერის მწვანე წერტილები დახტოდა, რომლებიც მომიტინგეთა დასარბევად მობილიზებულ პოლიციელებს თვალს ჭრიდა.

მრისხანების ამ არასიტყვიერ გამოხატულებასთან ერთად, ასევე ის-მოდა გაუთავებელი პოლიტიკური კამათი ათობით ათასი ადამიანისა, რომლებიც სპონტანურად, ჯგუფებად იყვნენ შეკრებილი და მთელ გამზირზე მიმოფანტული. ტრადიციული მთავარი სცენის ნაცვლად, საიდანაც წინასწარ შერჩეული სპიკერები ხმის გამძლიერებლებში საუბრობენ, ხალხმა გამზირის სხვადასხვა ნაწილის სხვა-დასხვა მედიუმით დაკავება გადაწყვიტა. პარლამენტის ზედა ფა-სადზე მორბენალი სტრიქონი ულიდეროდ შეკრებილი ხალხის ყველა მოთხოვნასა და გრძნობას გასაგებად და თანმიმდევრულად ჩამოყალიბებულ გზავნილებად აუღერებდა: ახალი არჩევნები; წინა კვირებში უკანონოდ დაკავებული და სასტიკად ნაცემი ასობით მომიტინგის გათავისუფლება; სოლიდარობა სხვა ქალაქებში მიმდინარე საპროტესტო აქციებს; სასტიკი დარბევის მონაწილეთა სახელები; ხუმრობები „ქართული ოცნების“ პოლიტიკოსებზე და ბევრი სხვა. მოგვიანებით, რუსთაველის გამზირი და მიმდებარე ქუჩები ცრემლსადენი გაზით, წყლის ჭავლითა და რეზინის ტყვიებით შეიარაღებულ საპოლიციო ძალებსა და პროტესტის მონაწილეებს შორის შეტაკების ველად იქცა. ეს უკანასკნელნი თავს აირჩინალებითა და ბარიკადებით იცავდნენ, რომლებიც ნავის ურ-ნებითა და სკამებით სახელდახელოდ შეაკონინეს და პოლიციე-ლებს იქიდან საპასუხოდ მაშხალეებს „უშენდნენ“.

„ქართული ოცნების“ მთავრობამ მონიწივე ტექნოლოგიებით წინა-აღმდეგობის გატეხვა ვერ მოახერხა. დემონსტრანტთა პერიოდუ-ლი გატაცებები, ცემა და დაკავებებიც უშედეგო აღმოჩნდა ჭეშმარი-ტად ულიდერო მოძრაობის სავარაუდო „ლიდერებისა“ და „თავკა-

ცების“ გასანეიტრალებლად. ბოლოს, მმართველმა პარტიამ შეგ-ნებულად წაშალა ზღვარი ლეგიტიმურ და უკანონო ძალადობას შორის და მომიტინგეების დასარბევად „ტიტუშკები“ გამოიყვანა; კიდევ უფრო შემაშფოთებელია ის, რომ ხელისუფლებამ ამ კრიმი-ნალური ელემენტების სახელმწიფო აპარატში ინტეგრირება და, იმავდროულად, უკმაყოფილო საჯარო მოხელეების სამსახურიდან დათხოვნა დაიწყო. ამგვარად, სახელმწიფო ინსტიტუტების დემონ-ტაჟი „ქართული ოცნებისათვის“ ძალაუფლების შენარჩუნების ძი-რითად საშუალებად იქცა.

რაც უფრო აშკარა ხდება მთავრობის ომი საკუთარი ხალხის წინა-აღმდეგ, მით უფრო პრინციპულია დემონსტრანტების პასუხიც. ტე-რორის ყოველი ღამის შემდეგ, ქუჩაში ხალხის უფრო მეტი რაოდენ-ობა გამოდის; მოაქვთ საჭმელი და სასმელი და ერთმანეთს უნაწი-ლებენ; მდერიან სიმღერებსა და საგალობლებს, თითქოს, შიშისა და სტრესის განდევნა სურდეთ, რომელსაც იქ ყველა გრძნობს; სი-ამოვნებთ ათობით ათას სხვა ადამიანთან ერთად დგომის განცდა. პროტესტი ორგანულად ფართოვდება: ხალხი პროფესიული ჯგუ-ფების, დარგებისა და ინტერესების ნიშნით მობილიზდება; საპრო-ტესტო აქციები იმართება სხვა ქალაქებში, დასახლებებში, დღის სხვადასხვა მონაკვეთში. იმავდროულად, ყველამ კარგად იცის, რომ პროტესტის გაგრძელებისა და ყველა პროფესიულ გავრცე-ლებისათვის, საყოველთაო გაფიცვა წინააღმდეგობის ყველაზე ეფექტური მშვიდობიანი გზა იქნება. საინფორმაციო ტექნოლოგიე-ბის სფეროს წარმომადგენლებმა უკვე უჩვენეს მაგალითი. თუმცა, მაგალითად, მშენებლებისათვის, იმის მიუხედავად, რომ ზოგი მათ-განი პროტესტის მონაწილეებს, სოლიდარობის ნიშნად, ხელს უქ-ნევს, გაფიცვა უფრო რთული იქნება, რადგან ქვეყანაში სოციალუ-რი უსაფრთხოების სისტემა არ არსებობს. თუმცა, ისინიც ვი, ვინც წლების მანძილზე გაფიცვის, როგორც პოლიტიკური აქტის, დაკნი-ნებასა და ინსტიტუციურად მოშლას ახდენდა, აღიარებენ თუ რამ-დენად რთულია გაფიცვის ორგანიზება ქვეყანაში არსებულ სა-მართლებრივ და ეკონომიკური პირობებში. ამ მრავალთავიან მოძ-რაობაში მემარცხენე ძალები ხაზს უსვამენ, რომ ვალეებში მათე-ლი საზოგადოება, რომელიც ყოველთვის ურად საბანკო კრედიტებს იხდის, გაფიცვას ვერ შეძლებს, ამიტომ გაისმის მონაწილეები კრე-დიტის გადავადებისა და გაფიცვის ფონდების შესაქმნელად.

ახალი არჩევნების ჩატარება პოლიტიკურად ნეიტრალური ადმი-ნისტრაციის მიერ, რეჟიმის მიერ უკანონოდ დაპატიმრებულთა გა-თავისუფლება და მოქალაქეებზე თავდასხმების დამკვეთთა და შემსრულებელთა დასჯა, – ამ მოთხოვნების გარდა, საპროტესტო მოძრაობა უფრო ფართო სისტემური ცვლილებების სურვილსაც განასახიერებს. ეს სურვილი გამოიხატება სოციალური სამართლი-ანობისა – რაც ევროპული კეთილდღეობის სახელმწიფოსთან ასო-ცირდება – და რეპრესიული სახელმწიფო აპარატის დემონტაჟი-საკენ მონაწილეებით. ჭარბვალიანობისნაირი გადაუდებელი პრობ-ლემების აქტიურად წინ წამოწევა განიხილება არა როგორც „ქარ-თული ოცნების“ ავტორიტარიზმზე დემოკრატიის გამარჯვების შემდგომ მისაღწევი შორეული მიზანი, არამედ როგორც სტრატეგი-ული, უახლოესი საჭიროება, რის გარეშეც წინააღმდეგობის მოძ-რაობა ვერ შენარჩუნდება და ვერ გაფართოვდება.

„მაიდნის“ პარადიგმის მიღმა

პროტესტის მულტიმედიური და მულტიცენსორული ენა „ქართული ოცნების“ მხრიდან მის ნეიტრალიზებას ართულებს. პარტია ძალის-

ფოტოზე: მშენებლობაზე დასაქმებული საქართველოს დროშას აფრიალებს საინფორმაციო ტექნოლოგიებისა და ადამიანური რესურსების სფეროს წარმომადგენელთა საპროტესტო მარშის დროს, 13 დეკემბერი. გიორგი შველიძის ფოტო.

ხმევას არ იშურებს, რათა დემონსტრაციები არა სამოქალაქო ღირსების გულწრფელ გამოვლინებად, არამედ „მაიდნის“ მოწყობის მცდელობად და შიდა და გარე ძალების მიერ დესტაბილიზაციად წარმოაჩინოს. „მაიდნის“ პარადიგმა „ქართული ოცნების“ ომით დაშინების რიტორიკის ნაწილია, რითაც ის 1990-იანი წლების სამოქალაქო ომის ტრავმის გახსენებით, შიშის დათესვასა და, ამ გზით, შერყეული ძალაუფლების ლეგიტიმაციას ცდილობს. იმავდროულად, „ქართული ოცნება“ შეპყრობილია იდეით, რომ მას „უკრაინული სცენარი“ უპირებენ დამხობას. პარტია აქცენტს არა იანუკოვიჩის გაქცევაზე, არამედ იმაზე აკეთებს, რაც „მაიდნის“ მოჰყვა – რუსეთის უკრაინაში შეჭრაზე. მათ კარგად უწყიან, რომ ხელისუფლებიდან ჩამოშორების შემთხვევაში, ისინი არავის მოენატრება, ამიტომ „ქართული ოცნების“ პროპაგანდა „მაიდნის“ შემდგომ გეოპოლიტიკურ მოვლენებზე აპელირებს, რათა პროტესტის პარალიზება მოახდინოს და ხალხს ფარხმალი დააყრვეინოს. მშვიდობის სახელით, გეოპოლიტიკა დემოკრატიაზე უარის თქმისა და სახალხო პროტესტის ჩახშობის გასამართლებად გამოიყენება.

პროტესტი საკუთარი ლოგიკით ვითარდება, მთავრობა კი მას „მაიდნის“ საწინააღმდეგო ზომებით პასუხობს. მთავრობის მიერ კონტროლირებადი მედია ირწმუნება, რომ ოპოზიცია პროტესტის მშვიდობიან მონაწილეების „მსხვერპლად შეწირვას“ გეგმავს, რათა უკმაყოფილებამ ახალი ძალით იფეთქოს, რადგან პროტესტი უკვე ძალას კარგავს. იგონებენ სხვადასხვა ისტორიას ორგანიზებული კრიმინალის შესახებ, რომლებიც, სინამდვილეში, პოლიციის დაცვის

ქვეშ მოქმედებენ და ქუჩებს, რომლებიც ისედაც მტანჯველი საცობებითა და მოძველებული ინფრასტრუქტურით არის სავსე, ფიზიკურად საშიშ ადგილად აქცევენ. როცა საპასუხოდ მოხალისე ახალგაზრდა მამაკაცები დემონსტრანტთა დასაცავად ერთიანდებიან, პროპაგანდა მათ ულტრამემარჯვენე „ნაციისტებად“ მოიხსენიებს, რაც ძალიან ჰგავს „მაიდნის“ რიტორიკას. საჯარო სივრცეებში სახის ნიღბების აკრძალვამ უჩვენა, რომ „ქართული ოცნება“ იანუკოვიჩის მეთოდებს იმეორებს, რომელსაც ის 2013-14 წლების პროტესტების ჩასახშობად მიმართავდა, რომ აღარაფერი ვთქვათ კობახიძის განცხადებაზე ევროინტეგრაციის შეჩერების შესახებ, რაც ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმების ხელმოწერაზე იანუკოვიჩის უარს იმეორებს.

თბილისი და საქართველოს სხვა ქალაქები „პოსტიმართლის“ სივრცედ, მოგონილ „მაიდნად“ გადაიქცა. „ქართულ ოცნებას“ „მაიდნის“ შეთქმულების მოგონილი ამბის გარეშე ძალაუფლების კონსოლიდაციის უნარი არ შესწევს. თუმცა, საქართველოში მიმდინარე პროტესტი „მაიდნისაგან“ არსებითად განსხვავდება. პროტესტის მონაწილეებმა გაცილებით ფართო სივრცეები მოიკვეს და აქციებს თბილისის სხვადასხვა რაიონსა და მის გარეთაც მართავენ, რითაც ურბანულ სივრცეებსა და საჯარო დანესებულებებს კოლექტიური თანამონაწილეობის ადგილებად აქცევენ. მათ კარგად იციან, როგორ სურს „ქართულ ოცნებას“, რომ პროცესმა „მაიდნის“ სახე შეიძინოს, რათა მეტი თავდაჯერებულობით გაანეიტრალოს ის; ამიტომ, პროტესტის მონაწილეები სპონტანურად იგონებენ კონტრპრაქტი-

კას – დეცენტრალიზებული მიდგომით – რაც შეუძლებელს ხდის პროტესტის „ძალადობრივად“ ან „უმართავად“ მონათვლას და იდეოლოგიურადაც სცილდება „ნელოვანი ჯამის“ ამბოხად შერაცხვას, რაც ასე ძალიან სურს „ქართულ ოცნებას“. რაც უფრო მეტად ცდილობს „ქართული ოცნება“ პოლიტიკური პროცესების „მაიდან-ბაციით“ მიშისა და ქაოსის დათესვას, მით უფრო ემპათიურად ითხოვენ მომიტინგეები ფუნქციური სახელმწიფო ინსტიტუტების აღდგენას, საკონსტიტუციო ჩარჩოებში დაბრუნებასა და ახალ არჩევნებს, რათა კრიზისი მხოლოდ ინსტიტუციურად გადაიჭრას. კანონიერებაზე აქცენტი პირდაპირ ანეიტრალურებს „ქართული ოცნების“ ნარატივის მოსალოდნელ ანარქიაზე. ეს ხაზს უსვამს, რომ პროტესტის მონაწილეები სახელმწიფოს წინააღმდეგ კი არ გამოდიან, არამედ დემოკრატიული პრინციპების დასაცავად იბრძვიან – კოლექტიურად ითხოვენ ისეთ მთავრობას, რომელიც ხალხს ემსახურება და არა კორუმპირებულ პოლიტიკურ ინტერესებს.

ერთიანობა დაყოფის პირისპირ

„დაყავი და იბატონე“ საზოგადოების კონტროლის კლასიკური პოლიტიკური სტრატეგიაა. „ქართული ოცნება“ ხშირად მიმართავს ამ სტრატეგიას. „უკრაინული სცენარის“ კონტექსტში ხელისუფლება „ორი უკრაინის“ პარადიგმით მოქმედებს. რეგიონულ და ლინგვისტურ კუთვნილებაზე აპელირების ნაცვლად, როგორც ეს უკრაინის შემთხვევაშია, ქართულ პროპაგანდისტულ ვერსიაში ერთი მხარე „პროდასავლური“, „ანტიქართული“, „ცისფერი“, ლიბერალი ან „ლიბერალური ფაშისტია“, მეორე კი – „პროქართული“, სუვერენიტეტის დამცველი, ტრადიციონალისტი, გეოპოლიტიკური ნეიტრალიტეტისა და/ან დასავლეთის ნაცვლად ჩინეთზე ორიენტაციის მომხრე ან ღიად რუსეთის მხარდამჭერი. საარჩევნო შედეგის 54-პროცენტთან ფაბრიკაცია რიცხობრივი უპირატესობის ჩვენებას ემსახურება, რამაც „ქართულ ოცნებას“ „სახალხო მანდატი“ უნდა მიანიჭოს. სხვადასხვა გამოკითხვის თანახმად, მმართველ პარტიას ამ არჩევნებამდე მსგავსი მხარდაჭერა არასოდეს ჰქონია. ამიტომ, მმართველი გუნდი იძულებული იყო, კამპანია შემდეგი ლოზუნგით ეწარმოებინა: „მშვიდობით, ღირსებით, კეთილდღეობით – ვერო-პისკენ“, რადგან იცოდა, რომ ყველა გამოკითხვის თანახმად, ქართველების უმრავლესობა – ყველა პოლიტიკური სპექტრიდან – ევროკავშირში ინტეგრაციას უჭერდა მხარს. მხარდამჭერთა რიცხვის ხელოვნურად გაზრდა ავტორიტარიზმის ლეგიტიმაციას ისახავდა მიზნად დემოკრატიის, როგორც „უმრავლესობის დიქტატის“, პარადიგმის გამოყენებით.

უფრო საინტერესოა პოლიტიკური მობილიზაციის ფორმების, პრაქტიკისა და ხარისხის განხილვა, რასაც ეს „ორი საქართველო“ განასახიერებს. მიმდინარე მასობრივი პროტესტი წინააღმდეგობის ფიზიკური გამოვლინება, სივრცეში მყოფების მანიფესტაცია და სოლიდარობის მოძრაობაა. სხვადასხვა პროფესიის, სამეზობლოს, საჯარო და კერძო სექტორის წარმომადგენლები, მიგრანტები და მშობლები – რომლებიც ავტორიტარული, ძალადობრივი და ოლიგარქიული რეჟიმის წინააღმდეგ დეცენტრალიზებულ წინააღმდეგობას წარმოადგენენ – თვითმობილიზაციის წარმოუდგენელ უნარს ავლენენ. საჯარო სივრცეების დაკავებით, პროტესტის მონაწილეთა სხეულები – კოლექტიური ძალისა და ქმედების ინსტრუმენტად, სივრცეები კი ბრძოლისა და ერთიანობის ასპარეზად იქცევა, რომელიც ცხოვრების ყოველდღიურ რიტმს არღვევს. ეს პოლიტიკური სხეული მკვეთრად განსხვავდება იმ, ვითომ-და, „უმრავლესობისაგან“, რომელიც არ მონაწილეობს ან ეწინააღმდეგება ან-

ტისამთავრობო პროტესტებს. მათ შორის საზოგადოების ყველაზე გადატავებული სეგმენტაცაა, რომელთა გაჭირვებასაც „ქართული ოცნება“ სისტემატურად ვვლავ აწარმოებს, რათა მათი ლოიალობა შეინარჩუნოს. ამჟამად, „ანტიმაინის“ განწყობებით გამორჩეული „ქართული ოცნების“ მხარდამჭერები, ძირითადად, ციფრული კონსტრუქტის სახით არსებობენ; საზოგადოება-მოჩვენების, რომელიც სოციალური მედიის სხვადასხვა ჯგუფებში იყრის თავს.

ეს კონტრსხეული, რომელიც ფიზიკურობას მოკლებულია, ძირითადად ვირტუალურ სივრცეში აქტიურობს და ამართლებს სახელმწიფოს რეპრესიებსა და ძალადობას „ექსტრემისტების“, „უცხო ქვეყნის აგენტებისა“ და „სატანისტების“ მიმართ. ფიზიკური განზომილების არქონა გასაკვირი არც არის, თუკი გავითვალისწინებთ, რომ სწორედ „მშვიდობის ანტიპოლიტიკის“ მიმდინარე დემობილიზაციაა, რომლითაც „ქართულ ოცნებას“ მოსახლეობის დაშანტაჟება და დამორჩილება სურს. ეს ანტიპოლიტიკა კიდევ უფრო აშკარაა იმის ფონზე, თუ როგორი სასონარკვეთით ელის „ქართული ოცნება“ დონალდ ტრამპის თეთრ სახლში დაბრუნებას. იმის უსაფუძვლო მოლოდინით, რომ ტრამპი შეცვლის აშშ-ის ადმინისტრაციის პოლიტიკას, რომელმაც „ქართული ოცნების“ ქმედებები დაგმო, აშშ-საქართველოს სტრატეგიული პარტნიორობა შეაჩერა და ქართველ ოფიციალურ პირებს სანქციები დაუნესა, იმედი აქვთ, რომ ულტრამემარჯვენე ძალების გაძლიერების ფონზე, დასავლეთი საბოლოოდ მიიღებს „ქართულ ოცნებას“ ისეთს, როგორც არის – ფაშისტურს, ავტორიტარულსა და თაღლითს. ბედის ირონიაა, რომ ხელისუფლების ამდენ ღალადში, დასავლეთზე ამდენი ათწლეულის დამოკიდებულების მერე ქვეყნის სუვერენიტეტს ვიცავთ, „ტრამპის მოლოდინი“ და ჯადოსნური „20 იანვარი“ მორიგად ცხადყოფს, როგორ ყლაპავს გეოპოლიტიკა პოლიტიკას. „ქართული ოცნების“ ამომრჩევლებს და მმართველ პარტიასა და პროტესტის მონაწილეთა შორის რეალურ განსხვავებას წარმოაჩენს.

ქუჩებში დგომისა და მარშირების პარალელურად, პროტესტის მონაწილეები ფიქრობენ, როგორ გააერთიანონ ერი „ქართული ოცნების“ მიერ ხელოვნურად შექმნილი პოლარიზაციისა და სამოქალაქო ომის მსგავს გარემოში. როგორ შეიძლება თანაარსებობა პოლარიზაციის პირობებში? დღეს თბილისის ქუჩებში პოლიტიკურ პროტესტსა და ღრმა ადამიანური კავშირის აქტს ვხედავთ. ძალადობისა და რეპრესიების საფრთხის მიუხედავად, ხალხი ყოველდღიურად იკრიბება. ისინი მხარდამხარ დგანან რეპრესიული რეჟიმის მხრიდან მოსალოდნელი ფიზიკური ძალადობისა ან ფსიქოლოგიური ტერორის პირისპირ. ამ კოლექტიური წინააღმდეგობის მომენტებში, ნათლად იგრძნობა „ჩვენ-ისინი“ ლოგიკის უარყოფა, რომელიც საზოგადოების შეურიგებელ ბანაკებად გახლჩას ცდილობს.

საქართველოს, როგორც პატარა ქვეყნის სპეციფიკამ, სადაც ყველა ყველას მეზობელი, ნათესავი ან ნაცნობია, „ქართული ოცნების“ დაყოფის პოლიტიკას ზღვარი დაუნესა. ბოლო დროს, მოქალაქეთა მიმართ სასტიკი ძალადობის ფონზე, პროტესტის ბევრი მხარდამჭერი ნაცნობ-მეგობრებს მიმართავს, რათა შერცხვეთ და სიჩუმის მორალურ შედეგებზე დაფიქრდნენ. სამთავრობო პროპაგანდამ ეს „ბულინგად“ და „ლიბერალური ფაშისტის“ გამოვლინებად მონათლა. ამგვარი რიტორიკა „ქართული ოცნების“ მხარდამჭერებს ერთგვარ მორალურ „ფარს“ სთავაზობს და საშუალებას აძლევს უარყონ ან თვალი დახუჭონ დემოკრატიის უკუსვლასა და თანამოქალაქეების მიმართ სასტიკ ანგარიშსწორებაზე. ისინი აცხადებენ, რომ „საკუთარი აზრის“ ქონის უფლება აქვთ, თუმცა იმას ვერ

პროტესტი რუსთაველის გამზირზე.
2024 წლის ოქტომბერი.
გიორგი შველიძის ფოტო.

აცნობიერებენ, რომ ამით ლიბერალურ ღირებულებებზე აპელირებენ, რომელთაც სხვა დროს ასე განაქიქებენ და უარყოფენ. პროტესტის მონაწილეები აცხადებენ, რომ დაუშვებელია, შიშისა და სიძულვილის ტირაჟირებით, „გახლეჩილი ერის“ ვირტუალური რეალობის შექმნას სზოგადოებაში არსებული კავშირები დააზიანებინონ. ის ხალხი, ვისაც ხელისუფლება უსამშობლო „ლიბერალებად“, პატრიოტიზმისა და მორალისაგან დაცლილ არსებებად აცხადებს, ცდილობს, ამ მორალურ რელატივიზმს შეენიანაღმდეგოს. ისინი მოქალაქეებთან მსჯელობას, მათ დარწმუნებასა და კავშირის აღდგენას ცდილობენ, რათა, ვითომ-და, გახლეჩილი ერის ხელოვნურად შექმნილი ნარატივი გაანეიტრალონ. საქართველოს ამჟამინდელი პროტესტი მხოლოდ ავტორიტარიზმის წინააღმდეგ ბრძოლას არ განასახიერებს; მისი მიზანი გახლეჩილი ერის გამთლიანება და სამართლიანობისა და სოლიდარობის საყოველთაო განცდის აღდგენაც არის.

თამთა ხალვაში ანთროპოლოგიის პროფესორი და ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის სადოქტორო პროგრამის ხელმძღვანელი. მისი კვლევის ინტერესები მოიცავს ექსპერიმენტულ ანთროპოლოგიასა და ეფექტის თეორიას, პოსტსოციალისტური ურბანული ტრანსფორმაციის პერიფერიულ ისტორიასა და მარგინალურ სოციალურ იდენტობებს. ის გახლავთ ავტორი წიგნისა „წარმავლობის ზღვა: შავი ზღვის სანაპიროს პოლიტიკა, პოეტიკა და ესთეტიკა“ (A Sea of Transience: Politics, Poetics and Aesthetics on the Black Sea Coast), მარტინ დემანტ ფრედერიკსენთან ერთად (with Martin Demant Frederiksen).

ლუკა ნახუცრიშვილი ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტში კრიტიკულ თეორიას ასწავლის. ასევე არის იმავე უნივერსიტეტის სოციალური და კულტურული კვლევის ინსტიტუტის მკვლევარი და პროექტის კოორდინატორი. ლუკა მუშაობს კულტურულ და ლიტერატურულ კვლევებზე, ასევე ისტორიაში, ანთროპოლოგიასა და პოლიტიკურ თეორიაში. ლუკა იკვლევს მოდერნულობას, სახალხო პროტესტისა და რევოლუციურ კულტურას საქართველოსა და კავკასიაში.

INDIGO Historical Discourse

**IN THE NAME OF PEACE: GEORGIA'S
POSTELECTION CRISIS AND
CURRENT MASS PROTESTS**

ART & PROTEST

Director: Anna Dziapshipa
Multimedia Platform: Chai Khana

გავიშე, სოფო ნიკლაურის ვიდეო, 2019

გურამ ნიბახაშვილი, ოლეგ ტიმჩენკოს ნახატი დეზერტირების ბაზანში, 1994

What does Georgian artistic protest or activism mean, and how does it resonate with our turbulent recent history? In Chai Khana's 2020 publication "Art and Activism," director Anna Dziapshipa created the film "Art and Protest." This film is an attempt to highlight some of the participants in this process and, through interviews, approach the topic from various angles. Four respondents discuss artistic protest from historical, cultural, documentary, and artistic perspectives, providing examples and posing thought-provoking questions alongside answers.

Film Link:

[Art and Protest](#)

About Chai Khana

Chai Khana is a multimedia platform that tells stories visually. We share narratives from the South Caucasus region: Azerbaijan, Georgia, and Armenia.

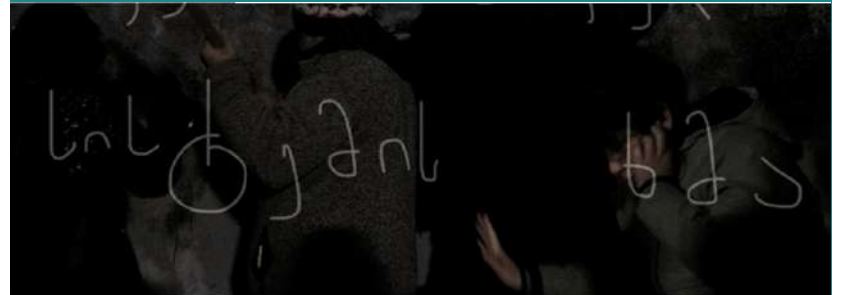

INDIGO

The magazine Indigo actively covers ongoing protests in various forms. In 2018 and 2023, Indigo prepared special editions on the theme **“PROTEST AND RESISTANCE IN GEORGIA”** authored by **TAMAR BABUADZE** and **NINO LOMADZE**.

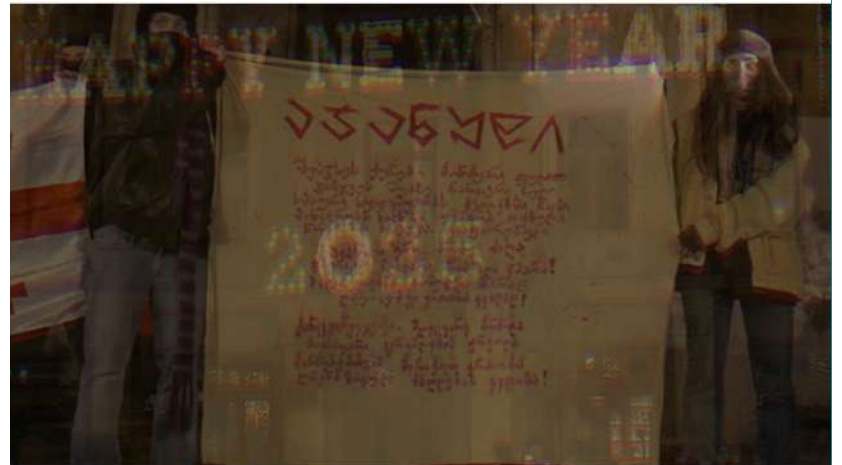
INDIGO
“დავით აღმაშენებლის ხელისუფლების დროს”

INDIGO
“საქართველოს დემოკრატიული რევოლუციის 100-ე წლისთავის მიზანმიმართული აქტივისტების მიერ”

INDIGO
“ჩვენი პრეტენზიები ჩვენი პრეტენზიები?”

INDIGO
“დავით აღმაშენებლის ხელისუფლების დროს”

A quote from the foreword of the 2023 issue of Indigo:

What halts protest and resistance?
Following the 2018 edition, which compiled the experiences of the past decade of protests, Indigo now revisits this pivotal question to reflect on thirty years of resistance and protest:
When does momentum dissipate?
When does the process fade – or does it ever truly disappear?”

THIS ARTICLE WAS ORIGINALLY PUBLISHED ON E FLUX NOTES ON DECEMBER 13, 2024

IN THE NAME OF PEACE: GEORGIA'S POSTELECTION CRISIS AND CURRENT MASS PROTESTS

e-flux notes

**TAMTA KHALVASHI
AND
LUKA NAKHUTSRISHVILI**

“REVOLT, SHE SAID!”

„ამბოხი თქვა მან!“ ამბოხის თეორიული საფუძვლები და სახელოვნებო პარალელები

მარიამ შერგელაშვილი

კაცობრიობის ისტორია წინააღმდეგობრივი გრძელი ჯაჭვია - ადამიანთა შეუგუებლობა მთელ რიგ მოვლენებსა და სისტემებზე. ამბოხი, როგორც რეზისტენტული წინააღმდეგობა, რეაგირება და კრიტიკული ქმედითი მდგომარეობა ამა თუ იმ მოვლენაზე მრავალმხრივად შეიძლება გაანალიზდეს. 21-ე საუკუნის ტრანზიტული კრიზისებით სავსე ტექნოლოგიური ეპოქაც მიზეზმდეგობრივად ირეკლავს მრავალათასწლოვანი მედეგობის და ამბოხის ამბავს. მედეგობა და ამბოხი კი ორი ურთიერთდაკავშირებული ცნებებია, რომლებსაც ავლენდა და ანალიზებდა ადამიანის გონი, არსებობა და ნება.

ამ სამი მსაზღვრელის გათვალისწინებით (გონი, არსებობა და ნება) ვცვდებით ამბოხის რამდენიმე თეორიული ასპექტი გამოვყოთ და შემდგომ გავაანალიზოთ ცალკეული სახელოვნებო აქტები საქართველოში მიმდინარე კრიტიკულ საპროტესტო ტალღასთან კავშირში.

ამბოხის თეორიულ კონტექსტს წინააღმდეგობის სამი მნიშვნელოვანი განზომილებიდან განვიხილავთ: ეგზისტენციალური, ფსიქო-სოციალური და ინფორმაციულ-იდეოლოგიური. ამბოხის ეგზისტენციალურ განზომილებაზე საუბრისას გავიხსენებ მე-20 საუკუნის უმნიშვნელოვანეს ეგზისტენციალისტ ავტორს, ალბერ კამიუს. კამიუ თავის ცენტრალურად მნიშვნელოვან ნაწარმოებში “ამბოხებული ადამიანი” ანალიზებს აბსურდის, დანაშაულის და წინააღმდეგობის პრინციპებს და ისტორიულ მოცემულობათა დაკვირვებით ავითარებს ამბოხის ეგზისტენციალურ განზომილებას. კამიუსეული მეამბოხე ესაა ადამიანი რომელიც ამბოხს არა! და ეს არა მისი არსებობის განმსაზღვრელი პრინციპულობაა, წინააღმდეგობაა. როგორც კამიუ აღნიშნავს:

ამბოხის დროს ხდება ცნობიერების გაღვიძება, რარიც დაბინდულიც უნდა იყოს ის. უეცარი აღქმა იმისა რომ ადამიანში არის რაღაც ისეთი, რასთან თავის გაიგივებაც მას შეუძლია, თუნდაც დროებით.

გაიგივებისა და გათვითცნობიერების ვრცელი ანალიზით წინააღმდეგობის თეორიას, ამბოხს – მონობისა თუ ტოტალიტარიზმის წინააღმდეგ კამიუ ავითარებს ეგზისტენციალური ხედვით. ეს ხედვა კი ეფუძნება ერთგვარ ჯანონომიერებას, სადაც თავისუფლება გაანალიზებულია სამართლიანობასთან კავშირში. ესაა ის მიმართება, რაც ადამიანის სიცოცხლისკენ სწრაფვას განაპირობებს. ამდენად კამიუსეული ამბოხი არადესტრუქციული, არამედ პრინციპული, არსობრივი წინააღმდეგობაა. კამიუ წარმოაჩენს ადამიანობის შეურიგებლობას – არ დაემორჩილოს და თავისსავე ამბოხში დარჩეს სამართლიანი – შესაბამისად ქმედითი, ფუნქციური.

ამბოხის ღრმა ფსიქო-ემოციური ანალიზის საგულისხმო გაგებას გვთავაზობს იულია კრისტევა ვრცელ ინტერვიუზე დაფუძნებულ ესეისტურ ტექსტში “ამბოხი, თქვა მან”. ეს ამოთქმა, ამბოხება, ამონათება და გარდაქმნა ის მომენტი, რაც ცვლილების აუცი-

ლებლობითაა განპირობებული. კრისტევას განმარტებით ამბოხი შინაგანი მდგომარეობაა, ციკლორობის და გარდაქმნის ტალღა. ეს ტალღაა ფსიქოსოციალური შრე, რომელიც აჯანყების არა ფაქტობრივ მიზეზ-შედეგობრიობას, არამედ მის პროცესუალურ, უწყვეტ ხასიათს გამოკვეთს. კრისტევას დაკვირვება კრიტიკულია სწრაფად ცვალებადი სამომხარებლო საზოგადოების მიმართ. ავტორი კრიტიკულია იმ ბრტყელ გამოცდილებებზე, სადაც წარსულის რომანტიზირება ღრმა თვითრეფლექსიას უპირისპირდება. ამბოხის ფსიქოემოციური საწყისი კი რეფლექსირებას ეფუძნება, თვითრეფლექსიური მდგომარეობა შეუქცევად დაკვირვებასა და მუდმივად ფიზიკურ მახსოვრობას გულისხმობს. ამავე ინტერვიუში ავტორი საუბრობს 1968 წლის მაისის საპროტესტო მოვლენებზე. ის აკრიტიკებს 1968 წლის გაიდულებას და რომანტიზებას. კრისტევასთვის, ნამდვილი რევოლუცია კონკრეტული დროით არ არის შეზღუდული; ეს არის განახლებისა და ტრანსფორმაციის უწყვეტი გზა, როგორც ცალკეული ინდივიდის, ასევე ფართო საზოგადოებისათვის. 1968 წლის მოვლენები, მიუხედავად მათი მნიშვნელობისა, იყო არასრული რღვევა – საწყისი წერტილი, რომელმაც გამოკვეთა ადამიანის სუბიექტურობის, ენის ძალისა და საზოგადოებრივი სტრუქტურების ხელახალი გააზრების საჭიროება.

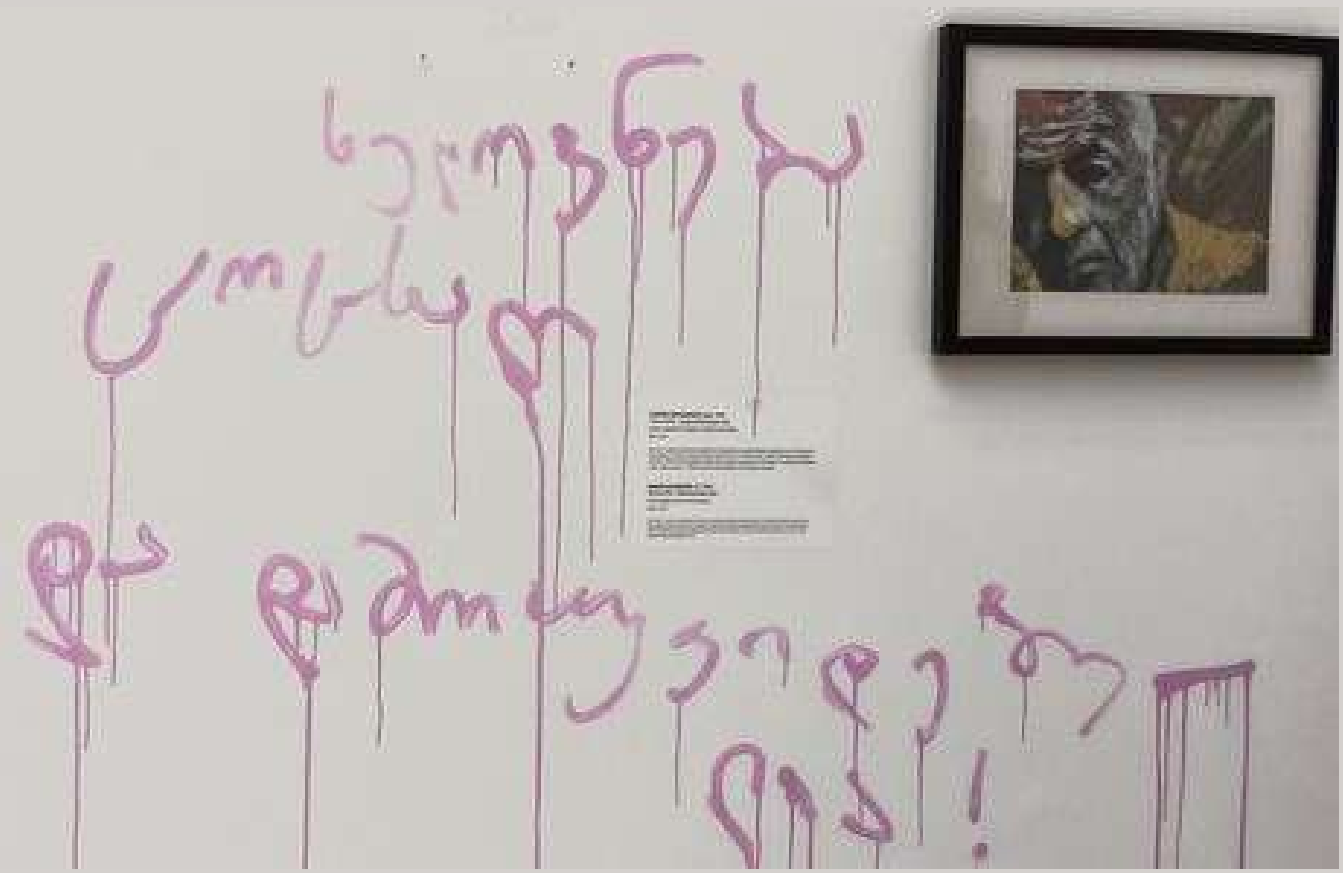
ისევე როგორც კამიუსთან, კრისტევასეულ ანალიზშიც ამბოხის ფსიქოემოციურ შრეში გამოვლენილია ეგზისტენციალური დამოკიდებულება, რომელიც მუდმივად ეჭვქვეშ აყენებს ნორმებს, არღვევს თვითკმარ მოცემულობებს, ახალ შესაძლებლობებს ეძებს აზრისა და თავისუფლების მისაღწევად.

დღევანდელ ტექნოლოგიურ ეპოქაში ყოველგვარი შესაძლებლობა, მათ შორის ყოველდღიურობის კრიტიკა და ამბოხიც კი ციფრულ, ინფორმაციულ და ვირტუალურ რეალობებთანაა თანაკვეთილი. **“მედიუმი არის მესიჭი”** - მარშალ მაკლუანის ეს რევოლუციური ფრაზა ერთგვარ განმსაზღვრელ შეფასებად აქცია 21-ე საუკუნის ტექნოლოგიურმა პროგრესმა. მაკლუანის წინასწარმეტყველური გაანა-

ლიზება მე-20 საუკუნის აზროვნებაში გარდამტეხ საკითხს – ინფორმაციასა და ინფორმაციული ნაკადის მნიშვნელობას შეეხო. სწორედ მისი ხედვით, ამბოხია სისტემური წყობის მიმართ წინააღმდეგობა. ამ ხედვის კრიტიკული სათავე კი არის ინფორმაციული მანიპულაცია და მის ტყვეობაში ყოფნა. მაკლუანი ხაზს უსვამს, რომ მედია მოქმედებს როგორც გარემო, რომელიც ფორმირებას უკეთებს ცნობიერებას და ინვესტს როგორც სოციალურ, ისე კულტურულ რევოლუციებს. მაკლუანის გაგებით, აჯანყება მჭიდროდ არის დაკავშირებული ტექნოლოგიურ ცვლილებებთან, რომლებიც გამოწვევას უქმნის და ხელახლა აყალიბებს ადამიანთა ურთიერთობებს.

ერთი შეხედვითაც თვალსაჩინოა, რომ ამბოხის ამ სამ სხვადასხვა ავტორთან გამოვლენილი მახასიათებლები არა განცალკევებული, არამედ თანაკვეთილი და ერთმანეთთან მჭიდროდ დაკავშირებულია. ვფიქრობ, თავად ჩვენი დღევანდელი რეალობა - საქართველოში მიმდინარე საზოგადოებრივი პროტესტია ამის დასტური. საზოგადოებრივი წინააღმდეგობა უპირისპირდება ერთპიროვნულ მოძალადე სისტემას და პროვეროპული ღირებულებების, პროგრესული მომავლის დაცვისკენაა მიმართული.

დამოუკიდებელი სახელმწიფოებრიობის გზაზე საქართველომ არაერთი ისტორიული ქართველი გაიარა, მაგრამ უპრეცედენტო მოვლენა, როდესაც ყოველგვარი პოლიტიკური ლიდერის გარეშე საზოგადოებრივი ამბოხი ასეთ მასშტაბში თვითორგანიზებული ხედვით ვითარდება. საგულისხმოა ამ ფონზე როგორ ან რა წინაპირობებით აისახება ეს პროცესები ხელოვნებაში? რასაკვირველია, მიმდინარე მოვლენების ფონზე დისტანცირებული ანალიზი შეუძლებელია, რადგანაც ახლაც პროტესტისა და წინააღმდეგობის აქტიურ ფაზაში ვართ. უახლოეს მოვლენებთან დაკავშირებით, რომელიც გაყალბებული არჩევნების ფონზე ნოემბრის ბოლოს გამოაფრდა და უწყვეტი პროტესტის რეჟიმში მიმდინარეობს დღემდე, უნდა აღინიშნოს რომ ეს უცაბედად დაწყებული მდგომარეობა როდია?! როგორც ამბოხის

ზოგადი მახასიათებლების განხილვისას აღვნიშნეთ, ეს პროცესები ააშკარავებს ქართული საზოგადოების გარდაუვალ ეგზისტენციალურ მოთხოვნილებას. ქართული საზოგადოება კი თავის უახლეს ტრანზიტულ, მტკივნეულ ისტორიაში 1989 წლის 9 აპრილიდან დღემდე ურთულეს წინააღმდეგობებს გადის. ამ გზაზე ძალაუფლებრივად იერარქიული, პოლიტიკური კრიზისით გამოწვეული მოვლენათა გამძაფრება და საზოგადოების პოლარიზაცია წლების მანძილზე ღვივდება. ხელოვნება იმიჯითა და ფრაგმენტულად მაგრამ მაინც აირეკლავს ამ კრიზისს. ჩემთვის განსაკუთრებით შთამბეჭდავი ნამუშევარი, რომელიც დღემდე ემოციური სიმბოლო და აქტიური სახე-ხატია – მულტიმედია ხელოვანის, ანდრო დადიანის, პერფორმანსია სახელწოდებით **“დამოუკიდებლობის მემორიალი”** (Independence Memorial). 2019 წელს ხელოვანმა უაღრესად მონყვლადი, შენეებულ, ერთგვარად დასახიჩრებული სხეული სამთავრობო ინსტიტუციის, კანცელარიის წინ, დამრეც სუფრაზე აღმართული “მემორიალის” სახით წარმოადგინა. ნამუშევრის კონცეფციისა და ხელოვანის მანიფესტის მიხედვით პერფორმერის სხეული ამ ფორმით ამპუტირებული სახელმწიფოს სიმბოლოა, რომელშიც რუსეთის მცოცავი ოკუპაცია უწყვეტ რეჟიმში გრძელდება. პერფორმანსში სუფრა შლად, დარღვეულ მინაყრილთან შეერთებული სიმბოლოა. სუფრა, რომელიც საზოგადოდ ურთიერთობის, ქართული ტრადიციის სახეა, ამავედროულად ხშირ შემთხვევაში გადაქცეულია უსახო, უსაგნო, რღვევად ბუტაფორიად. პერფორმანსი ცენტრალურად სწორედ ამ მდგომარეობის გაკრიტიკებით პირდაპირ ამჟღავნებს საქართველოში არსებულ ღრმა სოციალურ კრიზისებს. დამოუკიდებლობის მემორიალი მხილება, რომელიც, ვფიქრობ, ეგზისტენციალური ამბოხისკენ მიმართულ სახელოვნებო აქტად შემორჩა უახლეს ისტორიას. ანდრო დადიანის ამ პერფორმანსისთვის მნიშვნელოვანი მახასიათებელი სტატიკური ფიქსაციაა, რომელიც ღღეს

ფოტოდოკუმენტაციის სახით არსებობს და ნამუშევრის აქტუალურ სიმძაფრეს წლების მერეც ინტენსიურად ავლენს.

შემდეგი პარალელი, რომელიც უახლეს ქართულ ხელოვნებაში ჩემი მოსაზრებით ამბოხის ეგზისტენციალურ და ფსიქო-სოციალურ განზომილებასთან იკვეთება არის ჯგუფი ბულიონის პერფორმანსები. გამოვყოფდი 2023 წელს პარლამენტის წინ განხორციელებულ პერფორმანსს, “ძალოსნობის სტრატეგიები”/Weightlifting Strategies. მწვავე, სტატიკური, მეტყველი გამოსახულებითა და ძლიერი შინაარსით დატვირთული ნამუშევარი 2023 წლის ე.წ. რუსული კანონის წინააღმდეგ პროტესტის ფაზაზე შესრულდა და ესმიანება იმ ძალმომრეობის მექანიზმებს, რასაც მმართველი ძალა ხალხის წინააღმდეგ დემონსტრაციულად იყენებს. სკამი - პერფორმანსის მთავარი სიმბოლო, რომელზეც კლასიკურად გამოწყობილი ხელოვანები დემონსტრაციულად ფეხით დგებიან და უწყვეტად რამდენიმე წუთის განმავლობაში დგანან, განასახიერებენ ძალაუფლების უტყვ ოფიციალს. ამ მარტივი ფესტით სკამის საგნობრიობა ჯოზეფ კოშუტისეული (Joseph Kosuth) ფილოსოფიური განზომილებიდან კრიტიკულ განზომილებაში გადადის და ამ ფორმით ხელშესახებ, იერარქიული დომინაციას ესმიანება. ხელოვანთა გაქვავებული, უძრავი სხეული პოლიტიკური უძრაობის სამხილიცაა, სადაც სკამის ფლობა ქალაქის და მოქალაქეთა ყოველდღიურობის, ცხოვრებისეული დინამიკის ფონზე, პარლამენტის წინ, მძაფრ კონტრასტულ მესიჯად გვევლინება.

ბულიონისა და ანდრო დადიანის პერფორმანსებში სხეული და ინსტიტუცია ორი საპირისპირო და მძლავრი პოლუსია - ერთის მხრივ პერფორმერები საკუთარი იდენტით აქტიურებენ თავიან სხეულებს სტარტეგიული სახელმწიფო ინსტიტუციების ფონზე. მათი სხეულების სიმბოლიზებით ძლიერდება ინსტიტუციების (კანცელარია, პარლამენტი)

დამოუკიდებლობის მემორიალი

ანდრო დადიანი

1989 წელს დაწყებული თავისუფლებისთვის ბრძოლიდან 30 წელი გავიდა, 1991 წელს გამოცხადებულ დამოუკიდებლობას, როგორც თავისუფლების შესავალს დღემდე ვტკეპნით. ქვეყანამ ტერიტორიების 20% დაკარგა. სახელმწიფო სხეულის ამპუტირებულ 20 პროცენტს უწყვეტად უერთდება სოფლები და ქალაქები. ქვეყნის შიდა ოკუპაცია შეიძლება დაერქვას წახალისებულ რელიგიურ, ეთნიკურ, მორალურ, სექსუალურ, კუთხურ, უბნურ დაპირისპირებებს რომელიც აწაწვევებს და თიშავს მოქალაქეებს ერთმანეთისგან.

გაუგებარ ძალებზე დამოუკიდებელი ქვეყნის მეთაურების გულგრილობით, განათლების არარსებობითა და სიღარიბით, უწყვეტად გვარგავთ ერთმანეთს, საკუთარ მომავალს, ტერიტორიებს და ხშირად საშიშროება დამოუკიდებლობას, როგორც ზღურბლს უკან გადავცდეთ.

იდეოლოგიურმა მანქანამ ქართველობა თოზად, დიდ სუფრად აქცია, რომელიც საჭიროებისთანავე ტრადიციის სახელით პრობლემის გადასაფარად და ძალადობის გასამართლებლად გამოიყენება. ტრადიციების ასეთი კომერციალიზაცია აბათილებს მისსავე მნიშვნელობას და ეს ყველაფერი ამუხრუჭებს მოძრაობას მომავლისაკენ.

პერფორმანსი, როგორც დამოუკიდებლობის მემორიალი 24 საათის განმავლობაში შეუძლია გვევაილებით შეაქვოს მაყურებელმა და სურვილის მიხედვით საპატიო ყარაულშიც დადგეს.

ნაომარი ქალაქი ბოდიშს არ იხდის

ფასადურობა, რამდენადაც ხელოვანის სხეული მძაფრი ნიშან-სიმბოლოს მნიშვნელობით და კრიტიკით ივსება.

მეორეს მხრივ, გვაქვს უახლესი მაგალითები, როდესაც ვერბალიზებული თუ ტექსტუალურ მანიფესტაციებში ვლინდება ინსტიტუციური კრიტიკა. ამის უახლესი მაგალითია გორის ხელოვნების სახელობის განხორციელებული ინსტალაცია „ნაომარი ქალაქი ბოდიშს არ იხდის“, სადაც ცხადი, უკომპრომისო ფორმით მუნიციპალური, თუმცა ერთ დროს ნაგვით სავსე და გორელ ფოტოგრაფთა გუნდის წყალობით, თანამედროვე, აქტიურ სახელოვნებო სივრცედ ქცეული შენობის კედლები, კრიტიკული წარწერებით შეიღებულა. ასეთ კრიტიკას მმართველი ფლანგის მწვავე რეაქცია მოჰყვა – დღემდე ცენზურის ქარცეცხლში ატარებენ ორგანიზატორებს და შენობის დაცლის საფრთხის წინაშე დააყენეს ენთუზიასტი ახალგაზრდების გუნდი. ამ გუნდმა გორში, ნაომარ, ისტორიულად ურთულესი წარსულის მქონე ქალაქში შექმენა კულტურის დეცენტრალიზების პრეცედენტი და თანამედროვე ხელოვნების ღია პლატფორმა.

ინსტიტუციონალური დიალბა კი ის პრობლემური საკითხია, რომელმაც ბოლო წლებში მწვავე კრიზისს დაუდო სათავე, განსაკუთრებით იზოლაციური და პოლარიზებული კულტურის პოლიტიკის პირობებში. როგორც ჩანს „მედიუმი არის მესიჯი“ – მაკლუანის ეს განცხადება კიდევ ერთხელ ადასტურებს თუ რაოდენ მიზანში ამოღებულია თითოეული განაცხადი, რომელიც უკომპრომისო სიმართლითაა განმსჭვალული. გორის ხელოვნების სახლის ინსტალაციის დაცენზურების პარალელურად, გაიხსენოთ 2 წლის წინ 2023 წელს ახალგაზრდა ხელოვანის, სანდრო სულაბერიძის აქცია, რომელსაც მრავალმხრივი ვნებათაღელვა მოჰყვა. სანდრო სულაბერიძემ გამოაქვეყნა „ავტოპორტრეტი სარკვესთან“ საკუთარი ნამუშევარი ჩამოსხნა და კედელზე მის ნაცვლად დატოვა წარწერა „ხელოვნება ცოცხალია და დამოუკიდებელი.“ ეს ფრაზა მთელს წინააღმდეგობრივ მუხტს დღემდე აქტიურ, ერთგვარ განზოგადებულ დევიზად გასდევს - „საპარტიველო ცოცხალი და დამოუკიდებელი“. 2 წლის წინ კი ამ წარწერით შეღებილი სტრატეგიული სახელოვნებო ინსტიტუცია – ეროვნული გალერეის კედელი პოლიციური რეჟიმით იქნა „დაცული“. ვფიქ-

ფოტო კრედიტი: ჯგუფი ბულიონი

ყველგან პოლიცია არსად სამართადი

რობ, ამ პროცესმა არაერთი ინსტიტუციონალური თუ დარგობრივი პრობლემა წამოჭრა, ამასთანავე დააზიანა მთლიანად გამოფენა, ასევე თავად გამოფენის კურატორი ქეთი შავგულიძე, რომელსაც ამ აქტის განხორციელებიდან მყისიერად პოლიციური რეჟიმთან მოუწია დაკითხვის ფორმატში პასუხისგება, ხოლო თავად ავტორს გამოძიების აბსურდული ბრალდებების მოგერიება. ამ აქტმა მრავალი ფორმით გამოიწვია დებატები, რაც ფართო განხილვის საგანია, მაგრამ ახლა ჩვენთვის საგულისხმოა თავად მოვლენა, თუ როგორ მძაფრად გამოვლინდა ინსტიტუციურ კრიტიკაზე პოლიციური პასუხი. 2 წლის თავზე ვი, სადაც მთავრ ლობუნგად გაისმის მთელს თბილისსა თუ საქართველოში **“ყველგან პოლიცია არსად სამართადი”**, ხელოვნებას ერთგვარად მამხილებელი სარკის ფუნქცია შეუძლია გაითავისოს. შემთხვევითი როდია რომ სწორედ “ავტოპორტრეტი სარკესთან”, ასეთი კონცეპტუალური გამოფენა გახდა ამგვარი ინსტიტუციონალური კრიტიკის გამოვლინების პლატფორმა.

დღეს, წინააღმდეგობის აქტიურ ფაზაში, ეწყობა საერთო მარშები, სოლიდარობის აქტები, გამოფენა-გაყიდვები. მიუხედავად ამისა, მკაფიოდ გაანალიზებული არ არის წლების წინანდელი თუ მიმდინარე, ფრაგმენტულობით გამოვლენილი სახელოვნებო ინიციატივები სამოგადოებაში როგორ რეზონირდება. განცდაა რომ ეს მაინც არასაკმარისია და მეტი ძალა აქვს ხელოვნებას, რომელიც ახლა უფრო და უფრო ძლიერდება. ამბოხისკენ მიმართული რეფლექსია, თუკი ის სამართლიანობის პროექციითაა ნაკარნახევი აუცილებლად გაღვივდება, რადგანაც დღეს 2019 წლიდან 5 წლის, ხოლო 2023 წლიდან 1 წლის თავზე სამოგადოების დიდი ნაწილი და ხელოვნები ერთ მთლიან ჯაჭვად ერთიანდებიან. ასე წარმოიქმნება საერთო ამბოხისა და წინააღმდეგობის სხეული და ამ ფორმით ვიცავთ დამოუკიდებელი სახელმწიფოსათვის აუცილებელ, ფუნდამენტურად მნიშვნელოვან ღირებულებებს. ჯანყს, პროტესტს, ამბოხს ვუცხადებთ დიქტატორულ ერთპარტიულ მმართველობას და ხმამაღლა გამბედავად ვამბობთ - **“ცეცხლი ოლიგარქიას”**.

REVOLT, SHE SAID!

THEORETICAL FOUNDATIONS AND ARTISTIC PARALLELS OF REBELLION

MARIAM SHERGELASHVILI

The history of humanity is a long chain of contradictions – a persistent incompatibility between people and various events or systems. Rebellion, as a form of resistant defiance, reaction, and critical engagement with specific events, can be analyzed through many perspectives. The technological era of the 21st century, marked by ongoing transitional crises, reflects the enduring cause-and-effect narrative of resistance and rebellion that has persisted for millennia. These two interconnected concepts – resistance and rebellion – have been explored and analyzed through the lenses of human mind, existence, and will.

By considering these three determinants (mind, existence, and will), we aim to examine several theoretical aspects of rebellion and subsequently analyze specific artistic actions in the context of the critical wave of protests currently taking place in Georgia.

We will explore the theoretical context of rebellion through three key dimensions of resistance: existential, psycho-social, and informational-ideological. Starting with the existential dimension, I will reference one of the most prominent existentialist thinkers of the 20th century, Albert Camus. In his seminal work, *The Rebel*, Camus examines the principles of absurdity, crime, and rebellion, using historical analysis to develop the existential perspective on rebellion. According to Camus, a rebel is someone who says "no!" – not as a principle of existence but as an act of resistance. As Camus observes:

Awareness, no matter how confused it may be, develops from every act of rebellion: the sudden, dazzling perception that there is something in man with which he can identify himself, even if only for a moment.”

Through his deep exploration of identification and self-awareness, Camus constructs a theory of rebellion rooted in resistance against oppression – whether in the form of slavery or totalitarianism. His existential vision connects freedom with justice, presenting this relationship as the cornerstone of humanity's pursuit of life and meaning. For Camus, rebellion is not destructive; it is a principled and essential contradiction. He portrays the irreconcilability of the human spirit – the refusal to submit while striving to remain just within its rebellion. In this sense, rebellion becomes effective and functional, guided by the quest for justice and the preservation of human dignity.

Julia Kristeva provides a profound psycho-emotional analysis of rebellion in her essay "**REBELLION, SHE SAID,**" which is rooted in an extensive interview. Kristeva describes rebellion as a process of recitation, illumination, and transformation – moments driven by the necessity for change. For her, rebellion is not merely a reaction to external circumstances but an internal state, a cyclical wave of transformation. This wave belongs to a

psycho-social dimension, emphasizing the processual and continuous nature of rebellion rather than its immediate cause-and-effect relationships. Kristeva offers a critical perspective on the rapidly changing, consumerist society, challenging superficial experiences and the romanticization of the past. Instead, she emphasizes the importance of deep self-reflection. The psycho-emotional foundation of rebellion, according to Kristeva, lies in reflection – an irreversible process of introspection and a memory that remains constantly vigilant. In the same essay, Kristeva critiques the idealization of the May 1968 protests. For her, the events of 1968, while significant, represent an incomplete rupture – a starting point that underscored the need to rethink human subjectivity, the power of language, and social structures. She argues that a true revolution is not confined to a specific time or event but is instead a continuous path of renewal and transformation, both for individuals and society as a whole.

As with Camus, Kristeva's analysis reveals an existential dimension within the psycho-emotional layer of rebellion. This perspective consistently questions established norms, disrupts self-sufficient certainties, and seeks new possibilities for meaning and freedom. Rebellion, in this sense, becomes a relentless pursuit of transformation and self-discovery.

In today's technological era, every aspect of life – including the critique of everyday existence and even rebellion – is deeply intertwined with digital, informational, and virtual realities. Marshall McLuhan's revolutionary phrase, "*The medium is the message,*" serves as a defining

assessment of 21st-century technological progress. McLuhan's prophetic insights marked a turning point in 20th-century thought, highlighting the significance of information and its flow. He viewed rebellion as resistance to systemic order, identifying informational manipulation and its pervasive influence as critical sources of this resistance. McLuhan emphasized that media function as environments that shape human consciousness, driving both social and cultural revolutions. In his analysis, rebellion is inextricably linked to technological changes, which challenge and redefine human relationships.

At first glance, the perspectives of these three thinkers – Camus, Kristeva, and McLuhan – might seem distinct. However, their interpretations of rebellion are interconnected, forming a cohesive framework. This interconnectedness is evident in our current reality: the ongoing public protests in Georgia. These protests embody public resistance against an autocratic, violent system, championing pro-European values and striving for a progressive future. This collective rebellion resonates with the existential, psycho-social, and informational dimensions explored by these thinkers, reinforcing their relevance in understanding the dynamics of resistance today.

On its path to independent statehood, Georgia has weathered many historical storms. However, it is unprecedented to witness a public uprising of such scale and self-organization, occurring without the leadership of a political figure. This raises an important question: how are these processes reflected in art, particularly under such conditions? A detached analysis is challenging, as we are still in the midst of active protest and resistance. The recent wave of protests, which intensified at the end of November following rigged elections and continues unabated, is not a sudden phenomenon. These events are the culmination of deep, long-standing existential needs within Georgian society. Georgia's recent, often painful, transitional history – from April 9, 1989, to the present – has been fraught with severe contradictions. The intensification of crises caused by hierarchical power structures, political turmoil, and social polarization has been building for years. Art, though often fragmentary and sporadic, has reflected these struggles. One particularly powerful and enduring work is *Independence Memorial* (2019) by multimedia artist Andro Dadiani. This performance remains an emotional symbol and active critique of Georgia's socio-political crises. In *Independence Memorial*, Dadiani presented a fragile, damaged, and seemingly mutilated body positioned as a “memorial” on a broken table in front of the government's Chancellery building. According to the artist's manifesto, this body symbolized the amputated state of Georgia, continuously subjected to Russia's creeping occupation. The broken table served as a dual symbol: a representation of fractured land and a critique of Georgian social traditions. While a table is traditionally a site of interaction and unity in Georgian culture, here it became a lifeless, destructive prop – exposing the social crises plaguing the nation. This performance directly critiques the deep societal issues in Georgia, offering a stark and visceral commentary on its current condition. It stands as an act of existential rebellion, expressing the fractured identity and unhealed wounds of the Georgian state. A defining characteristic of *Independence Memorial* is its static fixation – preserved today through photo documentation. Even years later, the intensity and relevance of the work resonate, serving as a lasting testament to the ongoing struggles and a vivid artistic response to existential crises.

A compelling parallel that intersects with the existential and psycho-social dimensions of rebellion in recent Georgian art can be found in the performances of the Bouillon Group. One performance particularly worth highlighting is “*Weightlifting Strategies*,” staged in front of the

Parliament in 2023 during protests against the so-called Russian law. This performance, rich with sharp, static, and expressive imagery, powerfully critiques the mechanisms of force demonstratively wielded by the ruling power against the people. The centerpiece of the performance – the chair – emerges as a potent symbol. Artists, dressed in formal attire, stand motionless on chairs for several minutes, a gesture that embodies the incompetence of those in power. This seemingly simple act transforms the chair from a mundane object into a profound critique. Its subjectivity shifts from a philosophical dimension into a critical one, echoing Joseph Kosuth's conceptual approach. Here, the chair symbolizes hierarchical domination, while the artists' immobilized bodies underscore the political stagnation. The stark contrast between the performers' static presence and the vibrant, dynamic backdrop of the city and its citizens creates a striking visual metaphor for resistance.

In the works of both the Bouillon Group and Andro Dadiani, the body and the institution emerge as two opposing, yet equally powerful, forces. The artists'

activation of their bodies against the backdrop of strategic state institutions (such as the Chancellery or Parliament) imbues the facades of these structures with heightened symbolic meaning. The artist's body, laden with critique, becomes a powerful counterpoint to institutional dominance.

Beyond physical performances, institutional criticism in Georgian art has also found expression in verbal and textual manifestations. A recent example is the installation *"The Warring City Does Not Apologize"* at the Gori Art House. This municipal building, once abandoned and filled with garbage, was transformed into a modern art space by a group of local photographers. Their efforts culminated in critical inscriptions on the walls – bold, uncompromising statements that elicited a strong backlash from the ruling authorities. The organizers faced censorship, and the young team that spearheaded this cultural decentralization project now risks being forced to vacate the building. This initiative in Gori, a city scarred by war and a complex historical past, has set an important precedent for cultural decentralization. It has created an open platform for contemporary art in a region often overlooked, highlighting the power of art as a form of resistance and its ability to foster dialogue and challenge entrenched systems. Both the performances and installations discussed demonstrate the role of art as a critical force, capable of revealing deep social and political fractures while inspiring collective reflection and action.

Institutional openness has become a deeply problematic issue, exacerbating the acute crisis of recent years, especially within the context of isolationist and polarized cultural politics. McLuhan's statement, *"The medium is the message,"* resonates strongly here, emphasizing how each uncompromising truth-laden statement carries profound impact. In parallel with the censorship controversy surrounding the Gori Art House installation, another significant action comes to mind: the bold intervention by young artist Sandro Sulaberidze in 2023, which sparked widespread debate. During the exhibition *"Self-Portrait at the Mirror,"* Sulaberidze removed his own artwork and replaced it with the inscription, *"Art is alive and independent."* This simple yet powerful phrase continues to echo as a kind of collective mantra – *"Georgia is alive and independent."* The National Gallery, one of Georgia's strategic art institutions, became the site of this act, and the inscription on its wall was promptly "protected" by a police presence. This event exposed numerous institutional and sectoral vulnerabilities while also disrupting the entire exhibition. Curator Ketil Shavgulidze faced immediate scrutiny and police interrogation, while Sulaberidze himself had to fend off absurd accusations from the investigation. This act triggered extensive debate, highlighting issues of institutional fragility, censorship, and the intersection of art with political authority. What stands out most is the police's heavy-handed response to this act of institutional criticism, which now feels hauntingly relevant in a society where the phrase *"Police everywhere, justice nowhere"* has become a rallying cry. In this context, art assumes the role of an exposing mirror, reflecting the entrenched injustices and power imbalances within society. It is no coincidence that a conceptual exhibition like *"Self-Portrait in the Mirror"* became the stage for such a potent critique of institutional authority.

Today, as resistance reaches its active phase, we see common

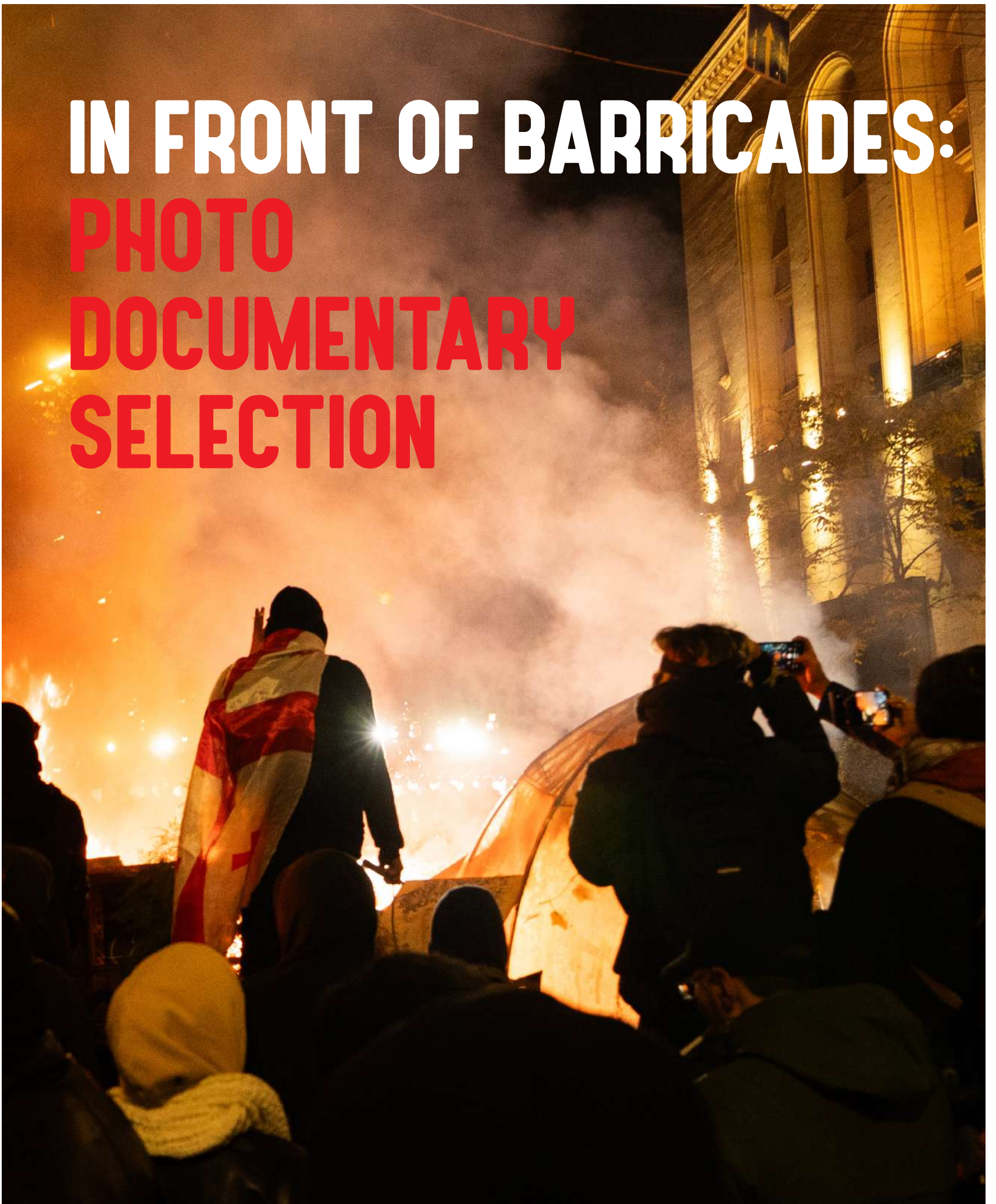
marches, acts of solidarity, and exhibition-sales organized across Tbilisi and Georgia. However, the resonance of artistic initiatives – whether from years past or current fragmented efforts – remains insufficiently analyzed. There is a growing sense that art, now more powerful than ever, still holds untapped potential. When artistic reflection aligns with the pursuit of justice, it gains the power to awaken broader societal consciousness. Now, in 2024, five years after 2019 and one year after 2023, a significant portion of society and the artistic community is coalescing into a unified chain of rebellion and resistance. Together, this collective body defends the values that are fundamental to an independent state. We stand in defiance against autocratic, one-party rule, and declare loudly and courageously: *"Fire the oligarchy."* Art, as a force of rebellion, continues to play a critical role in this fight for justice, freedom, and independence.

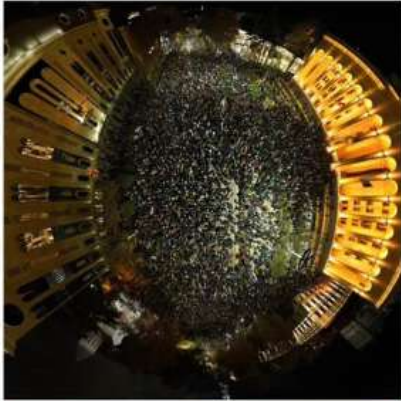
Photo by Sébastien Canaud

IN FRONT OF BARRICADES: PHOTO DOCUMENTARY SELECTION

ეზ ბეზბეზნი

EZZ GABER PHOTOGRAPHY

საქართველოს მოხალისე ევროპაში!

EZZ GABER PHOTOGRAPHY

საქართველოს დღევანდელი ისტორიის

ეზ გაბერი 32 წლის ფოტოგრაფია ეგვიპტიდან. საქართველოში ის 2017 წელს ჩამოვიდა და მას შემდეგ 6 წელია თბილისში ცხოვრობს. პროფესიით არის ფოტოგრაფი და ვიდეოგრაფი. მიუხედავად იმისა, რომ ფოტოგრაფიით ეგვიპტეშივე იყო დაინტერესებული, თვლის, რომ საქართველოში ჩამოსვლის შემდეგ, ამ სფეროს მიმართ ინტერესი გაუღვივდა. საქართველოს შესახებ ინტერესი კი ქართველი მეგობრებისგან გაუჩნდა, რომლებსაც ეგვიპტეში შეხვდა.

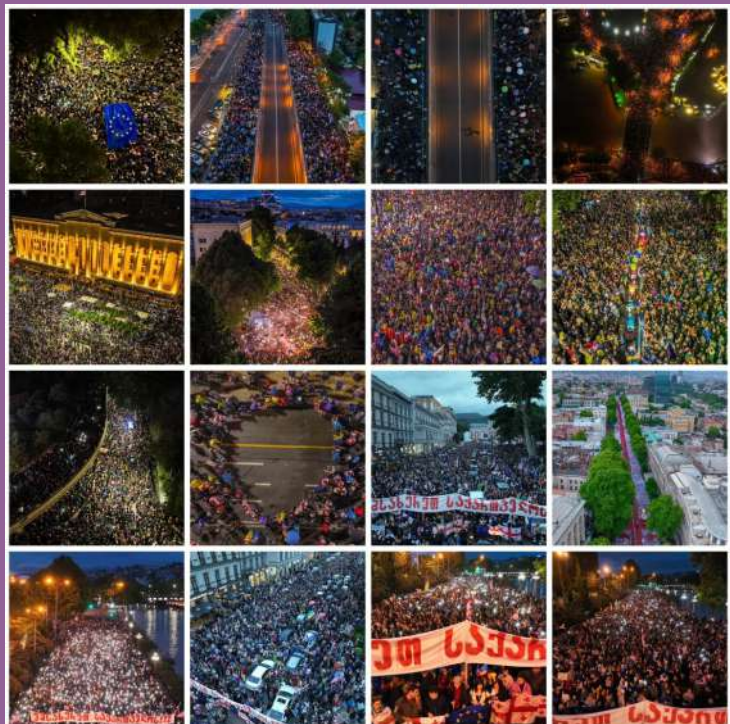
თავიდან საქართველოს ბუნების ფოტოების გადაღებითა და ტურიზმით იყო დაკავებული, ხოლო არსებული პოლიტიკური მდგომარეობიდან გამომდინარე, დაიწყო აქციებზე ფოტოების გადაღება, რომელიც საქართველოს ისტორიას რჩება და რომლებსაც ქართველი საზოგადოება ყოველი აქციის შემდეგ განსაკუთრებული ინტერესით ელის.

საქართველოს ყოველივე საუკეთესოს უსურვებს. თვლის, რომ ყველაფერი კარგი აქვს საქართველოს – ბუნება, ხალხი, საჭმელი... ხედავს, როგორ იბრძვის ხალხი ევროპული მომავლისთვის და თვლის, რომ საქართველო მისი მეორე სამშობლოა.

კომენტარი:

თავისუფლება ყველაფერზე მნიშვნელოვანია.
სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია.
არა მხოლოდ ჩემთვის, ან ნებისმიერი ქართველისთვის,
არამედ ყველასთვის მსოფლიოში. უნდა ვიბრუნოთ
ჩვენს თავისუფლებას. უნდა დავიცვაოთ ეს თავისუფლება.
სხვანაირად არაფერი გამოვა.

მოხალისე ფოტოგრაფია

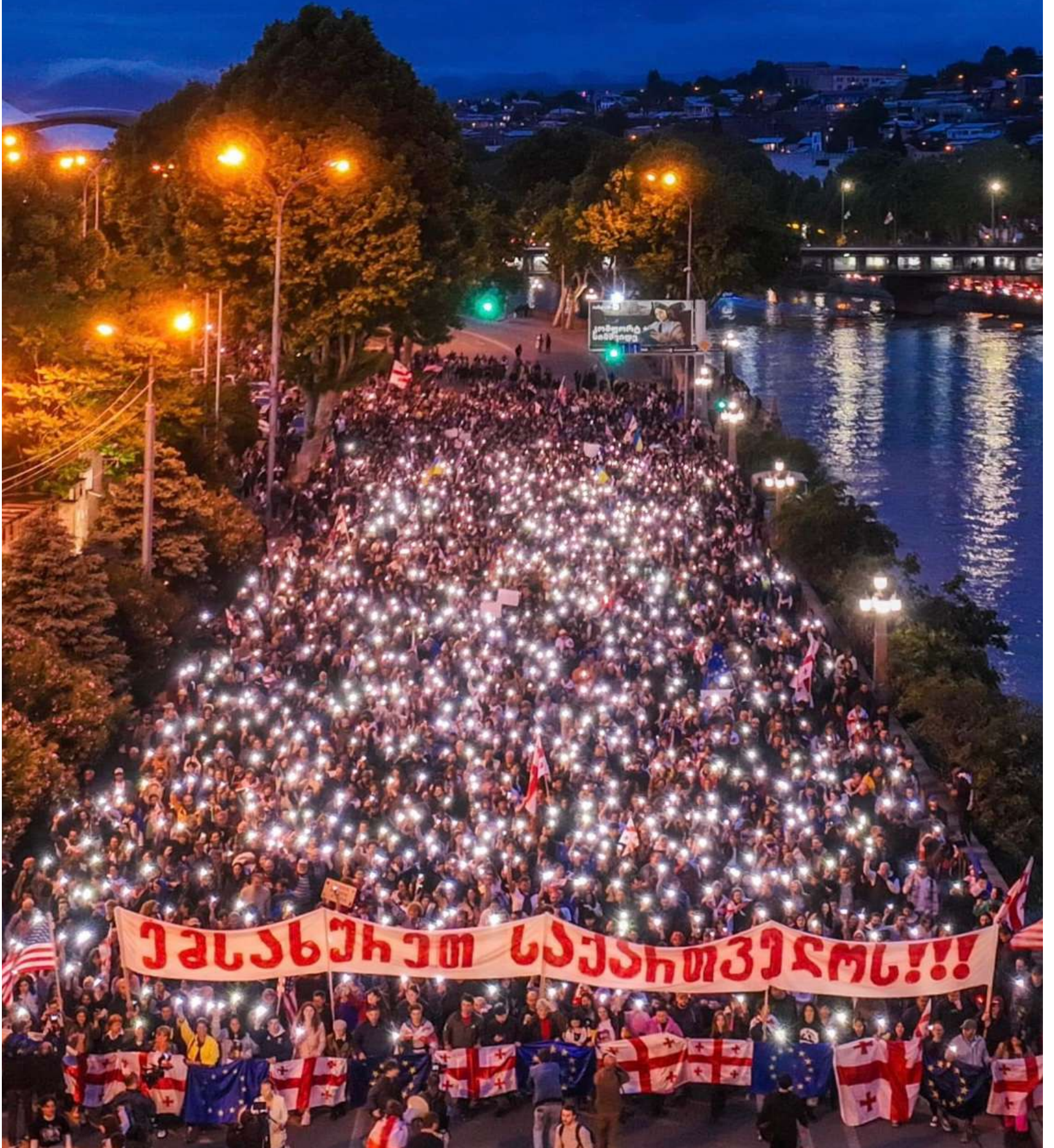
EZZ GABER PHOTOGRAPHY

EZZ GABER

GEORGIA'S FUTURE IS IN EUROPE.

The Main Chronicle of Georgia's Modern History

Ezz Gaber is a 32-year-old photographer from Egypt. He arrived in Georgia in 2017 and has been living in Tbilisi for the past six years. By profession, he is both a photographer and a videographer. Although his interest in photography began while he was still in Egypt, he believes his passion for the field truly flourished after moving to Georgia. His curiosity about Georgia was sparked by Georgian friends he met in Egypt.

Initially, he focused on capturing Georgia's natural beauty and promoting tourism. However, given the current political climate, he began photographing protests, creating images that have become part of Georgia's historical record. These photos are eagerly anticipated by the Georgian public after each protest.

Ezz wishes Georgia all the best. He believes the country has everything - stunning nature, warm people and delicious food. He admires how Georgians fight for a European future and considers Georgia his second home.

Comment:

Freedom is more important than anything else. It's essential - not only for me or for any Georgian, but for everyone around the world. We must care for our freedom. We must protect it. Without it nothing else works.

EZZ GABER PHOTOGRAPHY

Photo by Avtandil Mamulia
ფოტო კრედიტი: ავთანდილ მამულია

თბილისის ფოტოგრაფიის და მულტიმედია მუზეუმი

Tbilisi Photography & Multimedia Museum

Photo by Avtandil Mamulia
ფოტო კრედიტი: ავთანდილ მამულია

Photo by Jada Khatia Psuturi
ფოტო კრედიტი: ჯადა ხატია ფსუტური

Photo by Avtandil Mamulia
ფოტო კრედიტი: ავთანდილ მამულია

Photo by Sébastien Canaud
ფოტო კრედიტი: სებასტიენ კანო

Tbilisi Photography & Multimedia Museum

Photo by Juda Khatia Psuturi
ფოტო კრედიტი: ჯუდა ხატია ფსუტური

Photo by Avtandil Mamulia
ფოტო კრედიტი: ავთანდილ მამულია

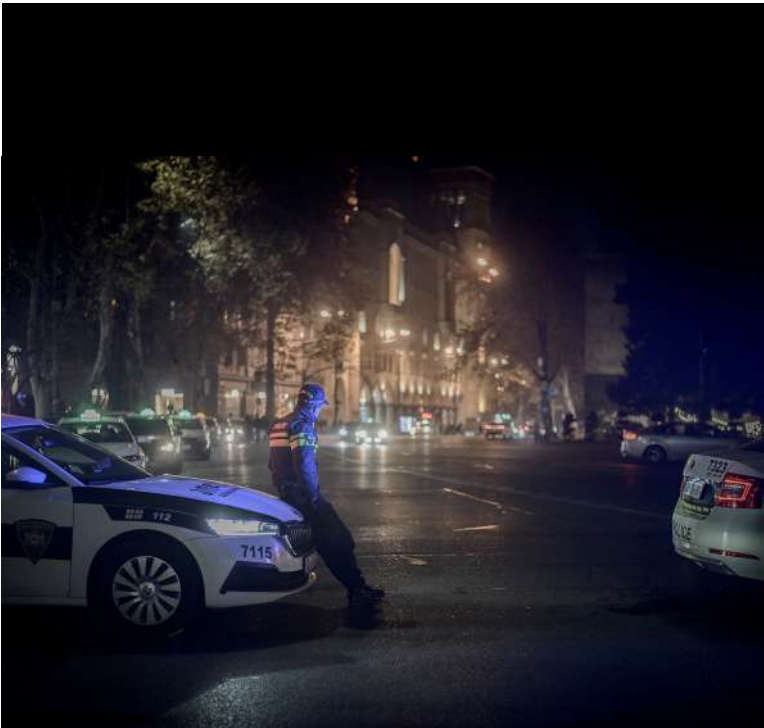

Photo by: Nestan Rimple
ფოტო კრედიტი: ნესტან რიმპელ

თბილისის ფოტოგრაფიის და მუდმივად მუზეუმი

Photo by: Juda Khatia Psuturi
ფოტო კრედიტი: ჯუდა ხატია ფსუტური

Photo by Sébastien Canaud
ფოტო კრედიტი: სებასტიან კანო

ART Conference Tbilisi

Art Conference Tbilisi იმ პერიოდში იწყებს საქმიანობას, როდესაც ქვეყანაში უწყვეტი პროტესტი მიმდინარეობს საქართველოს პოლიტიკური და კულტურული თავისუფლებისთვის. ნებისმიერი სახის თავისუფლება, ჩვენთვის, როგორც სახელგანთქნილი ინსტიტუციისთვის, არამარტო ძვირფასი სიტყვაა, არამედ მნიშვნელოვანი ღირებულებაა. ამიტომ, და არა მხოლოდ ამიტომ, Art Conference Tbilisi შეძლებისდაგვარად უერთდება სახალხო პროტესტს საქართველოს თავისუფლებისთვის ბრძოლაში. ჩვენი საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, მომავალი ჩვენებით გვინდა ყურადღება გავამახვილოთ იმ არაჩვეულებრივ ფოტომასალაზე, რომელიც არა მარტო ასახავს, არამედ რაღაც მხრივ განსაზღვრავს კიდევ ქვეყნის მიმდინარე ისტორიულ-დოკუმენტურ და კულტურულ-ვიზუალურ კვლევას. შესაბამისად, სხვადასხვა ფოტოგრაფების ნამუშევრები, მიუხედავად საერთო კონტექსტისა, განსხვავებული, ინდივიდუალური ვიზუალური ნიშნების მიხედვით შეირჩა და ამას ცხადყოფს აქ წარმოდგენილი რამდენიმე ნიმუში.

Photo by Marika Kochiashvili
ფოტო კრედიტი: მარიკა ქოჩიაშვილი

ART Conference Tbilisi

Photo by Devis Dolidze
ფოტო კრედიტი: დევის დოლიძე

Photo by Tbel Abuseridze
ფოტო კრედიტი: ტბელ აბუსერძე

Photo by Luka Nachkebia
ფოტო კრედიტი: ლუკა ნაჭყებია

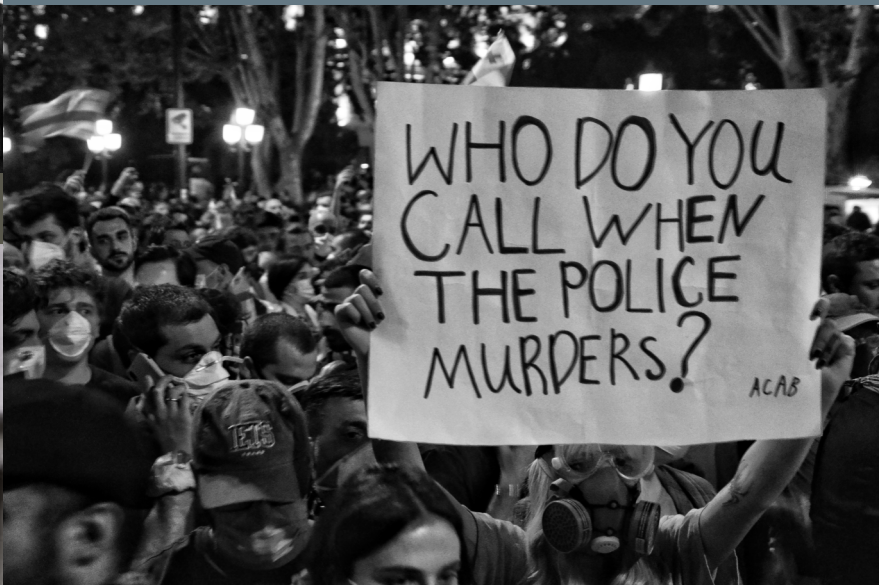

Photo by Giorgi Gamgebeli
ფოტო კრედიტი: გიორგი გამგებელი

Art Conference Tbilisi begins its activities during a period of ongoing protests in the country for Georgia's political and cultural freedom. For us, as an art institution, any form of freedom is not merely a cherished word but an essential value. For this reason, and not only for this reason, Art Conference Tbilisi joins, to the extent possible, the public protests in the fight for Georgia's freedom.

Given the nature of our activities, through our upcoming exhibition, we aim to draw attention to the remarkable photographic material that not only reflects but, in some ways, also defines the country's ongoing historical-documentary and cultural-visual research. Accordingly, the works of various photographers, despite the shared context, were selected based on distinct and individual visual characteristics, as demonstrated by several examples presented here.

ჰ ბავიჯინა

საჩუქრუბურო ბუნიონ
საჩუქრუბუ

ღა ბიონა

DAMIANE

Selection by
ZE GAVLENA
editorial team

ჰ გავაძინა

საჩუქრლო გუნდის
საჩუქრლო

გონივი ზნეზნა

GIORGISHENGELIA

Selection by
GAVLENA
editorial team

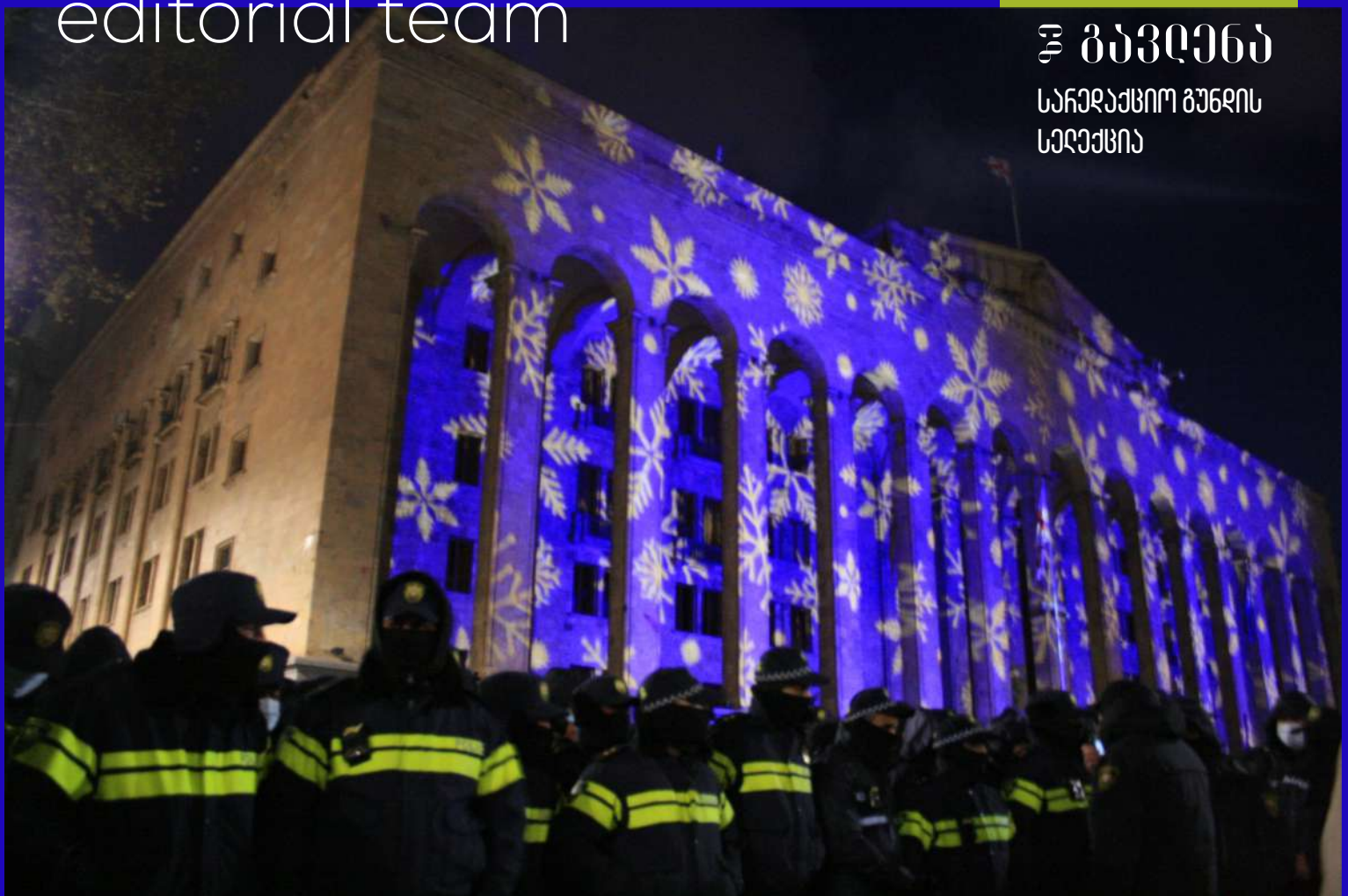
Selection by
ZE GAVLENA
editorial team

SALOME BUKIA

სალმე ბუკია

მ გავლენა

საინფორმაციო ტექნოლოგიების
სააგენტო

მეგობრებო
საჩუქრად გთხოვთ
საჩუქროს

თათონა ტყეშელაშვილი

TATIA TSERTSVADZE

Selection by
ZE GAVLENA
editorial team

<https://publika.ge/>

პუბლიკა

PUBLICA

რადიო თავისუფლება

პრადიტი: დათო ჟორიძე/რადიო თავისუფლება

Credit: Dato Koridze / Radio Tavisufleba

Credit: Dato Koridze / Radio Tavisufleba

Artwork by Sandro Pachuashvili
ნამუშევრის ავტორი სანდრო ფაჩუაშვილი

Protest & creative reflections:

Various forms of Artworks || Illustrations|| Banners || performative demonstrations

პროტესტი და შექმნილი ნამუშევრები რეფლექსია:

ხელოვნების სხვადასხვა ფორმა || ილუსტრაციები || ბანერები || პერფორმაციული აქციები

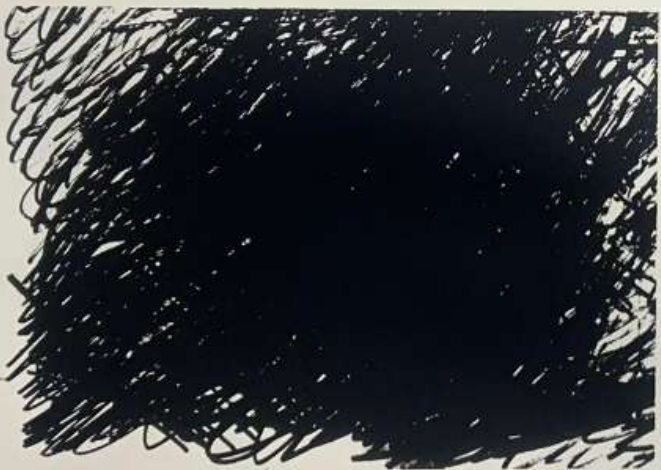
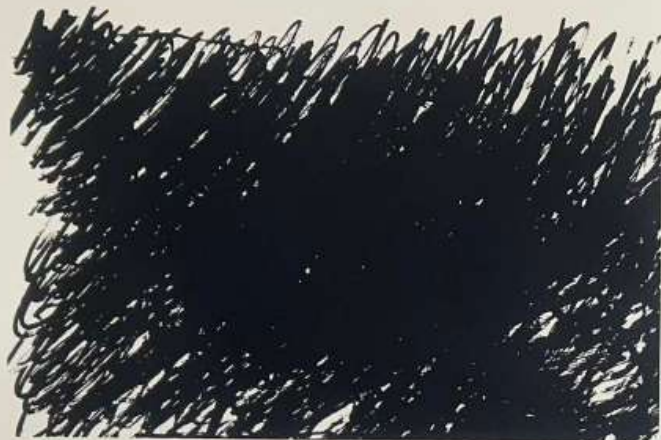

Artwork by Sandro Pachuashvili
ნამუშევრის ავტორი სანდრო ფაჩუაშვილი

ARTworks in various medium

LIA BAGRATIONI
GIORGI GAGOSHIDZE
MERAB KOPALEISVILI
TEA NILI
SANDRO PACHUASHVILI
ILIA MAKHARADZE

Anger

2/16

ს. ჯიჯია

2024

LIA BAGRATIONI

Anger
Lia Bagrationi
Silk Printing
100x100 cm

ბრაზი
ლია ბაგრატიონი
სერიგრაფია
100X100სმ

The artwork was created as part of the printing festival organized by Nana Kirmelashvili
ნამუშავარი შექმნილია ნანა ყირმელაშვილის მიერ ორგანიზებული ბეჭდვის ფესტივალის ფარგლებში

GIORGI GAGOSHIDZE

Tea nili

SANDRO PACHUASHVILI

მერაბ კოპალეიშვილი

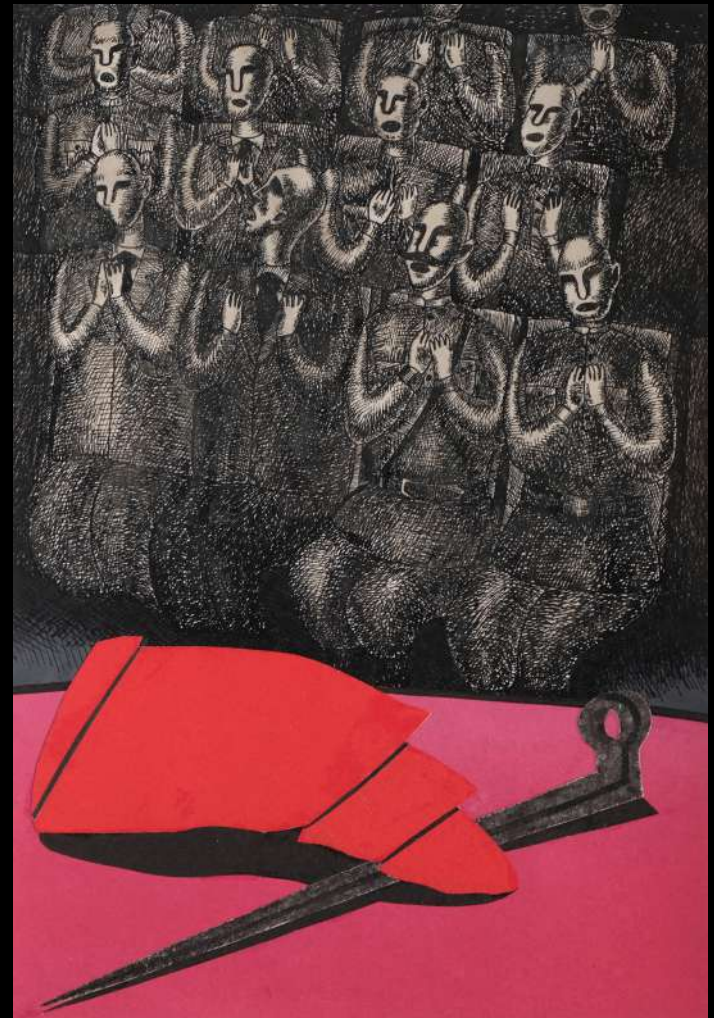
ილუსტრაციები

ჭაბუა ამირეჯიბის გორა მბორგალის

თემაზე

საბჭოთა პერიოდის დისიდენტი მწერლის, ჭაბუა ამირეჯიბის ნახევრად ავტობიოგრაფიული რომანი აღწერს საბჭოთა პერიოდში პატიმრობის ამბავს. იაგორ კარგარეთელი, იგივე გორა მბორგალი, „ხალხის მტრად“ შერაცხეს და საბჭოთა რეჟიმმა იგი გულაგში გაგზავნა. პატიმრობისას გორა რამდენჯერმე ცდილობს გაქცევას – თავისუფლების წყურვილი მისთვის ერთადერთი გზაა, რომ თავი ცოცხლად იგრძნოს.

რომანი გამოსვლისთანავე 15 ენაზე ითარგმნა.

MERAB KOPALEISVILI

Illustrations on the theme of CHABUA AMIREJIBI'S GORA MBORGALI

The semi-autobiographical novel by Soviet-era dissident writer Chabua Amirejibi depicts the story of imprisonment during the Soviet period. Iagor Kargareteli a.k.a. Gora Mborgali branded 'the enemy of the people' and the Soviet regime sent him in Gulag. During his imprisonment Gora attempts several escapes: wishing to be free and being unstoppable is the only way to feel alive.

The novel was published in up to 15 languages upon its publication.

ILIA MAKHARADZE
Does Not Belong to You

არ გეკუთვნის

მუყაბო, აკრილი.
Cardboard, acrylic.
2.5 m. * 1.75 m.

ნამუშევარი შექმნილია 2023 წელს, კულტურის სამინისტროს მიერ იმ პერიოდში წამოწყებული რეპრესიული პოლიტიკის ახალი ტალღის საწინააღმდეგოდ. კერძოდ, ბანერი შეიქმნა ერთ-ერთ საპროტესტო ღონისძიებაზე, პროტესტის მონაწილეთა ჩართულობით. ეს იყო საქართველოს პარლამენტში, კულტურის მინისტრის ყოვლწლიური ანგარიშის მოხსენების პარალელურად, პარლამენტის შენობასთან გამართულ აქციაზე (სექტემბერი-ოქტომბერი). ჩემს მიერ შექმნილია ბანერი ფიზიკურად, ასევე, სლოგანი – „არ გეკუთვნის“ და ობიექტის მთლიანი დიზაინი. ხოლო დარჩენილ თავისუფალ უჭრებში, კონკრეტული სფეროების, ცნებების, მოვლენების თუ საკითხების გამომხატველი სიტყვები, ჩანერილია აქციის მონაწილეთა მიერ უშუალოდ საპროტესტო ღონისძიებაზე.

ფრაზა - „არ გეკუთვნის“ გამოხატავს კატეგორიულ მიმართვას ხელისუფლების მიმართ და ხაზს უსვამს საერთო ფასეულობების და ცნებების, მთლიან სამოგადობრივ და სახელმწიფოებრივ ერთიან საკუთრებაში ყოფნას და მისი რომელიმე ერთი ჯგუფის მიერ მიტაცების დაუშვებლობას.

აქციის მიმდინარეობისას, ნებისმიერ დაინტერესებულ პირს, ვთავაზობდი ჩაენერა ნებისმიერი სიტყვა, რასაც ჩათვლიდა მთავარი სლოგანის შესაბამის პასუხად. ყოველი მონაწილე თავისი პირადი გამოცდილებიდან და სფეროდან გამომდინარე აკეთებდა ჩანაწერს.

The work was created in 2023 in response to the repressive policies introduced by the Ministry of Culture at that time. Specifically, the banner was made during a protest event, with active participation from the demonstrators. This took place at the Parliament of Georgia, alongside the presentation of the Minister of Culture's annual report, during a rally near the Parliament building (September-October). I designed and created the banner physically, as well as the slogan, "does not belong to you," and the overall concept of the piece. The remaining spaces were filled with words contributed by rally participants, addressing specific areas, concepts, events, or issues related to the protest.

The phrase "It doesn't belong to you" serves as a categorical appeal to the government, highlighting the shared values and concepts that belong to society as a whole. It emphasizes the collective ownership of these values by the entire population and rejects the idea of any single group claiming them as their own.

During the protest, I encouraged anyone interested to write a word they felt responded to the main slogan. Each participant contributed based on their personal experiences and areas of involvement.

ელენე მალაშევსკი-ჯაკელი
Elene Malashevski-Jakeli

DAITOVE

IS A SELF-ORGANIZED GROUP FOR PUBLIC AND CIVIL ACTIVISM THAT EMERGED IN PARALLEL WITH THE SPRING 2024 PROTESTS IN GEORGIA.

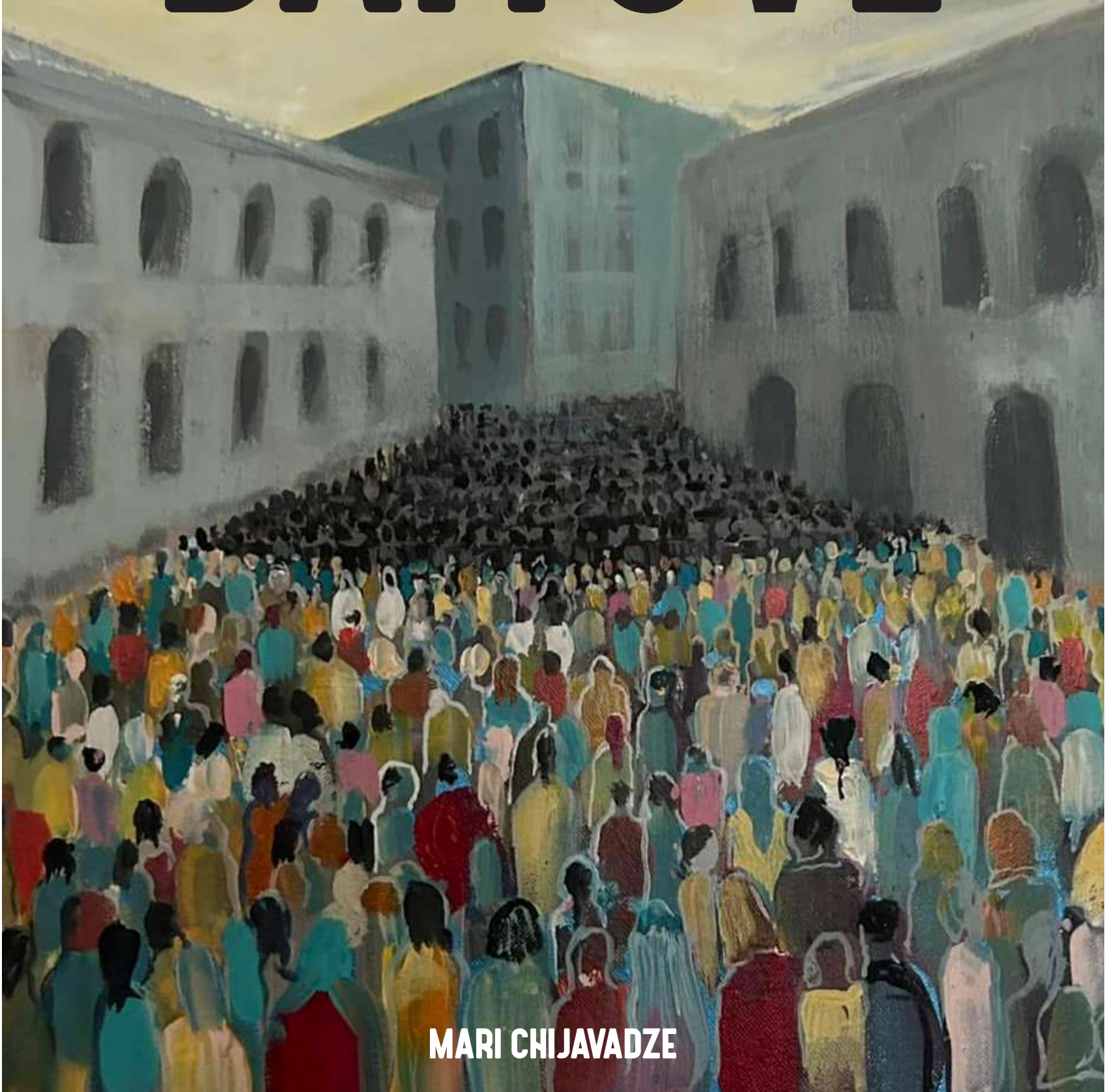
THE SELECTION OF ARTWORKS IS REPRESENTED BY THE ZEGAVLENA EDITORIAL TEAM BASED ON THE DAITOVE PUBLIC POST.

დაითოვე

საზოგადო, სამოქალაქო აქტივიზმის თვითორგანიზებული ჯგუფია, რომელიც 2024 წლის გაზაფხულის პროტესტების პარალელურად შეიქმნა. ნამუშევრების სელექცია ზეგავლენას სარედაქციო გუნდმა დაითოვეს ჯგუფის საჯარო პოსტიდან წარმოადგინა.

DAITOVE

MARI CHIVADZE

KHVICHA

GIORGI NAGERVADZE

DAVIT KUKHALASHVILI

DAITOVE

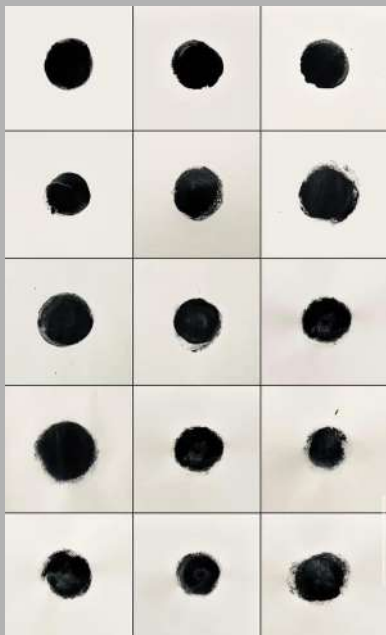

MAKA ZEDELASHVILI

DAITOVE

MARI CHIKHEIDZE

MODI GIO

DARIA TSINTSADZE

TA. BU.

DAITOVE

DIGITAL ILLUSTRATIONS

TAMUNA BUDAGASHVILI

LIZA TSIKLAURI

Performative Acts

ვასო აბაშიძის
სახელობის ახალი თეატრი

@netgazeti

Manifest Vaso Abashidze State New Theatre

לעצמאות אנחנו!

I'STUDIO

design

As an advertising and marketing service provider iStudio has 10 years of experience in creating brands, diverse multimedia content and campaigns for local and international companies. The core advantage of the studio is the team of dedicated professionals not only in graphic design and marketing consulting but also in management of various cultural happenings.

STAMBA HOTEL - D Block A-02
14, M.Kostava St., Tbilisi, Georgia
+995 599 502 500
istudiolab.ge

📍 14, M. Kostava ST. 0108 Tbilisi, GEORGIA
 📞 +995 555 551 171
 @ reachart.visual@gmail.com
 f @ReachArtConsulting
 📷 reachart.visual

Photo on COVER – Credits – Sébastien Canaud

Publishing and Concept Art Historian Editor Design Translation and Editing

- Thea Goguadze (Tea Nili)
- Mariam Shergelashvili
- Mariam Shergelashvili
- Irina Kacharava - iStudio
- Ketevan Uchaneishvili

Photo credits All photos are provided by contributors

Consultant: - Natia Ejoshvili
Coordinator: - Lizi Lokia

ფოტო ყდაზე: გიორგი შენგელია

გამომცემელი და კონცეფცია ხელოვნებათმცოდნე რედაქტორი დიზაინი თარგმანი და კორექტურა

- თეა გოგუაძე (თეა ნილი)
- მარიამ შერგელაშვილი
- მარიამ შერგელაშვილი
- ირინა კაჩარავა - iStudio
- ქეთევან უჩანეიშვილი

ფოტო ყველა ფოტო მოწოდებულია კონტრიბუტორების მიერ

კონსულტანტი: ნათია ეჯოშვილი

კოორდინატორი: ლიზი ლაკია

IMPRESSUM

გაზიცემა GAVLENA

ISSN 2667-9728 (Online)

In cooperation with

iSTUDIO GRAPHIC DESIGN
LABORATORY

📍 14, M. Kostava ST. 0108 Tbilisi, GEORGIA
 📞 +995 599 502 500
 @ irina.kacharava1@gmail.com
 f @istudiolab
 📷 istudiolab
 www.istudiolab.ge

This work, including its parts, is protected by copyright. None of the materials may be redistributed or reproduced, in whole or in part, in any form by any means without the consent of the publisher and the author. This applies to electronic or manual reproduction, including photocopying, translation, distribution and other forms of public accessibility

ეს ნამუშევარი, ყველა ნაწილის ჩათვლით, დაცულია საავტორო უფლებებით. დაუშვებელია ნამუშევრის, მთლიანად თუ ნაწილობრივ, ნებისმიერი ფორმით გამოყენება, გავრცელება, ან გადაღება გამომცემლისა და ავტორის თანხმობის გარეშე. ეს ეხება ელექტრონულ თუ მექანიკურ მეთოდებს, მათ შორის ფოტოასლის გადაღებას, თარგმანს, და საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომობის სხვა ფორმებს.

Digital Publication - www. http://reachartvisual.com/
 ISSN 2667-9728 (Online)
 © Reach art Visual 2021
 I/D 4045922295 - Georgia

ANNOUNCEMENT

ՆՃՄՆԵՆ

16

ՀԱՅԿԱՆ ԵՆՆՈՒՄԻՆԻՍՏԻՆԻ

STREET ART

ZE GAVLENA

RAV• art review 16.2025